

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

Internet και παιδιά. Κίνδυνοι και μελλοντικές
προοπτικές.

Τριανταφύλλου Κωνσταντίνα
Σολδάτου Χρυσούλα

Μεσολόγγι 2015

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

Internet και παιδιά. Κίνδυνοι και μελλοντικές
προοπτικές.

Τριανταφύλλου Κωνσταντίνα
Σολδάτου Χρυσούλα

Επιβλέπων καθηγητής
Δημήτριος Κ. Γκίκας

Μεσολόγγι 2015

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων/Μεσολογγίου του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σε μια εποχή, που όλα γίνονται σε γρήγορους ρυθμούς, η επίσημη κρατική μέριμνα (παρά τις προσπάθειές της) δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που γεννώνται καθημερινά στις σύγχρονες κοινωνίες. Η επαγρύπνηση των γονέων, σε θέματα ηθικής τάξης, έρχεται να απαντήσει στις ανάγκες των καιρών.

Και τί είναι πιο αναγκαίο από την προστασία των παιδιών; Το μέλλον της ανθρωπότητας; Αποτελεί κοινή παραδοχή ότι τα νέα διαδραστικά μέσα, όπως το internet, αποτελούν καταπληκτικά χρηστικά εργαλεία επικοινωνίας, μάθησης, δημιουργίας, διασκέδασης και εργασίας. Όμως ο αχανής αυτός κόσμος, όπως άλλωστε και ο πραγματικός κόσμος στον οποίο ζούμε, έχει και τις σκοτεινές του πλευρές. Ένας ενήλικας είναι σε θέση να κρίνει και να αποφύγει τους κινδύνους που θα συναντήσει, ένα παιδί όμως, όχι. Γι' αυτό λοιπόν, η ευθύνη της προστασίας βρίσκεται στα χέρια των γονέων του.

Η αλληλεγγύη ανάμεσα στις γενεές, η ευθύνη μας απέναντι στους επερχόμενους που μας κάνει να γινόμαστε φειδωλοί κάπως στην σπατάλη των φυσικών αγαθών, όλη η προσπάθεια για την εξοικονόμηση του οικολογικού πλούτου και για τη διάσωση του περιβάλλοντος, θα μείνουν ατελέσφορες αν δεν έχουμε εξασφαλίσει την υγεία του σώματος, του πνεύματος και της ψυχής αυτών που αύριο θα αναλάβουν τη διακυβέρνηση της ζωής στον πλανήτη μας. Βέβαια, εδώ ο λόγος για τα παιδιά όλου του κόσμου, που σήμερα, έστω κι αν ζουν σε διαφορετικές πολιτισμικά και οικονομικά κοινωνίες, αντιμετωπίζουν και γνωρίζουν τους ίδιους κινδύνους.

Το Internet είναι μια εφεύρεση της τεχνολογίας, χρήσιμη για τον άνθρωπο. Όμως, να που τελικά μπορεί να εξελιχθεί και σε έναν εφιάλτη μέσα από τον οποίο, μπορεί να πει κανείς, ότι παγιώνεται μια σκοτεινή πλευρά της κοινωνίας, η οποία δεν την τιμά καθόλου.

Καμία χώρα και κανένα άτομο δεν πρέπει να κλείνει τα μάτια του μπροστά σε αυτήν την πραγματικότητα και να θεωρεί ότι το παιδί προστατεύεται από τις παραδόσεις, τους θεσμούς, τη νομοθεσία και την εκκλησία. Η παγκοσμιοποίηση επιβάλλει τη χρήση του Internet, το οποίο μπορεί να είναι το καλύτερο ή το χειρότερο εργαλείο όλων.

Η δομή της παρούσας εργασίας αποτελείται από επτά βασικά κεφάλαια. Καταρχήν, έγινε μία προσπάθεια να καλυφθούν όλες οι πτυχές του κοινωνικού αυτού φαινομένου. Πιο συγκεκριμένα στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μία αναφορά για τον διαδικτυακό κόσμο γενικότερα καθώς και για την πλοήγηση στο ίντερνετ.

Στα κεφάλαια 2,3,4,5,6 και 7 παρατίθεται το κύριο μέρος της εργασίας αυτής όπου γίνεται μία εκτενής ανάλυση των κινδύνων του internet καθώς και το ρόλο που παίζουν οι γονείς στην ασφαλή πλοήγηση των παιδιών τους. Στα τελευταία κεφάλαια καταγράφεται η παρουσίαση-ανάλυση των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου που παραθέσαμε. Τέλος, τα συνολικά συμπεράσματα αποτελούν την κατακλείδα της πτυχιακής αυτής εργασίας.

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον επιβλέποντα της πτυχιακής μας κ. Δημήτριο Κ. Γκίκα για την πολύτιμη καθοδήγησή του και την αρωγή που μας προσέφερε κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της πτυχιακής μας εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Contextual review	8
Literature review	9
Συντομογραφίες	10
Απόδοση Όρων	10
Εισαγωγή	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ1	14
1. Διαδικτυακός κόσμος	14
1.1 Προτερήματα Διαδικτύου σε ένα παιδί	14
1.2 Επίδραση του Διαδικτύου στην προσωπικότητα ενός παιδιού	14
1.3 Προκλήσεις στο Internet	15
1.4 Ασφάλεια και διαδίκτυο	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ2	17
2. Πλοήγηση (web browsing)	17
2.1 “Ασφαλής” πλοήγηση	17
2.2 Έλεγχος των διαδικτυακών τοποθεσιών που επισκέπτεται ένα παιδί	17
2.3 Χρόνος χρήσης διαδικτύου	18
2.4 Παιδί και Social media	18
2.5 Πώς να καταλάβετε αν το παιδί σας είναι εθισμένο στο διαδίκτυο	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ3	23
3. Παιγίδια και διαδίκτυο	23
3.1 Παιγίδια- τζόγος	23

3.1.1 Διαφορές ανάμεσα σε παιχνίδια και τζόγο	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ4	27
4. Κίνδυνοι	27
4.1 Κίνδυνος : Παιδική πορνογραφία	27
4.1.1 Κυκλώματα παιδοφιλίας.....	28
4.2 Κίνδυνος : Προσωπικά στοιχεία και chatting.....	30
4.3 Κίνδυνος : Internet και εθισμός.....	31
4.4 Cyber-bullying	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ5	38
5. Ο ρόλος των γονέων και η επιρροή τους- συμβολή- παρακολούθηση.....	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ6	43
6. Πρόληψη – Αντιμετώπιση-Προτάσεις-Εφαρμογές.....	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ7	46
7. Ασφάλεια του υπολογιστή σας.....	46
7.1 Εγκατάσταση προγραμμάτων ασφάλειας.....	46
7.2 Υπηρεσία ελεγχόμενης πρόσβασης(web-filtering)	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ8	48
8. Ερωτηματολόγιο	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ9	70
9. Συμπεράσματα	70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ10	71
10. Χρήσιμες Πληροφορίες.....	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ11	74

Περιεχόμενα Φωτογραφιών

Εικόνα 1	48
Εικόνα 2	49
Εικόνα 3	49
Εικόνα 4	50
Εικόνα 5	50
Εικόνα 6	51
Εικόνα 7	51
Εικόνα 8	52
Εικόνα 9	52
Εικόνα 10	53
Εικόνα 11	53
Εικόνα 12	54
Εικόνα 13	54
Εικόνα 14	55
Εικόνα 15	55
Εικόνα 16	56
Εικόνα 17	56
Εικόνα 18	57
Εικόνα 19	57
Εικόνα 20	58
Εικόνα 21	58
Εικόνα 22	59
Εικόνα 23	59

Εικόνα 24	60
Εικόνα 25	60
Εικόνα 26	61
Εικόνα 27	61
Εικόνα 28	62
Εικόνα 29	62
Εικόνα 30	63
Εικόνα 31	63
Εικόνα 32	64
Εικόνα 33	64
Εικόνα 34	65
Εικόνα 35	65
Εικόνα 36	66
Εικόνα 37	66
Εικόνα 38	67
Εικόνα 39	67
Εικόνα 40	68
Εικόνα 41	68
Εικόνα 42	69

Contextual review

Η ακόλουθη πτυχιακή εργασία αφορά τη λεπτομερή ανάπτυξη του θέματος Internet & παιδιά. Κίνδυνοι και μελλοντικές προοπτικές. Κύριος προβληματισμός που μας οδήγησε στην επιλογή του θέματος αυτού αποτελεί το γεγονός ότι υπάρχει γιγαντιαία αύξηση της χρήσης του internet από ανήλικους καθώς και αυξητικές τάσεις σεξουαλικής κακοποίησης, διαδικτυακού εκφοβισμού και παιδικής πορνογραφίας. Θεωρήσαμε πρόκληση την διερεύνηση του θέματος αυτού , γιατί αρχικά είναι σύγχρονο και επίσης φαίνεται να έχει κινητοποιήσει τη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Σκοπός μας, μέσω της έρευνας είναι να διερευνήσουμε τις στάσεις, τις αντιλήψεις και τις συμπεριφορές των νέων γύρω από αυτό. Επιπλέον, θα θέλαμε να ενημερώσουμε τους γονείς για το πως θα καταλάβουν αν το παιδί τους είναι εθισμένο, καθώς και τρόπους για να το προσεγγίσουν και να το προφυλάξουν.

Literature review

Υπάρχουν πολλές έρευνες που έχουν γίνει παγκοσμίως και έχουν ασχοληθεί με το θέμα της χρήσης του Διαδικτύου από τους νέους. Το θέμα είναι πολύ μεγάλο και επίκαιρο και για το λόγο αυτό οι έρευνες έχουν καταμεριστεί σε διάφορα μέρη. Παγκοσμίως οι έρευνες ασχολούνται με τον εθισμό του παιδιού στο Διαδίκτυο, την παραβατική συμπεριφορά που μπορεί να παρουσιάσουν οι νέοι καθώς και το μέγεθος των θυτών και θυμάτων . Στην Ελλάδα τέτοιες έρευνες έχουν διεξαχθεί από το Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου, τη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος σε συνεργασία με την Ελληνική Αστυνομία καθώς και από την Ελληνική Εταιρία Μελέτης της Διαταραχής στο Διαδίκτυο.

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο τέτοιες έρευνες έχουν γίνει από το EUKids On-line το οποίο είναι ένα site το οποίο ταυτόχρονα επιδιώκει να βελτιώσει τις γνώσεις των παιδιών που συνδέονται στο Internet όσον αφορά τις ευκαιρίες, τους κινδύνους και την ασφάλεια. Παρόμοιες έρευνες γίνονται και από το Saferinternet ο οποίος είναι ένας οργανισμός που ασχολείται και αυτός με τις συμπεριφορές των παιδιών που βρίσκονται On-line. Επίσης, και άλλες τέτοιες έρευνες , έχουν γίνει από το IWF το οποίο είναι ένα Ίδρυμα που διεξάγει έρευνες για εγκληματικό περιεχόμενο, ιδίως περιεχόμενο σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, με στόχο την εξάλειψη του προβλήματος.

Εν κατακλείδι , είναι αμέτρητοι οι φορείς που διεξάγουν τέτοιες έρευνες καθώς το θέμα παραμένει εξαιρετικά σοβαρό.

Συντομογραφίες

H/Y ηλεκτρονικός υπολογιστής

ENISA Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών

E.E. Ευρωπαϊκή Ένωση

IM Instant messaging

Απόδοση Όρων

Antivirus	πρόγραμμα που προστατεύει τον Η/Υ από ιούς
Back up	αντίγραφο ασφαλείας
Cyber-bullying	παρενόχληση μέσω του κυβερνοχώρου
Chat-room	δωμάτιο επικοινωνίας
E-mail	ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
Firewall	τοίχος προστασίας
Folder	φάκελος
Friending	το να κάνεις φίλους
General	γενικά
Internet	Διαδίκτυο
Internet options	επιλογές διαδικτύου
Instant messaging	άμεσο μήνυμα
Lifestyle	τρόπος ζωής
Link	σύνδεσμος
Multiplayer games	ομαδικά παιχνίδια/παιχνίδια πολλών ατόμων
On-line	σε απευθείας σύνδεση
Password	κωδικός πρόσβασης
Settings	Ρυθμίσεις
Social media	μέσα κοινωνικής δικτύωσης
Temporary internet files	προσωρινά αρχεία διαδικτύου
Tools	Εργαλεία
Update	Ανανέωση
Username	όνομα χρήστη
View files	προβολή αρχείων

Web filtering

φιλτράρισμα ιστού

Web browsing

περιήγηση στο διαδίκτυο

Εισαγωγή

Η πτυχιακή αυτή εργασία εκπονήθηκε από τις σπουδάστριες, του τμήματος Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και την Οικονομία, Τριανταφύλλου Κωνσταντίνα και Σολδάτου Χρυσούλα σε συνεργασία με τον υπεύθυνο καθηγητή κ. Γκίκα Δημήτριο. Βασικός προβληματισμός που μας οδήγησε στην επιλογή του θέματος αποτέλεσε το γεγονός ότι αυξάνεται διαρκώς η ανησυχία για την ανάπτυξη παθολογικών συμπεριφορών σε σχέση με το Internet. Οι επιδράσεις στη σωματική υγεία από την πολύωρη έκθεση στην οθόνη και τον καθιστικό τρόπο ζωής, ο εθισμός στο Internet, στο διαδικτυακό τζόγο και τη διαδικτυακή πορνογραφία, η υπερβολική ενασχόληση των νέων με τα διαδικτυακά παιχνίδια και τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, η ανάδυση νέων τύπων αντικοινωνικών συμπεριφορών που εκφράζονται με την παρενόχληση, τον εκφοβισμό και το ηλεκτρονικό έγκλημα απασχολούν πλέον επιστήμονες διαφορετικών επιστημονικών πεδίων. Σκοπός μας, μέσω της έρευνας, ήταν να διερευνήσουμε τις στάσεις, τις αντιλήψεις και τις συμπεριφορές των νέων γύρω από τα φαινόμενα αυτά. Επιπροσθέτως, θα θέλαμε να εξετάσουμε κατά πόσο οι νέοι σήμερα, είναι ενημερωμένοι για πιθανές ακατάλληλες ενέργειες που λαμβάνουν χώρα εντός του Διαδικτύου.

Το Internet είναι ένα καταπληκτικό εργαλείο για τον άνθρωπο του 21^{ου} αιώνα. Όσα ανακαλύπτει καθημερινά ο χρήστης του internet στο μαγικό ταξίδι του στο εικονικό σύμπαν, τόσο περισσότερο εντυπωσιάζεται από τους νέους ορίζοντες, που ξανοίγονται διάπλατα μπροστά στα μάτια του. Η συνεχής τεχνολογική εξέλιξη του internet αποκαλύπτει ολοένα και περισσότερες δυνατότητες και προοπτικές στον σύγχρονο άνθρωπο που έλκεται ακόμη πιο πολύ από αυτό το μοναδικό δημιούργημα του. Το internet έκοψε σαν μαχαίρι τον χρόνο μας. Σκεφτείτε πόσο χρόνο χρειαζόταν μέχρι πριν από λίγο καιρό ο άνθρωπος, για να ερευνήσει ένα ζήτημα, που τον απασχολούσε. Και πάλι, όσο χρόνο και να αφιέρωνε, ποτέ δεν θα μπορούσε να προσεγγίσει τον πλούτο της γνώσης και της πληροφορίας, που διατίθεται σήμερα στο Internet. Σκεφτείτε πόσος χρόνος ήταν αναγκαίος για την ανταλλαγή απόψεων και την αναμονή απαντήσεων. Πόσος χρόνος χρειαζόταν για συναντήσεις, που απαιτούσαν μετακινήσεις και κόστος. Σκεφτείτε πόσο διαθέσιμο χρόνο προσέθεσε στη μέρα μας η εκρηκτική εξάπλωση του Internet. Άραγε, τον αξιοποιήσαμε αρκετά;

Από την άλλη πλευρά, το Internet σαν μαχαίρι είναι εξαιρετικά χρήσιμο αλλά και εξαιρετικά επικίνδυνο εργαλείο. Ένα τέτοιο εργαλείο στα χέρια ενός ανυποψίαστου παιδιού μπορεί να αποβεί καταστροφικό. Αυτή η σχέση του παιδιού με το internet αφορά όλους μας, αφορά την κοινωνία μας. Είναι κοινή υποχρέωση μας να προσφέρουμε στα παιδιά μας την υπεύθυνη παιδεία, για να αντλούν από το Internet τον πλούτο του και να αποφεύγουν με ασφάλεια τις σκοτεινές γωνίες του. Γιατί, δυστυχώς, δεν είναι λίγα τα παιδιά, στα οποία το internet έχει κόψει μέχρι σήμερα το νήμα της σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας και ισορροπίας. Παιδιά, τα οποία ανεκπαίδευτα και απροστάτευτα, γίνονται βορά στις ορέξεις του οποιουδήποτε ηλεκτρονικού λύκου, που κατορθώνει να κρατά καλά κρυμμένη την πραγματική του ταυτότητα.

Δυστυχώς στη χώρα μας ούτε οι γονείς, ούτε οι εκπαιδευτικοί, ούτε και τα παιδιά εκπαιδεύονται στο Internet, αλλά μαθαίνουν εμπειρικά στην πράξη αυτή τη νέα τεχνολογία, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε κινδύνους. Ιδιαίτερα οι γονείς δείχνουν να αδιαφορούν σε μεγάλο βαθμό για τη σχέση των παιδιών τους με το Internet, επειδή ακριβώς δεν γνωρίζουν τίποτα ή ξέρουν λίγα γι αυτό.

Σύμφωνα με έρευνα του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου, 9 στους 10 γονείς θέλουν περισσότερη ενημέρωση για το Internet, 3 στους 4 δεν κάθονται ποτέ δίπλα στα παιδιά τους, όταν αυτά βρίσκονται στο Internet, και μόλις 1 στους 12 θέτει στα παιδιά τους κανόνες χρήσεως του Internet. Επιπλέον, οι Έλληνες γονείς δεν έχουν συναίσθηση των κινδύνων, που σίγουρα θα αντιμετωπίσουν τα παιδιά στα διαδικτυακά ταξίδια τους. Οι 7 στους 8 γονείς δεν πιστεύουν ότι τα παιδιά τους θα συναντήσουν επιβλαβές περιεχόμενο στο Internet, οι 3 στους 4 αφήνουν τα παιδιά τους να συζητούν με οποιονδήποτε στο Internet, μόλις ο 1 στους 9 χρησιμοποιεί φίλτρο προστασίας στον

ηλεκτρονικό υπολογιστή του σπιτιού, και ο 1 στους 2 δεν ξέρει που να καταγγείλει παράνομο περιεχόμενο του Internet.

Είναι ιδιαίτερα επείγον το να ανοίξουμε τα μάτια μας. Καμία χώρα, κανένα άτομο δεν πρέπει να κλείνει τα μάτια του μπροστά στον εφιάλτη, του Internet, μέσα από τον οποίο διασπείρεται και τελικά, μπορεί να πει κανείς, ότι και παγιώνεται μια σκοτεινή πλευρά της κοινωνίας, και να θεωρεί ότι το παιδί προστατεύεται από τις παραδόσεις, τους θεσμούς, τη νομοθεσία και την εκκλησία. Το γνωρίζουμε όλοι. Η παγκοσμιοποίηση επιβάλλει τη χρήση του Internet, το οποίο μπορεί να είναι το καλύτερο ή το χειρότερο εργαλείο όλων. Είναι καθήκον όλων μας να κάνουμε το καλύτερο για το παιδί μας.

1. Διαδικτυακός κόσμος

Στο Internet, δεν υπάρχουν όρια στην αποστολή και λήψη πληροφοριών, έτσι προσφέρει πρόσβαση σε έναν άπειρο χώρο περιεχομένων κάθε μορφής και αυτό συναρπάζει ιδιαίτερα τα παιδιά. Στο Internet βρίσκουν διαφόρων τύπων παιχνίδια και εφαρμογές, τους επιτρέπεται η επικοινωνία με “άλλους χρήστες” και επίσης μπορούν να αντλήσουν ότι πληροφορία τους χρειάζεται. Η εξοικείωση και η ενασχόληση των παιδιών με τους Η/Υ, το Internet και τις νέες τεχνολογίες μπορεί να μεταφραστεί σε φοβερές δυνατότητες μάθησης, εκπαίδευσης καθώς και ψυχαγωγίας.

1.1 Προτερήματα Διαδικτύου σε ένα παιδί

Εν έτη 2015, το Internet αποτελεί πηγή γνώσης για τα παιδιά, καθώς τα διδάσκει πως να ερευνούν, να αξιολογούν πληροφορίες και να κατευθύνονται προς έναν συγκεκριμένο στόχο. Ταυτόχρονα, το Internet μαθαίνει στα παιδιά να ενεργούν αυτοβούλως, να έχουν τη δική τους ταυτότητα ώντας προστάτες των ίδιων τους των εαυτών, καθώς εισέρχονται σε ομάδες κοινωνικής δικτύωσης. Τέλος, το Internet λειτουργεί σαν ένας σύγχρονος τρόπος ψυχαγωγίας και διασκέδασης.

Ανάλογα με την ηλικία που διανύει το παιδί, βλέπουμε ότι τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, ενστερνίζονται την συμπεριφορά των γονιών τους απέναντι στον Η/Υ. Αρχίζουν να αντιλαμβάνονται τους τρόπους μάθησης και διασκέδασης και δείχνουν ενδιαφέρον για τέτοιου είδους προγράμματα. Τα παιδιά σχολικής ηλικίας απ’ την άλλη, δελεάζονται περισσότερο με τον εικονικό κόσμο και αρέσκονται στο να αναζητούν πληροφορίες για τα ενδιαφέροντά τους, διαθέτοντας αρκετό χρόνο στο Internet. Τέλος, οι έφηβοι, έχουν μεγαλύτερη γνώση του Internet, δημιουργούν εικονικές επαφές σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης επικοινωνώντας με τους εικονικούς φίλους τους, κατεβάζουν μουσικά κομμάτια και ταινίες και ανταλλάζουν απόψεις.

Τα κύρια πλεονεκτήματα από την πλοήγηση στο Internet είναι η παγκόσμια πρόσβαση σε πληροφορίες, η εύρεση άπειρων πληροφοριών με μηδενικό κόστος και η παροχή εκπαίδευσης. Το Internet επίσης παρέχει επικοινωνία, ψυχαγωγία και συναλλαγές πληροφοριών που οι παλαιότερες γενιές δεν θα μπορούσαν να φανταστούν.

1.2 Επίδραση του Διαδικτύου στην προσωπικότητα ενός παιδιού

Στις μέρες μας, η χρήση του Internet από τα παιδιά είναι πλέον απαραίτητη. Η γνώση χρήσης του είναι ένα βασικό όπλο για κάθε νέο, και θεωρείται ως βασική γενική παιδεία που απαιτείται να παρέχει κάθε εκπαιδευτικό σύστημα.

Πρέπει λοιπόν να παρακινούμε τα παιδιά στην άριστη γνώση του Internet, θέτοντας ως όρο την υπεύθυνη και ωφέλιμη χρήση, έτσι ώστε αργότερα να μπορέσουν να βοηθηθούν στα μαθήματά τους και στην επιστήμη που θα επιλέξουν. Αλίμονο στους ψηφιακά αναλφάβητους! Το Internet πλέον είναι εφόδιο για την γλώσσα επικοινωνίας των νέων με συνομηλίκους τους. Άλλωστε, όσο εγκληματικός ήταν ο αναλφαβητισμός στον 20^ο αιώνα το ίδιο καταστροφικός είναι ο ψηφιακός αναλφαβητισμός στον 21^ο.

Κατόπιν τούτου, είναι υποχρεωμένοι οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και όσοι είναι υπεύθυνοι για το μέγιστο των παιδιών, να τους παρέχουν την καλύτερη δυνατή εκπαίδευση πάνω στους Η/Υ και στη χρήση του Internet. Επιπλέον, επιβάλλεται οι ενήλικες να έχουν τις βασικές γνώσεις του Internet. Πράγμα το οποίο δεν είναι μόνο χρήσιμο στους ίδιους, αλλά γεφυρώνει μια καλύτερη σχέση με τα παιδιά, καθώς τα κάνει να νιώθουν οικειότητα με τους μεγάλους, έχοντας κοινά ενδιαφέροντα.

Σε κάθε περίπτωση, το Internet μονοπολεί το ενδιαφέρον των ατόμων σε νεαρές ηλικίες σε αντίθεση με άλλα μέσα, διότι οι χρήστες έχουν συνεχή επαφή με την επικαιρότητα και μπορούν να διαμορφώνουν την προσωπική τους άποψη για τα γεγονότα συλλέγοντας πληροφορίες από πολλές πηγές και όχι από τις έτοιμες ειδήσεις που παρουσιάζονται στην τηλεόραση.

Το Internet, έπαιξε και καθοριστικό ρόλο στον τρόπο ψυχαγωγίας των παιδιών. Εκατομμύρια παιδιά ανά τον κόσμο, πλέον παίζουν σε διαδικτυακές εικονικές παιδικές χαρές, με την χρήση του Η/Υ τους. Έχει χαθεί πλέον η πραγματική επαφή του παιδιού με τους φίλους του, πράγμα που δεν επιτρέπει την φυσιολογική έκφραση, και αυτό έχει ως αντίκτυπο την φυσική του κατάσταση (π.χ. πλέον δεν τρέχει). Τα παιδιά εκθέτουν τον εαυτό τους και την προσωπική τους ζωή στον κυβερνοχώρο και έλκονται από ριψοκίνδυνες διαπροσωπικές σχέσεις.

Η ηλεκτρονική ανωνυμία που προσφέρει το Internet στους χρήστες του, γίνεται εφόδιο σε όσους θέλουν να δοκιμάσουν την πιστότητα των φίλων και συντρόφων τους. Τον τελευταίο καιρό μάλιστα, πολλοί είναι αυτοί που παριστάνουν το τρίτο πρόσωπο με ανακριβή προσωπικά στοιχεία και πληροφορίες με σκοπό να δολοφονούν το ανυποψίαστο «έτερον ήμισυ». Αν αυτό υποκύψει, και συμφωνήσει σε συνάντηση, πέφτει θύμα εξευτελισμού και αποκάλυψη του άπιστου συντρόφου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση στην διάλυση νεανικών σχέσεων.

Το να προστατέψεις την ιδιωτική σου ζωή, από το Internet, είναι πάρα πολύ απλό. Είναι στην επιλογή του καθενός το ποιά προσωπικά ή οικογενειακά στοιχεία θα επιλέξει να δημοσιοποιήσει. Το πρέπει είναι να αποφύγει τη δημοσιοποίηση ονοματεπώνυμου, διεύθυνσης, αριθμού τηλεφώνου, πληροφορίες για φίλους και οικογένεια. Επίσης, οι κωδικοί πρόσβασης πρέπει να είναι αυστηρά προσωπικοί και να μην αποκαλύπτονται ακόμα και στον πιο στενό φίλο.

Μαζί με την προσωπική ζωή, ίδιους κινδύνους διατρέχει στο Internet και η οικογενειακή ζωή. Τα παιδιά, μη έχοντας ώριμη και ορθή κρίση, εισέρχονται σε ιστοσελίδες εμπορικού περιεχομένου, αναπτύσσοντας την περιέργειά τους για διαδικτυακές αγορές. Κυρίως τα μικρότερα παιδιά, εκτίθενται σε κινδύνους, εμπλέκοντας και την οικογένειά τους.

1.3 Προκλήσεις στο Internet

Πέρα από την αντιλαμβανόμενη χρησιμότητά του, το internet κρύβει και πολλούς κινδύνους κυρίως για τα παιδιά. Οι κίνδυνοι αυτοί, έχουν να κάνουν με την έκθεση σε παράνομο, επιβλαβές ή και πορνογραφικό περιεχόμενο, τον εμπαιγμό και την εξαπάτηση από αγνώστους ενήλικες οι οποίοι υποκρινόμενοι τους ανηλίκους, ασκούν πίεση για αποκάλυψη προσωπικών στοιχείων. Εφόσον ο κυβερνοχώρος δεν οριοθετείται, οι παράνομες δραστηριότητες μπορούν εύκολα να βρουν “εικονικό” καταφύγιο σε αυτό το μέσο.

1.4 Ασφάλεια και διαδίκτυο

Παρότι ο κόσμος του Internet μπορεί να είναι μαγικός, δεν παύουν να υπάρχουν κίνδυνοι και αρνητικά σημεία. Είναι χρέος μας η σωστή ενημέρωση και εκπαίδευση των νέων για να κάνουν μία

υπεύθυνη, χρήση και να μπορέσουν να προστατευθούν από οποιαδήποτε ηλεκτρονική παρενόχληση και κάθε επιβουλή .

Στο Internet τα πράγματα δεν είναι όπως δείχνουν. Έτσι, σε πολλές σελίδες κοινωνικής δικτύωσης εμφανίζονται συχνά πλαστά προφίλ τα οποία διαχειρίζονται κάθε λογής επικίνδυνοι άνθρωποι. Μόνο στο Facebook εκτιμάται ότι περίπου το 15% των χρηστών, χρησιμοποιούν ψεύτικα στοιχεία. Συνήθως, πίσω από αυτά τα προφίλ, κρύβονται άνθρωποι που αναζητούν εφήμερες σχέσεις και προσωπικές επαφές, οι οποίες εξελίσσονται σε θλιβερές καταλήξεις.

Η ανεξέλεγκτη χρήση του internet, σε οποιαδήποτε δραστηριότητα και τομέα μπορεί να σκιάσει τα σημαντικά οφέλη και να προκαλέσει προβλήματα. Αυτά περιλαμβάνουν την έκθεση των παιδιών σε ακατάλληλο περιεχόμενο και εμπλοκή τους σε δυσάρεστες καταστάσεις όπως πορνογραφία, παιδεραστία, εμπόριο παιδιών, περιεχόμενο με υπερβολική βία, Cyber-bullying, παραβατικότητα, κατάθλιψη ακόμη και αυτοκτονία.

Η αύξηση της ανάγκης στους νέους για κοινωνική δικτύωση ως νέο τρόπο επικοινωνίας τους κάνει ιδιαίτερα απρόσεκτους. Επομένως, η γνώση και τήρηση βασικών κανόνων ασφαλείας θα βοηθούσε στην ώριμη και κριτική ματιά, έτσι ώστε να αποφευχθούν τυχόν ανεπιθύμητα αποτελέσματα.

Θα πρέπει λοιπόν αρχικά, σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό οργανισμό για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA) και το Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου, τα παιδιά να εκπαιδεύονται για τη σωστή και ασφαλή χρήση του Internet και να γνωρίζουν ότι:

- Οποιαδήποτε πληροφορία δημοσιεύεται στο Internet παύει πλέον να είναι ιδιωτική οπότε πρέπει να δοθεί προσοχή στο υλικό που “ανεβάζουν” για να μην έρθουν σε δύσκολη θέση.
- Ύστερα από διαγραφή δημοσιοποιημένου υλικού ή και της ιστοσελίδας τους, αυτά θα έχουν ήδη διακινηθεί προς κάθε κατεύθυνση.
- Ποτέ δεν πρέπει να αναρτούνται φωτογραφίες, όπου φαίνεται καθαρά ο τόπος όπου βρίσκονται (π.χ σπίτι, σχολείο). Όσο περισσότερη έμφαση γίνεται στο πρόσωπο, τόσο μεγαλύτερη ασφάλεια έχει το παιδί.
- Μιας και επιθυμούν να δημιουργήσουν προφίλ σε ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης, καλό θα είναι να αλλάξουν τις ρυθμίσεις απορρήτου για να είναι πιο περιορισμένη η πρόσβαση σε αγνώστους.
- Θα πρέπει να δοθεί προσοχή στο ποιους προσθέτουν ως φίλους, γιατί αυτοί αποκτούν αυτόματα πρόσβαση στα δεδομένα τους.
- Αν νιώσουν ενόχληση ή προσβολή από κάποιο μήνυμα ή καταλάβουν παραβίαση της ιστοσελίδας τους θα πρέπει άμεσα να το αναφέρουν στους γονείς τους ή να γίνει καταγγελία.
- Δεν πρέπει να αποκαλύπτουν σε κανέναν τον κωδικό πρόσβασής τους, γιατί όποιος αποκτά πρόσβαση σε αυτό, αυτόματα διαχειρίζεται όλα τα δεδομένα τους.
- Επίσης είναι καλό να γίνεται αλλαγή κωδικού πρόσβασης σε τακτά χρονικά διαστήματα.
- Όταν δεν χρησιμοποιούν το κοινωνικό δίκτυο προτείνεται να αποσυνδέονται από αυτό για μεγαλύτερη ασφάλεια.
- Πριν από την εγγραφή και χρήση μιας ιστοσελίδας κοινωνικής δικτύωσης, καλό θα είναι να έχουν ενημερωθεί για τους όρους χρήσης της, τις ρυθμίσεις απορρήτου καθώς και, ποιος και με ποιον τρόπο μπορεί να χρησιμοποιήσει τα προσωπικά τους δεδομένα.

Μεγάλη προσοχή στα θέματα ασφαλείας, πρέπει να δίνουν οι γονείς των παιδιών, που αρέσκονται στο να παίζουν σε εικονικούς παιδότοπους. Οι ιστοσελίδες που περιέχουν εικονικούς παιδότοπους, είναι πολλές, και απαιτούν την ψηφιακή αναπαράσταση του χρήστη(avatar). Επειδή, δεν μπορεί να υπάρξει έλεγχος για το ποιος μπορεί να κρύβεται πίσω από μια εικονική αναπαράσταση (π.χ κάποιο ενήλικο άτομο), καλό θα είναι τα παιδιά να απολαμβάνουν το παιχνίδι τους με την παρουσία των γονιών τους. Οι γονείς θα πρέπει να είναι πλήρως ενημερωμένοι με τους όρους χρήσης του εικονικού παιδότοπου.

2. Πλοήγηση (web browsing)

2.1 “Ασφαλής” πλοήγηση

Η πλοήγηση στον παγκόσμιο ιστό πραγματοποιείται με χρήση φυλλομετρητή και πρέπει ο χρήστης να δώσει ιδιαίτερη προσοχή για την ασφάλεια του υπολογιστή του και των προσωπικών του δεδομένων. Οι λύσεις για την εξασφάλιση της ασφαλέστερης πλοήγησης σε ιστοσελίδες εξαρτώνται είτε από τον παροχέα σύνδεσης ή ακόμα και από τις ενέργειες του χρήστη.

Στις ενέργειες για την ασφάλεια του χρήστη περιλαμβάνονται η εγκατάσταση προγραμμάτων ασφαλείας, η τακτική ενημέρωση του λειτουργικού συστήματος και η παραμετροποίηση του φυλλομετρητή. Επίσης, θα πρέπει να δίνεται προσοχή στις ιστοσελίδες που επισκέπτονται οι χρήστες, στα τυχόν αρχεία που κατεβάζουν στον υπολογιστή τους και τα στοιχεία που μπορεί να συμπληρώνουν σε αναδυόμενα παράθυρα.

2.2 Έλεγχος των διαδικτυακών τοποθεσιών που επισκέπτεται ένα παιδί

Υπάρχουν λύσεις για να ελέγχεται τις τοποθεσίες που επισκέπτεται το παιδί σας, αλλά θα πρέπει να γνωρίζεται ότι τα παιδιά που έχουν άριστη γνώση χρήσης του υπολογιστή, μπορούν πανεύκολα να καλύψουν τα ίχνη τους.

Οι φυλλομετρητές όπως ο Internet Explorer και Google Chrome κρατούν ένα ιστορικό των τελευταίων ιστοσελίδων που έχετε επισκεφθεί. Για να ελέγξετε τις ιστοσελίδες αυτές, πηγαίνετε στην Γραμμή Εργαλείων και επιλέγεται το κουμπί Ιστορικό. Αυτόματα εμφανίζεται μια σελίδα που περιέχει λίστα με τις τελευταίες τοποθεσίες. Κάνοντας διπλό κλικ σε οποιοδήποτε στοιχείο της λίστας, μεταβαίνετε στην αντίστοιχη διαδικτυακή τοποθεσία.

Τα προγράμματα πλοήγησης δημιουργούν προσωρινά αντίγραφα των ιστοσελίδων που έχετε επισκεφθεί, τα οποία αποθηκεύονται προσωρινά στον υπολογιστή σας και αποκαλούνται αρχεία προσωρινής αποθήκευσης. Για προβολή των προσωρινών αρχείων σε φυλλομετρητή Internet Explorer ακολουθείτε τα εξής βήματα:

1. Στον Internet Explorer, κάντε κλικ στο μενού Tools και επιλέξτε Internet Options.
2. Στην καρτέλα General (Γενικά), στην περιοχή Temporary Internet File, κάντε κλικ στο κουμπί Settings.
3. Στην περιοχή Temporary Internet files folder, κάντε κλικ στο κουμπί View Files.

Έτσι, βλέπετε έναν κατάλογο με ιστοσελίδες που το παιδί σας έχει επισκεφθεί, όπως επίσης και εικόνες ή αρχεία Cookies που έχουν αποθηκευτεί στον υπολογιστή σας. Τα Cookies είναι μικρά αρχεία κειμένου που αποθηκεύονται στο πρόγραμμα πλοήγησης μας, κατά την περιήγηση μας στο Internet. Συνήθως περιέχουν στοιχεία όπως το username και το password με σκοπό κατά την επόμενη επίσκεψη μας στην ιστοσελίδα, να μας θυμάται και να μην χρειάζεται να τα ξαναπληκτρολογήσουμε.

Υπάρχουν επίσης πολλά είδη προγραμμάτων λογισμικού που επιτρέπουν στους γονείς να παρακολουθούν τις διάφορες δραστηριότητες των παιδιών τους στο Internet, να αποκλείσουν ύποπτες ιστοσελίδες και κάποια από αυτά, ακόμα και να αποστέλλουν εβδομαδιαία αναφορά με λεπτομέρειες των τοποθεσιών που έχουν επισκεφθεί. Τέτοιου είδους προγράμματα είναι τα :

- Windows Family Safety
- iSpy
- K9 Web protection
- Parental Control Bar
- Visikid

2.3 Χρόνος χρήσης διαδικτύου

Για να διατηρηθεί μια υγιείς ισορροπία μεταξύ της ψυχαγωγίας και των άλλων δραστηριοτήτων στις ζωές των παιδιών με το Internet, θα πρέπει να ακολουθηθούν κάποιες συμβουλές. Αναλυτικότερα:

- Υπολογίστε την ώρα που περνούν τα παιδιά στο Internet.
- Παρακολουθήστε αν η απόδοση του παιδιού σας στο σχολείο και στις σχέσεις του με το περιβάλλον του έχει επηρεαστεί από την χρήση του Internet.
- Εάν διαπιστώσετε ότι η κύρια ενασχόληση των παιδιών σας, είναι τα διαδικτυακά παιχνίδια, προχωρήστε στην παρότρυνση για κάποιο παιχνίδι εκτός Internet.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά σας να συμμετάσχουν σε κάποια αθλοπαιδία, και να χρησιμοποιούν το Internet για επικοινωνία με άλλα παιδιά με σκοπό την υποστήριξη της δραστηριότητας αυτής.
- Συμβάλλεται στην απόκτηση κοινωνικών σχέσεων του παιδιού σας με άλλα παιδιά που έχουν παρόμοια ενδιαφέροντα.
- Προχωρήστε σε εγκατάσταση προγράμματος λογισμικού που αφορά τον γονικό έλεγχο στο Internet.
- Τέλος, βοηθήστε το παιδί σας να αναπτύξει αυτοέλεγχο, πειθαρχία και υπευθυνότητα κατά την πλοήγηση του στο Internet.

2.4 Παιδί και Social media

Το ηλικιακό σύνολο των εφήβων είναι αυτό που έχει υιοθετήσει πλήρως τη χρήση των κοινωνικών δικτύων. Η EU Kids Online αποκάλυψε ότι κατά το έτος 2010 στην Ευρώπη, το 59% των παιδιών ηλικίας 9-16 έχουν το δικό τους προφίλ σε ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης. Σύμφωνα με την ίδια έρευνα, στην Ελλάδα το 54% των παιδιών ηλικίας 9-16 που κάνουν χρήση του Internet, έχουν δικό τους προφίλ κοινωνικής δικτύωσης.

Το Facebook αποτελεί το μεγαλύτερο κοινωνικό δίκτυο με 1,39 δισεκατομμύρια ενεργούς χρήστες μηνιαίως, σύμφωνα με την τελευταία διαδικτυακή απογραφή το Δεκέμβρη του 2014. Στις ηλικίες 9-16 ετών, το Facebook παίρνει την πρωτιά σε προτιμήσεις σε 17 από τις 25 Ευρωπαϊκές χώρες που αξιολόγησε η έρευνα του EU Kids Online.

Βάση της ίδιας έρευνας που διεξήχθη το 2010, στην Ελλάδα, το Facebook είναι η πλατφόρμα επιλογής για το 51% των παιδιών ηλικίας 9-16 που έχουν πρόσβαση στο Internet και για το 93% των χρηστών κοινωνικών δικτύων.

Η προσοχή όλων στρέφεται στην προεφηβική χρήση των κοινωνικών δικτύων και τους περιορισμούς όσον αφορά την ηλικία για να μπορέσουν να εγγραφούν σε αυτά. Μερικές ιστοσελίδες έχουν ως όριο για εγγραφή, η ηλικία του παιδιού να είναι 13 ετών και άνω (Facebook, Hi5), ενώ κάποιες άλλες ζητούν τη γονική συναίνεση (Hynes- για παιδιά κάτω των 16) ή με κάποιους μηχανισμούς προστασίας που εφαρμόζουν σε χρήστες κάτω των 18 ετών. Παρόλα αυτά, φαίνεται ότι αυτοί οι όροι συχνά παραβιάζονται αφού τουλάχιστον το ¼ των παιδιών σε προεφηβική ηλικία (9-16 ετών) στην Ευρώπη,

έχουν προσωπικό προφίλ κοινωνικής δικτύωσης. Στην Ελλάδα, το 1/3 των παιδιών ηλικίας 9-12, που κάνει χρήση του Internet και έχει προφίλ στο Facebook, έχει δηλώσει ψευδή ή μεγαλύτερη ηλικία.

Η μεγάλη δημοτικότητα της κοινωνικής δικτύωσης συνδέεται άμεσα με τις πολλαπλές λειτουργίες που παρέχονται αλλά και με τις συνακόλουθες διαδικτυακές ευκαιρίες. Οι κύριες λειτουργίες που παρέχονται σε τέτοιου είδους πλατφόρμες είναι η δημιουργία προσωπικού προφίλ, το friending και ο σχολιασμός-επικοινωνία.

Ένα θέμα που ανησυχεί βαθύτατα το κοινό και συζητείται ευρέως, είναι οι ρυθμίσεις ιδιωτικότητας που μπορούν να κάνουν οι έφηβοι στο ψηφιακό τους προφίλ. Στην Ευρώπη το 43% των παιδιών δηλώνει ότι το προφίλ του μπορούν να το δουν μόνο οι φίλοι του (ιδιωτικό ή κλειστό προφίλ) και το 28% ότι μπορούν να το δουν και οι φίλοι των φίλων του (εν μέρει ιδιωτικό). Στην Ελλάδα τα ποσοστά αλλάζουν καθώς, το 37% των παιδιών 9-16 έχουν ρυθμίσει το προφίλ που διατηρούν να εμφανίζεται δημόσια και το 12% εμφανίζουν και την διεύθυνση ή το τηλέφωνο του σπιτιού τους. Το ευτυχές είναι ότι από πρόσφατη έρευνα που έχει γίνει, φαίνεται ότι οι έφηβοι έχουν επίγνωση των κινδύνων που μπορεί να προκύψουν από ανεξέλεγκτη αυτό-παρουσίαση και έχουν γίνει πιο διακριτικοί με τα στοιχεία που μοιράζονται δημοσίως μέσω του προφίλ τους.

Ανάμεσα στους νέους, υπάρχει η βεβαιότητα ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των 'φίλων' σε ένα προφίλ, τόσο μεγαλύτερη είναι δημοτικότητα του ατόμου που το έχει και αυτόματα το κάνει πιο ελκυστικό. Η ιδέα αυτή δοκιμάστηκε σε εμπειρική μελέτη που διεξήχθη και αποκαλύφθηκε ότι η σχέση μεταξύ του αριθμού των «φίλων» ενός προφίλ και του πώς αντιλαμβάνονται οι παρατηρητές του προφίλ την κοινωνική ελκυστικότητά του είναι καμπυλόγραμμη (ανεστραμμένο U-σχήμα). Ο πολύ χαμηλός (<100) και ο πολύ μεγάλος αριθμός φίλων (>300) σχετίστηκαν με χαμηλή κοινωνική ελκυστικότητα. Βέλτιστη κοινωνική ελκυστικότητα έδειξαν να έχουν τα προφίλ που εμφανίζουν περίπου 300 φίλους. Η Ελλάδα καταλαμβάνει μια απ' τις πρώτες θέσεις ανάμεσα στις Ευρωπαϊκές χώρες όσον αφορά τον αριθμό των «φίλων» ανά χρήστη. Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί το γεγονός ότι 20% των Ελλήνων 9-16 ετών δήλωσε ότι έχει περισσότερους από 300 «φίλους», και άλλο 18% δήλωσε 100-300 «φίλους».

Ο κύριος λόγος που οι έφηβοι χρησιμοποιούν τα κοινωνικά δίκτυα, είναι για να είναι σε συνεχή επικοινωνία με τους φίλους τους. Το ποσοστό των παιδιών που σχολιάζει σε φωτογραφίες που έχουν αναρτήσει φίλοι τους, ανέρχεται στο 83%. Το ποσοστό των παιδιών που κάνει δημόσια ανάρτηση μηνυμάτων σε σελίδες φίλων είναι 77%, ενώ περίπου οι μισοί από αυτούς στέλνουν μηνύματα ή συνομιλούν μέσω chat σε σελίδες κοινωνικής δικτύωσης. Καθώς το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο είναι τρόπος διαδικτυακής επικοινωνίας μεταξύ ενηλίκων, τα κοινωνικά δίκτυα αντίστοιχα είναι το βασικό μέσο επικοινωνίας των εφήβων.

Οι ποικίλες συμπεριφορές των εφήβων σήμερα, παρουσιάζουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά με αυτές των προηγούμενων γενεών. Μπορεί να έχουν αλλάξει, η γλώσσα και οι κοινωνικές πρακτικές, η βασική όμως ανάγκη της επικοινωνίας και του «ανήκειν» μένουν ίδιες. Οι νέοι πάντα θα παρουσιάζουν την ανάγκη να συναθροίζονται, να κάνουν παρέες και «κλίκες». Αυτό που παλαιότερα λάμβανε χώρα στις γειτονιές αρχικά και αργότερα στα εμπορικά κέντρα, πλέον γίνεται μέσω ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης. Τα κοινωνικά δίκτυα, έχουν γίνει το νέο «στέκι» για τις παρέες. Μέσω του Internet οι έφηβοι, έχουν αλλάξει τους τρόπους έκφρασης των ανησυχιών τους. Τα κοινωνικά δίκτυα έγιναν η νέα πραγματικότητα κοινωνικής αλληλεπίδρασης και το νέο πλαίσιο για την εφηβική ανάπτυξη.

Οι άνθρωποι κάνουν χρήση των μέσων επικοινωνίας, βάση των προσωπικών τους αναγκών. Το βασικό κίνητρο για την χρήση κοινωνικών δικτύων πηγάζει από την αλληλεπίδραση που αυτά προσφέρουν. Από την άλλη, ελκυστικό για τους εφήβους είναι το γεγονός ότι μπορούν να δημιουργήσουν το προσωπικό τους προφίλ. Αυτή η ανάγκη σχετίζεται με τη διερεύνηση της προσωπικής τους ταυτότητας. Μέσω της ψηφιακής παρουσίασης της προσωπικότητάς τους, οι έφηβοι πειραματίζονται και εκφράζουν διάφορες πτυχές του εαυτού τους. Στα κοινωνικά δίκτυα αυτό γίνεται με τρόπο ευέλικτο και τροποποιήσιμο, βάση ανατροφοδότησης των «φίλων». Ταυτόχρονα, με την

απουσία του γονικού ελέγχου, οι έφηβοι μέσω των κοινωνικών δικτύων εξασκούνται και εκπληρώνουν την ανάγκη τους για ανεξαρτησία. Το προσωπικό τους προφίλ λοιπόν, αντιπροσωπεύει τον προσωπικό χώρο κάθε εφήβου, ορατό στους συνομήλικούς τους και φυσικά, μακριά από την επιτήρηση των γονέων.

Θέμα διαμάχης αποτελούν οι επιπτώσεις στις κοινωνικές σχέσεις των νέων από την χρήση των κοινωνικών δικτύων. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι ο χρόνος που δαπανάται στην κοινωνική δικτύωση, αποσπάται από την φυσική επικοινωνία του εφήβου με τους φίλους ή την οικογένειά του.

Η αντίθετη άποψη, υποστηρίζει ότι οι διαδικτυακές επικοινωνίες ενισχύουν την κοινωνική προσαρμογή. Ειδικότερα, η χρήση κοινωνικών δικτύων, διευκολύνει την επανασύνδεση με παλιούς φίλους καθώς και την δημιουργία νέων. Επίσης έχει προταθεί ότι η θετική ανατροφοδότηση από άλλους χρήστες ενισχύει την αυτοεκτίμηση των εφήβων ενώ η αρνητική αντίδραση την μειώνει.

Ύστερα από έρευνες που έχουν γίνει φαίνεται ότι η σχέση μεταξύ της κοινωνικής δικτύωσης και της κοινωνικής προσαρμογής δεν είναι γραμμική αλλά πιθανόν δια-μεσολαβούμενη από προσωπικά χαρακτηριστικά ή δεξιότητες. Ευρήματα υποδηλώνουν ότι μπορεί να υπάρχει σύνδεση μεταξύ των ωφελειών από τη συμμετοχή σε κοινωνικά δίκτυα και συγκεκριμένους τύπους προσωπικότητας. Η θέση αυτή αναφέρεται και ως υπόθεση της κοινωνικής ανταπόδοσης και αποτελεί επέκταση της υπόθεσης διέγερσης. Η εξωστρέφεια συνδέθηκε με μεγαλύτερα ψηφιακά δίκτυα, υποδηλώνοντας ότι οι φίλοι στα δίκτυα είναι κατά κανόνα φίλοι που γνωρίστηκαν εκτός δικτύου. Επίσης, πρόσφατα αποκαλύφθηκε ότι η εξωστρέφεια είναι το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό της προσωπικότητας που καθορίζει τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από τους νεαρούς ενήλικες. Παρομοίως, προτείνεται ότι η χρήση του internet είναι συνδεδεμένη με καλύτερα αποτελέσματα για εξωστρεφή άτομα παρά για εσωστρεφή, και ειδικά για τους εξωστρεφείς εφήβους βρήκαν ότι η συχνή χρήση του internet συνδέονταν με αυξημένη οικογενειακή επικοινωνία και κοινωνική στήριξη.

Πρωταρχικό μέλημα της πολιτείας θα πρέπει να είναι η ενημέρωση των νέων για τον ασφαλή και σωστό τρόπο χρήσης των κοινωνικών δικτύων, σεβόμενοι τους κανόνες. Ταυτόχρονα, οι γονείς πρέπει να οριοθετήσουν την ασφαλή χρήση, ανάλογα με την αναπτυξιακή φάση του παιδιού τους. Τέλος, θα μπορούσε να ενταχθεί στο σχολικό πρόγραμμα και η εκπαίδευση πάνω στα διαδικτυακά μέσα.

Πολλοί αναρωτιούνται πως τα κοινωνικά δίκτυα έχουν γίνει δημοφιλή, ειδικότερα στις νεαρές ηλικίες. Αν σκεφτούμε ότι πάντα ήταν δελεαστικό για τα παιδιά να κάνουν νέους φίλους, να μοιράζονται τις εμπειρίες τους στις παρέες τους και να σχολιάζουν πράγματα και πρόσωπα, είναι λογικό για το σκοπό αυτό να χρησιμοποιούν τα ισχυρά εργαλεία που τους προσφέρει το Internet. Κατ' αυτό τον τρόπο η δημιουργία της προσωπικής τους ιστοσελίδας, χωρίς να έχουν ειδικευμένες γνώσεις, τα κάνει να νιώθουν ότι έχουν στην ιδιοκτησία τους, έναν δικό τους μαγικό κόσμο.

2.5 Πώς να καταλάβετε αν το παιδί σας είναι εθισμένο στο διαδίκτυο

Ο μεγαλύτερος φόβος, για τα παιδιά που χρησιμοποιούν το Internet είναι να μην λειτουργήσει η υπερβολική χρήση του ως σκληρό ναρκωτικό. Έχουμε ήδη τις πρώτες ενδείξεις ότι οι έφηβοι περνούν από τη χρήση στην κατάχρηση και από την κατάχρηση στον εθισμό και αυτό σίγουρα έχει αρνητικές μεταπτώσεις.

Τα παιδιά που υποκύπτουν με ευκολία στον εθισμό του Internet είναι αυτά που περνούν τον περισσότερο χρόνο μόνα τους, διότι οι γονείς τους εργάζονται και δεν έχουν ουσιαστικά με κάποιον να κουβεντιάσουν και να τους αφιερώσει χρόνο. Επίσης εύκολα εθίζονται τα παιδιά που είναι πιο ντροπαλά ή μη τόσο αποδεκτά στο περιβάλλον τους. Έτσι, στρέφονται στο Internet για την εύρεση φίλων με κοινή ταυτότητα με αυτά και κοινά ενδιαφέροντα.

Τα συμπτώματα εθισμού και εξάρτησης από το Internet είναι κυρίως ψυχοσωματικά και διαφέρουν από παιδί σε παιδί ανάλογα με την προσωπικότητα του και τον περίγυρο του. Οι γονείς θα πρέπει να αντιληφθούν γρήγορα τα τυχόν συμπτώματα εθισμού. Αφού διαπιστωθεί ταυτόχρονη ύπαρξη μερικών από των συμπτωμάτων που βλέπουμε παρακάτω, καλό θα είναι οι γονείς να συμβουλευτούν κάποιον ειδικό.

Το πρώτο κέντρο απεξάρτησης παγκοσμίως, εμφανίζεται το 1995 στις Ηνωμένες Πολιτίες Αμερικής. Ο όρος «εθισμός» μπαίνει σε εισαγωγικά, καθώς δεν υπάρχει ομοφωνία στην παγκόσμια επιστημονική κοινότητα για το αν μπορεί να αποκαλεστεί εθισμός ή όχι. Άλλωστε, δεν γίνεται χρήση κάποιας ουσίας, αλλά υπάρχει ενεργητική συμμετοχή, πράγμα το οποίο πολλές φορές μπορεί να προσφέρει αίσθημα ευχαρίστησης σε βαθμό που οδηγεί σε συμπεριφορές εξάρτησης.

Τα ψυχολογικά συμπτώματα περιλαμβάνουν τις εξής συμπεριφορές:

- Αίσθηση ευτυχίας με την συνεχή σύνδεση στο Internet.
- Επιθυμία για ενασχόληση με αυτό, για πάνω από 3 ώρες καθημερινά.
- Αδυναμία διακοπής της δραστηριότητας του με τη θέληση του.
- Επιθετική, απότομη, προσβλητική και υβριστική αντίδραση σε όσους το διακόπτουν ή του προτείνουν μια άλλη ασχολία.
- Ακατάπαυστη ομιλία για το Internet καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας.
- Χρησιμοποιεί τη φράση “ένα λεπτό ακόμη”, έχοντας χάσει την αίσθηση του χρόνου που είναι συνδεδεμένο.
- Αίσθηση κενού, εκνευρισμού και θλίψης όταν ανυπομονεί να βρεθεί στο Internet.
- Ψεύδεται στον περίγυρό του, με σκοπό την άμεση παρουσία του, μπροστά στην οθόνη.
- Δεν αποκαλύπτει τον πραγματικό χρόνο που βρίσκεται στο Internet.
- Απομόνωση στο δωμάτιο.
- Δεν βγαίνει απ' το σπίτι και συχνά ξενυχτά για να βρίσκεται στο Internet.
- Μειώνεται η απόδοσή του στο σχολείο και χάνει και την όρεξη του γι' αυτό.
- Απομάκρυνση από το φιλικό του περιβάλλον και τις δραστηριότητές του.
- Παραμέληση εξωτερικής εμφάνισης.

Σωματικά συμπτώματα εξάρτησης :

- Ξηρότητα ματιών.
- Εξασθένηση όρασης.
- Κακή διατροφή.
- Πολλές φορές, υποσιτισμός.
- Μείωση αθλητικής δραστηριότητας.
- Σωματική καχεξία.
- Παραμέληση του εαυτού του.
- Διαταραχές στον ύπνο.
- Αλλαγή στο καθημερινό συνηθισμένο ωράριο.
- Το σύνδρομο του καρπιαίου σωλήνα.
- Πόνοι σε αυχένα, μέση, πλάτη και δάχτυλα.
- Ημικρανίες και μυοσκελετικές παθήσεις.

Το πρόβλημα εθισμού επιδεινώνεται όσο περνάν τα χρόνια, καθώς τα διαδικτυακά παιχνίδια εξελίσσονται με ραγδαίους ρυθμούς και γίνονται όλο και πιο ελκυστικά. Επίσης, το Internet εισβάλλει έντονα στην καθημερινότητα μας, με την παρουσία του στα κινητά τηλέφωνα και τις υπηρεσίες Διαδικτυακής τηλεόρασης.

Το κύριο μέλημα είναι η άμεση διάγνωση του εθισμού και η ιατρική παρέμβαση για την αποτελεσματική θεραπευτική αντιμετώπιση του προβλήματος. Αρχικά, θα πρέπει να ερευνηθούν από ειδήμονες τα αίτια, που οδήγησαν τα παιδιά στον εθισμό και σε αυτή τη στάση ζωής, ώστε να έχουν ομαλή επιστροφή στην κανονική τους ζωή. Με την κατάλληλη φαρμακευτική και ψυχοθεραπευτική

αγωγή, τα εθισμένα-εξαρτημένα παιδιά, θα ξαναβρούν τους ρυθμούς τους, θα αποκτήσουν πάλι εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και έτσι θα συνειδητοποιήσουν ότι καμία εικονική πραγματικότητα δεν συγκρίνεται με την αληθινή πραγματικότητα.

Το βασικό συστατικό της επιτυχίας μιας τέτοιας θεραπείας είναι η ένωση της οικογένειας , έτσι ώστε να συζητηθούν τυχόν λάθη που οδήγησαν τα παιδιά στον εθισμό, και η ουσιαστική αγάπη που πρέπει να τους προσφέρουν.

3. Παιχνίδια και διαδίκτυο

Ίσως το Internet να μην ήταν τόσο ελκυστικό για τα παιδιά αν δεν υπήρχαν τα παιχνίδια. Στο Internet, το παιδί μπορεί να βρει πολλά on-line παιχνίδια είτε ατομικά είτε ομαδικά, όπως επίσης μπορεί να τα κατεβάσει στον υπολογιστή του. Υπάρχει μεγάλη γκάμα παιχνιδιών, χωρισμένα σε κατηγορίες όπως στρατηγικής, δράσης, σπαζοκεφαλιές, πάζλ, αθλητικά κλπ.

3.1 Παιχνίδια- τζόγος

Το συναρπαστικό σύμπαν του Internet, δε θα μπορούσε να μην περιέχει παιχνίδια. Εκατομμύρια χρήστες απ' όλο τον πλανήτη συμμετέχουν καθημερινά σε αυτά καταλήγοντας νικητές ή ηττημένοι, χαρούμενοι ή στενοχωρημένοι ή το χειρότερο, με άδειες τσέπες για όσους επέλεξαν να στοιχηματίσουν χρήματα.

Τα παιχνίδια αυτά, γίνονται ακόμα πιο ελκυστικά όταν αποτελούντε από περισσότερους του ενός παίκτες (multiplayer games). Νεαροί απ' όλο τον κόσμο (συχνά άγνωστοι μεταξύ τους) συμμετάσχουν κυρίως σε παιχνίδια ενσάρκωσης ρόλων, στρατηγικής, δράσης, περιπέτειας κ.α. , είτε ατομικά είτε ως ομάδα.

Τα παιχνίδια αρχίζουν να γίνονται επικίνδυνα, όταν μπαίνει ενδιάμεσα ο παράγοντας «χρήμα». Η εμπλοκή του χρήματος στο διαδικτυακό παιχνίδι, συγγείη την φανταστική με την πραγματική οικονομική ζημία ή κέρδος.

Αν παιδιά και έφηβοι, που είναι πιο εύάλωτοι συναισθηματικά, εμπλακούν στον ηλεκτρονικό τζόγο, τα αποτελέσματα θα είναι απρόβλεπτα, όχι μόνο για τις οικονομίες τους , αλλά και για τα χρήματα των γονιών τους. Τα παιδιά που εμπλέκονται σε διαδικτυακό τζόγο, έχουν τριπλάσιες πιθανότητες να εμφανίσουν βίαια ή και παραβατική συμπεριφορά, σε σχέση με συνομήλικους που κάνουν απλή χρήση του Internet. Τα παιδιά αυτά μπορούν να χρησιμοποιήσουν κρυφά τις πιστωτικές κάρτες των γονιών τους, για να καλύψουν την απώλεια που είχαν.

Στην χώρα μας κυρίως εξαρθώνονται κυκλώματα στοιχημάτων που έχουν να κάνουν με τις αθλητικές προβλέψεις, κατηγορία η οποία είναι αρκετά ελκυστική στους εφήβους. Υπάρχουν επιτήδριοι που 'στήνουν' στοιχήματα, προσποιούμενοι νόμιμους εκπροσώπους ξένων εταιριών στοιχήματος, που απαιτούν χρήση πιστωτικών καρτών.

Οι διαδικτυακοί απατεώνες, μοιράζουν στα θύματά τους δωρεάν, κουπόνια αξίας έως και 50 ευρώ με την προϋπόθεση η είσοδος στο παιχνίδι να είναι δελεαστική. Ταυτόχρονα, νουθετούν τους παίκτες να στοιχηματίσουν σε συγκεκριμένους αγώνες με σκοπό την παραπλάνησή τους και στη συνέχεια την διόγκωση των παράνομων κερδών.

Το Internet δεν αποτελεί ένα απλό μεσάζοντα για τον τζόγο. Έχει ως μέσο την ιδιότητα ενίσχυσης της θελκτικότητας των επιχειρήσεων τζόγου, καθώς υπάρχουν τόσο τυπικές όσο και ποιοτικές διαφορές στην εμπειρία ενός παιδιού που τζογάρει στο Internet. Οι τυπικές διαφορές είναι :

- Η πολιτεία αδυναμεί να προστατέψει τους εθισμένους.
- Δεν είναι εύκολη η έγκαιρη εξακρίβωση, ότι ένας παίκτης περνά μεγάλο χρονικό διάστημα τζογαρίσματος στο Internet. Επίσης, ο αριθμός των Διαδικτυακών καζίνων είναι πολύ μεγάλος, έτσι ώστε να μπορέσει κάποιος παίκτης να αποκλειστεί οικιοθελώς από κάποιο

απ'αυτά. Ο πειρασμός δε, είναι μεγαλύτερος διότι η πρόσβαση στο Internet είναι πλέον πανεύκολη.

- Είναι δύσκολο να εξακριβωθεί η ηλικία του παίκτη.
- Οποιοσδήποτε παίκτης που έχει τη δυνατότητα να παίξει με χρήματα, γίνεται αποδεκτός, χωρίς να είναι απαραίτητο να ελεγχθεί η ηλικία του.
- Είναι αδύνατον να ενημερωθεί η οικογένεια του.
- Το γεγονός ότι ένας παίκτης, παίζει ανώνυμα, διασφαλίζει ότι δεν υπάρχει δυνατότητα να ενημερωθεί ο περίγυρος του έως ότου είναι αργά.
- Πλάγιες τακτικές προσέλκυσης παικτών (embedding, circle jerks, tracking, social networking).
- Οι δημιουργοί διαδικτυακών περιβαλλόντων τζόγου, δημιουργούν συχνά έναν διαδικτυακό λαβύρινθο, έτσι ώστε όταν ο χρήστης θέλει να απεμπλακεί, πρέπει να καταβάλλει μεγάλη προσπάθεια.
- Αυξημένη συχνότητα επαφής με τη δραστηριότητα.
- Τα εικονικά καζίνο του Internet είναι ανοιχτά 24 ώρες την εβδομάδα, και απαιτούν απλά λίγα δευτερόλεπτα για να τα επισκεφθείς.
- Το κόστος είναι τυπικά μικρό(2,5%-5,9% απώλεια επί τζίρου).
- Αρχίζοντας το ποντάρισμα με λίγα χρήματα, δίνεται η αντίληψη ότι είναι κάτι ακίνδυνο, όταν όμως υπάρξει μια μεγάλη νίκη, τότε αρχίζει το τζογαρισμα με μεγάλα ποσά.
- Η δραστηριότητα αυξάνεται με πραγματικούς αντιπάλους και εκεί γίνεται η δημιουργία avatar για προσημείωση πραγματικού καζίνο.
- Το παιχνίδι γίνεται πιο ελκυστικό όταν έχεις για αντίπαλο έναν πραγματικό άνθρωπο, ο οποίος πάντα θα υπάρχει διαθέσιμος σε κάποια μεριά του πλανήτη.
- Δημιουργούνται κοινωνικές ομάδες με σκοπό τις συζητήσεις των μελών, σχετικά με το παιχνίδι που παίζουν.
- Κάθε τζογαδόρος ενισχύεται, καθώς δεν νιώθει πλέον μόνος στο πάθος του, αλλά μέλος μιας ομάδας σαν κι αυτόν που προσπαθούν απλά να πιάσουν την "καλή".
- Δεν υπάρχει δυνατότητα εξακρίβωσης της νομιμότητας των συναλλαγών.

Οι ποιοτικές διαφορές είναι (Cooper, 1999-Griffiths,2003-2008):

- Ανωνυμία

Εφόσον το παιχνίδι είναι εικονικό, και δεν παρουσιάζεται η πραγματική ταυτότητα του παίκτη, αυτός δεν φοβάται την αρνητική κριτική που μπορεί να εισπράξει από ένα βλέμμα.

- Ευκολία πρόσβασης από οικείο-ασφαλές περιβάλλον

Εκμηδενίζεται η ενστικτώδης αυτοσυγκράτηση που προκύπτει όταν εντιθέμεθα σε κίνδυνο σε άγνωστο περιβάλλον.

- Άυλο χρήμα

Ποντάροντας εικονικά, όπως και στο καζίνο με τις μάρκες, χάνεται η υλική υπόσταση των χρημάτων, αλλοιώνοντας την εικόνα στον εγκέφαλο. Έτσι, ο παίκτης δεν αντιλαμβάνεται άμεσα τα χρήματα που χάνει.

- Διαφυγή από προβλήματα, βίωση θυμο-τροποποιητικών εμπειριών

Το τζογάρισμα λειτουργεί ως μια εμπειρία εμπλουτισμού της καθημερινότητας, και διαφυγή από το στρες. Έως όταν, το τζογάρισμα γίνεται τρόπος ψυχικής επιβίωσης.

- Εμβύθιση σε ένα εικονικό περιβάλλον και διάσχιση

Το εικονικό τζογάρισμα αποκτά ονειρικό χαρακτήρα όπου κυριαρχεί η φανταστική απόλαυση εις βάρος του ρεαλισμού.

- Απώλεια έλεγχου των παρορμήσεων

Συνέπεια της εμβύθισης, της απομόνωσης και της ανωνυμίας.

- Απόσχιση από τον κοινωνικό περίγυρο

Το άτομο ωθείται σε μια εναλλακτική ομάδα διαδικτυακών junkies του τζόγου, καθώς η περιθωριοποίηση αφαιρεί κάθε πιθανότητα χαλιναγώγησης

Το ερευνητικό ενδιαφέρον για τον τζόγο ανηλίκων έχει φανεί την τελευταία δεκαετία (σχετικά καθυστερημένα), και αυτό γιατί άρχισε να αυξάνεται η επίδραση που επιφέρει το Internet στον μέσο τζογαδόρο. Ο τζόγος ανηλίκων συνδέεται κυρίως με το αρσενικό φύλλο, την κατάθλιψη, την κατάχρηση αλκοόλ καθώς και διασχιστικά φαινόμενα. Αποτελεί μέρος παθολογικών συμπεριφορών, οι οποίες περιλαμβάνουν χρήση ουσιών και γενικά συμπεριφορές που θέτουν τον έφηβο σε κίνδυνο. Στους έφηβους αυτούς αναγνωρίζουμε ψυχο-κοινωνικές δυσκολίες, μειωμένο επίπεδο αίσθησης οικογενειακής και κοινωνικής υποστήριξης, διαταραχές διαγωγής, οικογενειακά προβλήματα, χρήση ουσιών, αλλά και ενασχόληση των γονέων με τζόγο και χρήση ουσιών.

Η αρχή του διαδικτυακού τζογαρίσματος είναι αθώα. Ο χρήστης συχνά λαμβάνει πρόσκληση να συμμετάσχει σε κάποιο τυχερό παιχνίδι από κάποιον από τους εκατοντάδες εικονικούς του φίλους (που γνωρίζει ελάχιστα) που το παίζουν ήδη. Ο χρήστης που στέλνει την πρόσκληση, συνήθως λαμβάνει κάποιο bonus, όπως επιπλέον εικονικές μάρκες. Ένα παιχνίδι τέτοιου τύπου είναι το “Zynga Poker”, το οποίο διαθέτει περίπου εφτα εκατομμύρια χρήστες την ημέρα, μόνο από το Facebook το οποίο είναι διαθέσιμο σχεδόν σε όλες τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες. Το παιχνίδι γίνεται πιο δελεαστικό καθώς το περιβάλλον είναι αρκετά ρεαλιστικό και ο παίκτης παίζει με αντιπάλους άτομα τα οποία μπορεί ήδη να γνωρίζει. Επίσης, μπορεί ύστερα με τη σειρά του να στείλει πρόσκληση και σε δικούς του φίλους. Παρά το γεγονός ότι το παιχνίδι ξεκινάει εντελώς δωρεάν, υπάρχει η επιλογή χρήσης πραγματικών χρημάτων, με μικρότερη βέβαια αναλογία στις εικονικές “μάρκες”, με σκοπό τη συμμετοχή του χρήστη σε “τραπέζια” για ξεχωριστούς παίκτες. Είναι αξιοσημείωτο ότι δυο παίκτες που ξεκίνησαν από το Facebook, κατάφεραν και πήραν μέρος στο παγκόσμιο τουρνουά Poker.

Βάση των ερευνών, τα άτομα που τζογάρουν στο Internet, φαίνεται να είναι μεγαλύτεροι τζογαδόροι από ότι τα άτομα που παίζουν εκτός αυτού. Ενώ το 1/5 των φοιτητών που τζογάρουν μέσω Internet, πληρούν τα κριτήρια παθολογικού τζόγου κατά DSM_IV.

3.1.1 Διαφορές ανάμεσα σε παιχνίδια και τζόγο

Το παιχνίδι με τον τζόγο είναι δυο άκρως αντίθετοι όροι. Το παιχνίδι προσφέρει πραγματική προσέγγιση με φανταστικούς δεσμούς με τον φυσικό κόσμο. Ενώ ο τζόγος έχει ως αποτέλεσμα την πραγματική οικονομική απώλεια ή κέρδος.

Παρατηρώντας το, από ψυχολογική άποψη, το να χάσει κάποιος σε ένα παιχνίδι τον κάνει να σκεφτεί ότι απλά δεν ήταν η μέρα του, και θα ξαναπροσπαθήσει ίσως την επόμενη. Σε αντίθεση όμως με τον τζόγο, έχοντας χάσει χρήματα λόγω μιας λανθασμένης κρίσης σε ένα γύρο πόκερ, αυτόματα ξυπνά ένα τελείως διαφορετικό είδος συναισθημάτων.

4. Κίνδυνοι

4.1 Κίνδυνος : Παιδική πορνογραφία

Ζούμε σε μια κοινωνία, στην οποία η σεξουαλικότητα αποτελεί κυρίαρχο στοιχείο της καθημερινότητας. Πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαμόρφωση αυτής της πραγματικότητας διαδραματίζουν τα μέσα επικοινωνίας. Από τα περιοδικά lifestyle μέχρι τις τηλεοπτικές σειρές, και από τις κουτσομπολίστικες εκπομπές μέχρι τη διαδικτυακή πορνογραφία, η υπέρμετρη σεξουαλικότητα διεισδύει πρόωρα στον κόσμο των παιδιών. Ειδικότερα, οι διαδικτυακά ανεκπαίδευτοι έφηβοι μπορούν εύκολα να αποκτήσουν από το καθημερινό ταξίδι τους στο internet πρώιμες σεξουαλικές εμπειρίες, οι οποίες προκαλούν συχνά στρεβλώσεις στη μετέπειτα ερωτική συμπεριφορά τους.

Το άκουσμα και μόνο της φράσης «παιδική πορνογραφία» προκαλεί σε πρώτη φάση έντονη εσωτερική ταραχή σε έναν υγιή άνθρωπο και κατόπιν, ανάλογα με τα βιώματά του, μπορεί να του γεννήσει ανάμεικτα συναισθήματα απελπισίας για τα αθώα θύματα, αποστροφής, οργής, γιατί όχι και στιγμιαίου μίσους προς όλα αυτά τα άτομα που ασκούν βία και κακοποιούν παιδιά.

Είναι ευρέως γνωστό ότι η παιδική πορνογραφία είναι παράνομη και υπόκειται σε ποινικές κυρώσεις. Επιπλέον υπάρχουν σημαντικές διαφορές στην αντιμετώπιση της παιδικής πορνογραφίας από χώρα σε χώρα. Στην Ελλάδα τιμωρείται ακόμη και η κατοχή αρχείων παιδικής πορνογραφίας. Ο λόγος για τον οποίο ο νομοθέτης τιμωρεί την κατοχή τέτοιου υλικού είναι διότι ο παιδόφιλος που αγοράζει και κατέχει βίντεο ή φωτογραφίες ή απολαμβάνει τις κακοποιήσεις σε πραγματικό χρόνο δίνει τα χρήματα στον ομοϊδεάτη του παιδόφιλο σε κάποιο άλλο μέρος του κόσμου για να κακοποιήσει το επόμενο παιδί, ώστε αυτός να απολαύσει και πάλι, εκ του ασφαλούς, μέσω του Internet, τις πράξεις αυτές.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση για τα Διαδικτυακά Εγκλήματα του Συμβουλίου της Ευρώπης η παιδική πορνογραφία έχει τις εξής μορφές :

- α. Ένας ανήλικος που συμμετέχει σε σεξουαλική δραστηριότητα.
- β. Ένα άτομο που συμμετέχει σε σεξουαλική δραστηριότητα προσποιούμενο ότι είναι ανήλικο.
- γ. Ρεαλιστικές εικόνες που αναπαριστούν έναν ανήλικο να συμμετέχει σε σεξουαλικές δραστηριότητες.

Τα τελευταία χρόνια καταγράφεται μια σημαντική έξαρση της ερασιτεχνικής διαδικτυακής πορνογραφίας. Είτε για οικονομικούς λόγους, είτε για λίγα λεπτά διεθνούς δημοσιότητας, είτε και για λόγους ψυχικής ανισορροπίας, πληθαίνουν με ταχύτατους ρυθμούς τα δωρεάν διανεμόμενα ερασιτεχνικά βίντεο πορνό του internet σε βάρος της επίσημης βιομηχανίας αισθησιακών ταινιών. Αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι ο μέσος όρος ηλικίας των ερασιτεχνικών «πρωταγωνιστών» αυτών των ταινιών μειώνεται αισθητά, με αποτέλεσμα όλο και περισσότεροι νέοι ηλικίας 18-25 ετών, ακόμη και ανήλικοι, να συμμετέχουν σ' αυτές τις παραγωγές για 150-200 ευρώ.

Αν η γιγαντιαία εξάπλωση της διαδικτυακής πορνογραφίας στους ενηλίκους έχει κοινωνιολογικό ενδιαφέρον, η έκθεση ευαίσθητων παιδιών και ανώριμων εφήβων σ' αυτό το υλικό απαιτεί τη διαρκή επαγρύπνηση όσων ασχολούνται με την ανάπτυξή τους και έχουν ευθύνη για την ανατροφή τους. Σύμφωνα με μελέτες από τις ΗΠΑ και τη Βρετανία το 30% των παιδιών χρηστών του Internet ηλικίας

έως 10 ετών έχουν εκτεθεί με ή χωρίς τη θέληση τους σε υλικό σεξουαλικού περιεχομένου. Το ποσοστό αυτό εκτοξεύεται στο 70% του συνόλου των ανηλίκων χρηστών του Internet ηλικίας έως 18 ετών. Εκτιμάται μάλιστα ότι το 30% των εφήβων σ' αυτές τις χώρες τελικά μαθαίνει για το σεξ από σκηνές πορνό του Internet, ενώ το ποσοστό αυτό συγκρατείται στην πατρίδα μας στο 10%.

Οι αποπλανήσεις μέσω Internet αποτελούν παγκόσμιο φαινόμενο, το οποίο απασχολεί τις διεθνείς δικαστικές αρχές επί πολλές δεκαετίες, τη χώρα μας όμως εδώ και μία δεκαετία περίπου. Η Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, σε συνεργασία με το Χαμόγελο του Παιδιού, έχει αναπτύξει γέφυρες επικοινωνίας για έρευνα, εντοπισμό, διάσωση και παράλληλα ψυχολογική υποστήριξη στις περιπτώσεις αποπλανήσεων μέσω του Internet.

Ο στόχος επιτυγχάνεται ως εξής : Οι ενήλικοι επιδιώκουν σιγά-σιγά συζητήσεις σεξουαλικού περιεχομένου και στη συνέχεια μέσω chat rooms και κάμερας ξεκινούν το παιχνίδι «δείξε μου για να σου δείξω». Στην αρχή στέλνουν κάποιες φωτογραφίες στα παιδιά, ύστερα προχωρούν σε καταγραφή τους σε βίντεο και τέλος τα εκβιάζουν μέχρι να τους δοθούν ολοκληρωτικά.

Δεκατριάχρονη κοπέλα, μετά από οχτάμηνο ερωτικό παιχνίδι μέσω chat room με εξηνταπεντάχρονο ιερωμένο ο οποίος της είχε παρουσιαστεί ως δεκαεφτάχρονος και αφού είχαν προηγηθεί όλα τα στάδια συμπεριφορών που προαναφέραμε, συναντήθηκε μαζί του σε κεντρική πλατεία της Αττικής. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, ο άντρας προσπάθησε να τη βάλει στο αυτοκίνητό του με τη βία. Αν η κοπέλα δε συνοδευόταν από δύο φίλους της, οι οποίοι επενέβησαν άμεσα, οι συνέπειες γι' αυτή θα ήταν δραματικές. Η εν λόγω διαδικτυακή συμπεριφορά οδήγησε την ανήλικη κοπέλα σε κίνδυνο ζωής και τους οικείους της, δεδομένης της εξέλιξης του θέματος, σε ψυχοφθόρες δικαστικές περιπέτειες και ακραίες καταστάσεις.

Όλες οι αφύσικες μορφές σεξουαλικότητας, που δημιουργούνται από την εσφαλμένη χρήση του Internet, ιδίως στην εφηβική και νεανική ηλικία, προλαμβάνονται με την κατάλληλη παιδεία, που μπορούμε να προσφέρουμε στα παιδιά για το Internet, μαζί με τα απαραίτητα μέτρα για την ασφαλή πλοήγησή τους. Επιπλέον, είναι προτιμότερο οι ίδιοι οι γονείς να μιλήσουν ως καλοί φίλοι στην κατάλληλη στιγμή στα παιδιά τους για το σεξ και να μην τα αφήσουν να «ενημερωθούν» από αγνώστους στο Internet. Αν ένας υπεύθυνος γονιός δεν παρέδιδε ποτέ το παιδί του σε κάποιο τρίτο πρόσωπο, για να το μνήσει σεξουαλικά, πολύ περισσότερο δεν θα εγκαταλείψει το παιδί του έρμαιο στις ορέξεις εκατομμυρίων υπόπτων ατόμων από κάθε γωνιά του πλανήτη μας.

4.1.1 Κυκλώματα παιδοφιλίας

Τα κυκλώματα των παιδόφιλων είναι ομάδες συχνά άγνωστων μεταξύ τους «ανθρώπων» που εργάζονται μαζί μέσω Internet σε διαφορετικές χώρες υπό διαφορετικά νομικά πλαίσια, με κοινό στόχο τη συγκέντρωση, τη διανομή και το σχολιασμό φωτογραφιών και ταινιών πορνογραφικού περιεχομένου. Στα ίδια κυκλώματα ανταλλάσσονται οι προσωπικές εμπειρίες και οι φαντασιώσεις από την παρακολούθηση αυτού του υλικού ή τη συμμετοχή σε τέτοιες ανώμαλες πράξεις. Παράλληλα, προσφέρονται τεχνικές πληροφορίες για την αποφυγή εντοπισμού τους από τις δικαστικές αρχές με τη χρήση ειδικών κωδικών και σύγχρονων τεχνολογιών κρυπτογράφησης των επικοινωνιών τους. Το χειρότερο όλων είναι ο από κοινού σχεδιασμός εγκληματικών πράξεων σε βάρος παιδιών και εφήβων για την ικανοποίηση των ακατανόμαστων ορέξεων τους.

Η διάδοση της παιδικής πορνογραφίας προκαλεί μεγάλη ανησυχία στους διεθνείς φορείς που ασχολούνται με την προστασία των ανηλίκων. Ανεξάρτητα από τους τρόπους που χρησιμοποιούνται για την διακίνηση φωτογραφιών παιδικής πορνογραφίας στο Internet , το πρόβλημα εξακολουθεί να είναι σοβαρό στη δυτική Ευρώπη, όπου αποκαλύφθηκαν σημαντικά κυκλώματα παιδικής πορνογραφίας στη Δανία , την Ισπανία, τη Γερμανία, την Ιταλία, την Ολλανδία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Οι παιδόφιλοι προσεγγίζουν τα παιδιά-χρήστες του Internet με δύο τρόπους, προκειμένου να αναπτύξουν σχέσεις μαζί τους και να προχωρήσουν σε προσωπικές συναντήσεις ή αποστέλλουν βίντεο με σκηνές παιδικής πορνογραφίας και προσπαθούν να πείσουν τα υποψήφια θύματά τους ότι όσα βλέπουν είναι απόλυτα φυσιολογικά και μπορούν τα ίδια να τα κάνουν χωρίς ενοχές, ή προσποιούνται ότι είναι έφηβοι, που αναζητούν τέτοιες εμπειρίες. Αυτός ο τελευταίος τρόπος προσέγγισης ονομάζεται διεθνώς grooming και θέλει ιδιαίτερη προσοχή.

Στο grooming οι παιδόφιλοι, προσποιούμενοι ότι είναι έφηβοι, αξιοποιούν την ανωνυμία του Internet και αναζητούν στα δωμάτια συζητήσεων νέες γνωριμίες. Τα δωμάτια συζητήσεων φιλοξενούνται στο Internet και σε αυτά μπορεί να έχει πρόσβαση οποιοσδήποτε από οποιοδήποτε σημείο στον κόσμο. Συχνά θεωρούνται από τα παιδιά ασφαλείς τόποι συνομιλίας στο Internet, τόσο εξαιτίας της δημόσιας φύσης της συζήτησης αλλά και της λανθασμένης εκτίμησης των παιδιών ότι διατηρείται η ανωνυμία τους. Όσο προχωρούν οι επικοινωνίες, οι παιδόφιλοι προσπαθούν να αποσπών ολοένα και περισσότερες πληροφορίες από τους ανήλικους συνομιλητές τους για τα ενδιαφέροντα τους, τη διεύθυνση του σπιτιού και του σχολείου τους, τους τηλεφωνικούς αριθμούς τους, τους τόπους και τους τρόπους της ψυχαγωγίας τους, και αν προχωρήσει περισσότερο η κουβέντα, τις σεξουαλικές εμπειρίες και προτιμήσεις τους.

Στο επόμενο βήμα οι ενήλικοι παιδόφιλοι στέλνουν στα υποψήφια θύματά τους δήθεν δικές τους φωτογραφίες, στις οποίες απεικονίζονται εφηβικά πρόσωπα, και αναζητούν προσωπικές συναντήσεις. Κάποιοι, προσποιούμενοι ότι είναι ανήλικοι, αποστέλλουν βίντεο παιδικής πορνογραφίας, για να αποδείξουν στην άλλη πλευρά ότι είναι κοινωνικά αποδεκτή η προτεινόμενη σχέση και ότι δεν είναι ανάγκη να ζητήσει πληροφορίες και απόψεις από φίλους, αδέρφια, γονείς και δασκάλους, πριν ξεκινήσουν μία τέτοια σχέση.

Οι γονείς θα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη σημασία στην ενημέρωση των παιδιών τους για να μιλήσουν σ' αυτά χωρίς περιστροφές για το grooming. Να τα πληροφορήσουν ότι στο Internet δεν αποκαλύπτεται πάντα με ειλικρίνεια η ταυτότητα του συνομιλητή τους που μπορεί να είναι ο καλύτερος ή ο χειρότερος άνθρωπος του κόσμου. Να τα μάθουν ότι δεν πρέπει ποτέ να δίνουν πληροφορίες για τον εαυτό τους και την οικογένειά τους. Να τα πείσουν ότι, αν τυχόν ξεκινήσουν μια τέτοια επικοινωνία, να μη διστάσουν να ενημερώσουν αμέσως τους γονείς τους. Να τα παροτρύνουν να αποθηκεύσουν συνομιλίες σεξουαλικής παρενόχλησης, ώστε να χρησιμεύουν στις αρμόδιες αστυνομικές αρχές για την εξάρθρωση παιδοφιλικών κυκλωμάτων.

Τα παιδιά-στόχος των σεξουαλικών παρενοχλήσεων μέσω Internet είναι συνήθως έφηβοι ηλικίας 13-15 ετών, στη συντριπτική πλειοψηφία κορίτσια. Οι παιδόφιλοι γνωρίζουν πολύ καλά ότι σ' αυτή την ηλικία τα παιδιά αρχίζουν την προσωπική τους επανάσταση, προσπαθώντας να ανεξαρτητοποιηθούν από την οικογένειά τους. Παράλληλα, είναι η περίοδος κατά την οποία τα παιδιά ανακαλύπτουν το σώμα τους και τη σεξουαλικότητά τους. Αν συνυπολογίσουμε ότι το Internet είναι πλέον το πιο αγαπημένο μέσο επικοινωνίας και κοινωνικής δικτύωσης των εφήβων, που τους επιτρέπει να αναζητούν νέες γνωριμίες χωρίς περιορισμούς, τότε μπορούμε εύκολα να συνειδητοποιήσουμε ότι είναι η πλέον ευάλωτη ηλικιακή ομάδα για διαδικτυακή σεξουαλική παρενόχληση.

Η Ε.Ε., μετά την έκρηξη των κρουσμάτων παιδικής πορνογραφίας και των συχνών εξαρθρώσεων διαδικτυακών παιδοφιλικών κυκλωμάτων το 2001, αναζήτησε μια κοινή στρατηγική αντιμετώπισης αυτής της μάστιγας σε Ευρωπαϊκό και Εθνικό επίπεδο. Στις 22 Δεκεμβρίου 2003, με την ιστορική απόφαση-πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου Κορυφής, η Ε.Ε. έδωσε τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές για την κοινή δράση των κρατών μελών.

Βασική θετική εξέλιξη στην απόφαση αυτή, η οποία ενσωματώθηκε στις εθνικές νομοθεσίες, ήταν ότι, ενώ μέχρι τότε ως αδίκημα θεωρείτο μόνο η παραγωγή και διακίνηση παιδικού πορνογραφικού υλικού μέσω Internet με σκοπό το οικονομικό κέρδος, τώρα πλέον θεωρείται αδίκημα ακόμη και η απλή κατοχή τέτοιου υλικού.

Ο νόμος που τέθηκε σε ισχύ την 24/01/2008, περιέχει τα εξής βασικά σημεία :

- Η παιδική πορνογραφία τιμωρείται και όταν σκοπός του δράστη δεν είναι μόνο η αποκόμιση κέρδους, αλλά και η απλή κατοχή του σχετικού υλικού.
- Ως τιμωρητέο υλικό παιδικής πορνογραφίας θεωρείται η αναπαράσταση ή η πραγματική ή εικονική αποτύπωση σε ηλεκτρονικό ή άλλο φορέα του σώματος ή μέρους του σώματος ανηλίκου, με τρόπο που καταφανώς προκαλεί γενετήσια διέγερση.
- Για ελαφρότερες προσβολές της γενετήσιας ελευθερίας του θύματος με προτάσεις ή χειρονομίες, που αφορούν σε ασελγείς πράξεις από μέρους του δράστη, προβλέπεται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον 6 μηνών.
- Θεωρείται αξιόποινη πράξη η παραγωγή, διανομή, δημοσίευση, επίδειξη, εισαγωγή στην Επικράτεια ή εξαγωγή από αυτήν ή η μεταφορά, η προσφορά, η πώληση ή με οποιονδήποτε τρόπο διάθεση, η αγορά, προμήθεια, απόκτηση και κατοχή υλικού παιδικής πορνογραφίας, καθώς και η διανομή και μετάδοση πληροφοριών για τις παραπάνω πράξεις.
- Προβλέπεται βαρύτερη τιμωρία για τις πράξεις της παραγωγής, προσφοράς, πώλησης ή με οποιονδήποτε τρόπο διάθεσης, διανομής, διαβίβασης, αγοράς, προμήθειας και κατοχής υλικού παιδικής πορνογραφίας, καθώς και της διανομής πληροφοριών για τις πράξεις αυτές μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή ή του Internet.

Παράλληλα δόθηκε η δυνατότητα στις εισαγγελικές αρχές να δημοσιοποιήσουν τα προσωπικά στοιχεία και τις φωτογραφίες όσων εμπλέκονται σε κυκλώματα παιδικής πορνογραφίας, για την καλύτερη προστασία του κοινωνικού συνόλου και ιδίως των ευάλωτων και ανίσχυρων κοινωνικών ομάδων.

Πρόσφατα, με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ενώσεως δημιουργήθηκε τον Μάρτιο του 2009 η λεγόμενη «Ευρωπαϊκή Οικονομική Συμμαχία» μεταξύ των χρηματοπιστωτικών φορέων, των εταιριών παροχής πρόσβασης στο Internet και των εθνικών δικτυακών αρχών, με στόχο την καταπολέμηση της διακίνησης παιδικού πορνογραφικού υλικού στο Internet. Αυτή η συνεργασία εμποδίζει πλέον την αγορά παιδικού πορνογραφικού υλικού μέσω πιστωτικών καρτών ή άλλου μέσου ηλεκτρονικών πληρωμών και διευκολύνει την αναγνώριση και την προστασία των θυμάτων, καθώς και την κατάσχεση προϊόντων αυτής της εγκληματικής δραστηριότητας.

Η συμμαχία διευθύνεται από τη βρετανική υπηρεσία δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος και ιδρυτικά της μέλη είναι οι κάρτες Visa και Mastercard, ο μηχανισμός ηλεκτρονικών πληρωμών PayPal, η Microsoft και η μη κυβερνητική οργάνωση Missing Children Europe.

4.2 Κίνδυνος : Προσωπικά στοιχεία και *chatting*

Τα άμεσα μηνύματα (Instant messaging, κοινώς IM) είναι μια μέθοδος επικοινωνίας μέσω Internet παρόμοια με το e-mail, με τη διαφορά ότι είναι συνήθως ταχύτερη. Χρησιμοποιώντας ένα πρόγραμμα άμεσων μηνυμάτων όπως το Windows Messenger, το AOL Instant Messenger ή το Yahoo Messenger, μπορείτε να πληκτρολογήσετε το μήνυμα που θέλετε να στείλετε, και ο παραλήπτης θα το δει σχεδόν αμέσως. Όταν ο φίλος σας πληκτρολογεί μια απάντηση, θα τη δείτε αμέσως. Η επικοινωνία αυτού του τύπου είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη στις μικρές κυρίως ηλικίες, αλλά κρύβει τους ίδιους κινδύνους, ή και περισσότερους, με την αφύλακτη πλοήγηση στο Internet. Η απειρία και η αγαθοσύνη των μικρών παιδιών μπορεί να τα καταστήσει εύκολους στόχους «καλοθελητών» οι οποίοι μπορούν να τους υποκλέψουν προσωπικά στοιχεία ή ακόμα και πληροφορίες για την οικογένειά τους. Επίσης, η δυνατότητα ανταλλαγής αρχείων κάθε είδους (βίντεο, εικόνες) προσθέτει ακόμα έναν παράγοντα

κινδύνου για τα μικρά παιδιά, μιας και δε μπορούν οι γονείς να γνωρίζουν τι είδους αρχεία διακινούνται και με τι περιεχόμενο.

Οι συνομιλίες για τα προγράμματα αυτά αποθηκεύονται συνήθως σε έναν φάκελο στο C: (My Documents). Ανοίγοντας τον, οι γονείς ,μπορούν να δουν όλες τις συνομιλίες των παιδιών τους. Σε περίπτωση που το ίδιο το παιδί έχει απενεργοποιήσει την λειτουργία καταγραφής των διαλόγων καλό θα ήταν οι γονείς να συζητήσουν ανοιχτά μαζί του , από το να το «παρακολουθούν» κρυφά. Θα πρέπει να καθιερώσουν σωστούς κανόνες και να πειστούν ότι τα παιδιά τους θα τους τηρούν. Τα ληφθέντα αρχεία βρίσκονται συνήθως στη θέση C: My Documents/ My Received Files. Το Msn Messenger 9 μάλιστα, δίνει την δυνατότητα στους γονείς να λαμβάνουν μια εβδομαδιαία αναφορά σε e-mail για τις σελίδες που επισκέφτηκαν τα παιδιά τους, αλλά και για τις διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και των αναγνωριστικών MSN Messenger των προσώπων με τα οποία συνομίλησαν και των αρχείων που μεταφόρτωσαν. Πρόσφατα μάλιστα κυκλοφόρησε στα γερμανικά το πρώτο messenger για παιδιά. Απευθύνεται σε παιδιά 8-12 χρονών, έχει αυξημένες δυνατότητες ασφαλείας και επιτήρησης, καθώς και κουμπί κινδύνου που ειδοποιεί τους γονείς για οποιοδήποτε θέμα ασφαλείας και προσωπικών δεδομένων.

4.3 Κίνδυνος : *Internet* και εθισμός

Ο εθισμός και οι αρνητικές επιδράσεις του Internet μπορούν να αποφευχθούν με την ενεργό παρέμβαση και την άμεση κινητοποίηση των γονέων, των εκπαιδευτικών και γενικά όσων συμβάλλουν στην ανάπτυξη και την αγωγή των παιδιών. Όλοι αυτοί οι συντελεστές οφείλουν να εντάξουν υποχρεωτικά στα ενδιαφέροντά τους το Internet. Αυτοί, και όχι κάποιοι τρίτοι άγνωστοι θα μάθουν στα παιδιά τους την ωφέλιμη και εποικοδομητική χρήση του Internet, θα τα πληροφορήσουν για τους κινδύνους που υπάρχουν σ' αυτό και θα διασφαλίσουν ότι η σχέση των παιδιών με αυτό το πολύτιμο εργαλείο θα γίνει δημιουργική και ασφαλής.

Η υπερβολική χρήση του υπολογιστή μπορεί να απομονώσει περισσότερο τα ντροπαλά παιδιά από τους συνομηλίκους ή να τα αποσπάσει από άλλες δραστηριότητες όπως οι σχολικές εργασίες, η άθληση, ο ύπνος ή οι ευκαιρίες να αφιερώσουν χρόνο σε άλλους. Οι γονείς και οι δάσκαλοι συνήθως συνειδητοποιούν το πρόβλημα όταν ήδη έχει γίνει αρκετά σοβαρό. Ο εθισμός στο Internet είναι μια σχετικά νέα μορφή εξάρτησης, η οποία βρίσκεται υπό εξέταση από την επιστημονική κοινότητα προκειμένου να οριοθετηθεί. Τα συμπτώματα ποικίλλουν: κατάθλιψη, θυμός, χαμηλή αυτοεκτίμηση, αδιαφορία για φίλους και μαθήματα, ελάχιστες ώρες ύπνου. Αν οι γονείς παρατηρήσουν κάτι από τα παραπάνω στο παιδί τους, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι περνάει πολλές ώρες μπροστά από την οθόνη τότε οφείλουν να πάρουν την κατάσταση στα χέρια τους. Η λύση ή θεραπευτική επιλογή που υπάρχει σε τέτοιου είδους περιπτώσεις είναι η ψυχοθεραπεία. Στην Ευρώπη μάλιστα, υπάρχει ήδη κλινική απεξάρτησης από το internet που λειτουργεί στην Γερμανία και πρόσφατα δημιουργήθηκε και στην Ολλανδία. Για να μην φτάσουν, οι γονείς, όμως σε αυτό το σημείο θα πρέπει να ακολουθήσουν τις παρακάτω συμβουλές :

- εξετάστε αν το παιδί σας ασχολείται υπερβολικά με το internet (αναρωτηθείτε αν το αποσπά από το σχολείο, την υγεία του και τις σχέσεις με την οικογένεια και τους φίλους).
- αν δείχνει ισχυρά σημάδια εξάρτησης χρειάζεστε βοήθεια από ειδικό.
- η καταναγκαστική χρήση του internet μπορεί να αποτελεί συμπτώματα άλλων προβλημάτων όπως η κατάθλιψη, ο θυμός και η χαμηλή αυτοεκτίμηση.
- εξετάστε τις δικές σας on line συνήθειες. Αν δυσκολεύεστε να ελέγξετε την χρήση του internet σκεφτείτε ότι είστε το πιο σπουδαίο μοντέλο ρόλου στο παιδί σας.

- δημιουργείστε ένα κατάλογο με τους κανόνες χρήσης του internet από τους εφήβους σας. Θα πρέπει να περιλάβετε τα είδη των ιστοσελίδων που είναι εκτός.
- μιλήστε για τους online φίλους και τις δραστηριότητες του όπως το ρωτάτε και για τις άλλες τους δραστηριότητες.
- ενθαρρύνετε τα παιδιά σας να δημιουργούν σχέσεις με συνομήλικα παιδιά και προτρέψτε τα στις αθλητικές δραστηριότητες.

4.4 Cyber-bullying

Τα οφέλη της τεχνολογίας, της χρήσης Η/Υ και του Internet αναντίρρητα είναι τεράστια, ωστόσο συχνά ενδέχεται κανείς να κάνει χρήση αυτών εις βάρος κάποιου άλλου. Μια τέτοια περίπτωση είναι το φαινόμενο του Cyber-bullying.

Κρίνεται σκόπιμο, προτού αναλυθεί το φαινόμενο του εκφοβισμού μέσω του Internet, να παρουσιαστεί εν συντομία το φαινόμενο του παραδοσιακού εκφοβισμού. Σύγχρονοι ερευνητές υποστηρίζουν ότι ο εκφοβισμός δημιουργεί αναμνήσεις που μπορεί να διαρκέσουν σε για ολόκληρη τη ζωή του ατόμου-θύματος.

Ο εκφοβισμός είναι μια επιθετική συμπεριφορά με πρόθεση ένας πιο δυνατός να βλάψει κάποιον πιο αδύναμο, μπορεί να περιλαμβάνει σωματική αλλά και ψυχολογική βία, όπως, για παράδειγμα, «Αν είσαι φίλος με αυτόν, κανείς από εμάς δε θα σου ξαναμιλήσει». Η πιο συνήθης μορφή εκφοβισμού τόσο για τα αγόρια όσο και για τα κορίτσια είναι η λεκτική, με τη χρήση υποκοριστικών ή με παρατσούκλια που σχετίζονται με την εμφάνιση ή τον τρόπο που μιλάει κάποιος. Συχνά ο εκφοβισμός ενός ατόμου δεν λαμβάνει χώρα μία ή δύο φορές, αλλά είναι μια κατάσταση που επαναλαμβάνεται και πολύ συχνά τα παιδιά που τον υφίστανται δυστυχώς δεν τον αναφέρουν στους ενηλίκους (Nansel et al.,2001). Πολλές έρευνες έχουν δείξει ότι ο εκφοβισμός κατά πρόσωπο από συνομήλικους στο σχολείο είναι μία συχνή εμπειρία για πολλά παιδιά (Kumpulainen et al.,1998). Σχεδόν ένα στα έξι παιδιά εκφοβίζονται μία φορά την εβδομάδα και περίπου το 40% των εφήβων αναφέρουν ότι έχουν υπάρξει θύματα εκφοβισμού για μια φορά στη ζωή τους (Mynard, Joseph & Alexander, 2000)

Παρόλο που το φαινόμενο του εκφοβισμού είναι αρκετά παλαιό, μόλις τα τελευταία 20 χρόνια έχει αρχίσει να μελετάται από τους επιστήμονες. Σε μία πρόσφατη έρευνα, μέσω τηλεφωνικών συνεντεύξεων σε μεγάλο αριθμό μαθητών, βρέθηκε ότι το 22% των παιδιών είχαν υποστεί σωματικό εκφοβισμό και το 25% λεκτικό ή συναισθηματικό εκφοβισμό. Παράλληλα, εκτιμάται ότι περίπου δεκατρία εκατομμύρια παιδιά και νέοι έχουν πέσει θύματα σωματικού εκφοβισμού, ενώ δεκαπέντε εκατομμύρια παιδιά και νέοι έχουν πέσει θύματα λεκτικού ή συναισθηματικού εκφοβισμού στην Αμερική.

Όσων αφορά τα δύο φύλα, μελέτες έχουν δείξει ότι τα αγόρια εκφοβίζονται συχνότερα απ' ό,τι τα κορίτσια, αλλά όσων αφορά το φύλο των παιδιών και νέων που έχουν δεχτεί εκφοβισμό, δεν υπάρχουν σημαντικές διαφορές (Nansel et al,2001).

Είναι ίσως ενδιαφέρον να δούμε τα συνηθέστερα χαρακτηριστικά των παιδιών που έχουν υποστεί εκφοβισμό, σύμφωνα με τον Olweus(1993) :

- Είναι ήσυχα, προσεκτικά και ευαίσθητα παιδιά που κλαίνε εύκολα.
- Είναι ανασφαλή, έχουν μειωμένη αυτοπεποίθηση.
- Έχουν λίγους φίλους και είναι κοινωνικά απομονωμένα.
- Φοβούνται μην τραυματιστούν.

- Είναι αγχώδη ή μπορεί να έχουν καταθλιπτική διάθεση.
- Είναι σωματικά πιο αδύναμα από τους συνομήλικούς τους.
- Προτιμούν να περνούν περισσότερο χρόνο με ενηλίκους.
- Έχουν κάποιο σωματικό πρόβλημα (π.χ. παχυσαρκία).

Όσον αφορά τα χαρακτηριστικά των παιδιών που εκφοβίζουν, σύμφωνα με τον ίδιο ερευνητή, είναι τα εξής:

- Έχουν ηγετική προσωπικότητα.
- Είναι επιθετικά και εκρήγνυνται εύκολα.
- Έχουν δυσκολία στο να υπακούουν σε κανόνες.
- Είναι σκληρά και δεν έχουν ενσυναίσθηση.
- Συχνά σχετίζονται με ενηλίκους με επιθετικούς τρόπους.

Στο εύλογο ερώτημα γιατί κάποια παιδιά υιοθετούν στάσεις εκφοβισμού δεν υπάρχει μία απλή απάντηση, καθώς στοιχεία της προσωπικότητας, της δυναμικής της οικογένειας, ακόμα και το είδος του σχολείου ή κοινωνικοί παράγοντες ενδέχεται να παίζουν ρόλο. Ερευνητές που έχουν μελετήσει προσωπικά κίνητρα του εκφοβισμού έχουν οδηγηθεί σε τρία βασικά συμπεράσματα:

- Τα παιδιά αυτά έχουν ανάγκη από κυριαρχία και δύναμη.
- Αντλούν ικανοποίηση από το να υποφέρουν και να πληγώνονται οι άλλοι.
- Επιβραβεύονται για τη συμπεριφορά τους.

Οι συνέπειες του εκφοβισμού κατά πρόσωπο φαίνεται να είναι τα υψηλά επίπεδα κατάθλιψης, άγχους και ψυχοσωματικών συμπτωμάτων στα θύματα, καθώς και το γεγονός ότι οι μαθητές που έχουν εκφοβιστεί γίνονται λιγότερο αποτελεσματικοί κοινωνικά, έχουν περισσότερες δυσκολίες στις διαπροσωπικές σχέσεις, όπως επίσης χαμηλότερες ακαδημαϊκές ικανότητες, και απουσιάζουν περισσότερο από το σχολείο (Roland,2002-Campbell,2005).

Τα τελευταία χρόνια και ενώ εξακολουθεί να υφίσταται ο σχολικός εκφοβισμός, έχουμε αρχίσει να μιλάμε για μία νέα μορφή εκφοβισμού, τον εκφοβισμό μέσω της τεχνολογίας, μέσω των κινητών τηλεφώνων και του Internet, το Cyber-bullying.

Μία φράση του King μας λέει αρκετά για την έννοια του εκφοβισμού μέσω του Internet. «Αυτό που καθιστά τον εκφοβισμό μέσω του Internet τόσο επικίνδυνο είναι το γεγονός ότι ο καθένας μπορεί να τον πράξει χωρίς να χρειάζεται να αντιμετωπίσει το θύμα του. Δε χρειάζεται να είναι κανείς δυνατός ή γρήγορος, αρκεί ένας υπολογιστής και η επιθυμία να τρομοκρατήσει» (King,2006).

Ως Cyber-bullying (διαδικτυακός εκφοβισμός) αποκαλείται το νέο φαινόμενο που πλέον απασχολεί όλες τις σύγχρονες κοινωνίες, ειδικότερα στις μαθητικές κοινότητες, και θα ήταν αδύνατο να μην απασχολεί και τη χώρα μας.

Καζούρα, κυβερνοκαζούρα και πολλά άλλα μπορούν να συνοδεύσουν τον όρο Cyber-bullying. Πριν από λίγα χρόνια, αν πρόφερεις τη λέξη Cyber-bullying, θα σε κοιτούσαν όλοι λοξά και ίσως με απορία στα μάτια. Ίσως ακόμα και να αμφισβητούσαν και να μην παραδέχονταν την ύπαρξη τέτοιων φαινομένων. Σήμερα, αν πεις αυτή τη λέξη σε οποιαδήποτε παρέα νέων ανθρώπων, θα ακούσεις αμέσως σχόλια, ιστορίες γεμάτες πόνο αλλά και εξομολογήσεις που οδηγούν σε σκοτεινά μονοπάτια, με πρωταγωνιστές μικρούς κυρίους και κυρίες που διανύουν την εφηβική ηλικία τους.

Ο όρος διαδικτυακός εκφοβισμός αφορά τον εκφοβισμό, την ταπείνωση, την παρενόχληση και την εκτόξευση απειλών κατά ατόμων νεαρής ηλικίας, που δέχονται αυτή τη μορφή ψυχικής βίας μέσω της χρήσης του Internet, των κινητών τηλεφώνων και άλλων ψηφιακών τεχνολογιών συνήθως από

συνομήλικούς τους. Σε περίπτωση που στις παραπάνω καταστάσεις συμμετέχουν και ενήλικοι, τότε ονομάζεται διαδικτυακή παρενόχληση και όχι διαδικτυακός εκφοβισμός.

Συνήθως οι πρωταγωνιστές αυτού του φαινομένου αρχίζουν σχετικά χαλαρά τις πράξεις τους. Αρχικά με συκοφαντίες εναντίον του προσώπου που επιδιώκουν να βλάψουν και να μειώσουν τη μαθητική κοινότητα και, στη συνέχεια, αν θέλουν να κορυφώσουν το έργο τους, περνούν στο επόμενο στάδιο, που δεν είναι άλλο από την παράνομη ψυχική βία (εξαναγκασμό σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή). Ασκούν παράνομα βία στους ανήλικους φίλους ή συμμαθητές τους για να τους οδηγήσουν σε πράξεις, παραλείψεις ή ανοχές. Όλα αυτά επιτυγχάνονται αρχικά μέσω μηνυμάτων sms, και αν δεν επιτευχθεί ο στόχος τους, τότε χρησιμοποιούν το Internet και συγκεκριμένα τα social media (Facebook, Twitter, MySpace, Youtube) ή e-mail με άγνωστο αποστολέα. Τέλος, αν δεν ικανοποιηθούν πλήρως με όλα τα παραπάνω, μετέρχονται μεθόδους cracking σε διαδικτυακές εφαρμογές που χρησιμοποιεί το θύμα.

Συγκεκριμένα, έχει αναπτυχθεί ειδικός κλάδος στην παγκόσμια βιομηχανία κινητών τηλεφώνων, όπου κατασκευάζονται, εκτός των άλλων, και διάφορες εφαρμογές (application for iphone – applications for android), οι οποίες χρησιμοποιούνται από εφήβους συνήθως για καζούρα γέλιου αρχικά, αλλά πολλές φορές στη συνέχεια και για Cyber-bullying. Τέτοιες εφαρμογές υπάρχουν στο Internet και μπορούν να αγοραστούν από οποιονδήποτε, αρκεί να έχει την κατάλληλη τηλεφωνική συσκευή ή ηλεκτρονικό υπολογιστή. Οι συνέπειες είναι εξαιρετικά δυσάρεστες και μπορούν να γίνουν πολύ σοβαρές (αυτοκτονία). Το παιδί μπορεί να νιώσει τρόμο, έντονο στρες και να νιώθει πως βρίσκεται σε συναισθηματικό αδιέξοδο. Όταν ένα παιδί πέσει θύμα του Cyber-bullying είναι πολύ δύσκολο να καταφέρει να ξεφύγει από αυτήν την κατάσταση γι' αυτό και χρειάζεται η βοήθεια των γονιών.

Ο εκφοβισμός μέσω του Internet, σύμφωνα με τον Aftab(2006), μπορεί να είναι άμεσος ή έμμεσος, εμπλέκοντας και άλλα άτομα που ενδεχομένως να μη γνωρίζουν καν το θύμα. Συχνά ο θύτης μπορεί να είναι φίλος με το θύμα και να γνωρίζει τους κωδικούς και το username του χρήστη και έτσι να έχει εύκολα πρόσβαση στους ηλεκτρονικούς φίλους του θύματος, στέλνοντας μηνύματα προσποιούμενος το θύμα, με σκοπό να τον κάνει να χάσει τους φίλους του, να τον ταπεινώσει ή να χάσει την εμπιστοσύνη τους. Μπορεί επίσης να μπλοκάρει τους λογαριασμούς του θύματος ή να ανεβάζει posts που εκθέτουν το θύμα του, για παράδειγμα, με τη μορφή αναζήτησης ερωτικού συντρόφου.

Ο εκφοβισμός μέσω του Internet μπορεί να λάβει χώρα με διάφορες μορφές (Kowalski et al.2008):

➤ *Αποστολή υβριστικών μηνυμάτων (flaming)*

Η αποστολή υβριστικών μηνυμάτων αναφέρεται σε μία σύντομη και έντονη συναλλαγή ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα άτομα, η οποία προκαλείται μέσω της διαδικτυακής επικοινωνίας(chat rooms, e-mail).

➤ *Παρενόχληση (harassment)*

Το Black's Law Dictionary (2004) ορίζει την παρενόχληση ως «λέξεις, συμπεριφορά ή πράξη (συνήθως επαναλαμβανόμενες ή επίμονες), οι οποίες, κατευθυνόμενες σε ένα συγκεκριμένο άτομο, ενοχλούν, αναστατώνουν ή προκαλούν ουσιώδη συναισθηματική θλίψη στο άτομο αυτό» και σημειώνει περαιτέρω ότι μερικοί τύποι παρενόχλησης, όχι όλοι, γίνονται και πράξη. Η παρενόχληση στο Internet περιλαμβάνει επαναλαμβανόμενα προσβλητικά μηνύματα που αποστέλλονται σε ένα στόχο. Πολύ συχνά, η παρενόχληση γίνεται μέσω καναλιών προσωπικής επικοινωνίας, όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ωστόσο τέτοια μηνύματα παρενόχλησης μπορούν επίσης να μεταδοθούν σε δημόσια φόρουμ, όπως τα μέρη συζήτησης on-line και οι ομάδες συζήτησης. Αν και θεωρητικά είναι παρόμοια, η παρενόχληση τυπικά διαφέρει από την αποστολή υβριστικών μηνυμάτων σε δυο σημεία. Πρώτον, η παρενόχληση διαρκεί περισσότερο απ' ότι η αποστολή υβριστικών μηνυμάτων. Δεύτερον, η παρενόχληση είναι περισσότερο μονόπλευρη, με τουλάχιστον έναν παραβάτη και ένα μοναδικό στόχο. Από την άλλη πλευρά, με την αποστολή υβριστικών μηνυμάτων υπάρχει μία αμοιβαία συναλλαγή προσβολών ανάμεσα στα άτομα που εμπλέκονται.

➤ *Δυσφήμιση (denigration)*

Η δυσφήμιση είναι μια πληροφορία για κάποιον, που όμως είναι υποτιμητική και αναληθής. Η πληροφορία αναρτάται σε κάποια ιστοσελίδα ή μπορεί να διαδοθεί στους άλλους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή με στιγμιαίο μήνυμα. Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνεται και η αποστολή ψηφιακών μεταποιημένων φωτογραφιών ενός ατόμου, κατά κύριο λόγο έτσι ώστε να τον σκιαγραφεί με σεξουαλικό και βλαβερό τρόπο. Τα «λευκώματα» on-line (slam books) που δημιουργούνται για να κοροϊδέσουν μαθητές αντιπροσωπεύουν μία μορφή δυσφήμισης. Οι μαθητές δημιουργούν έναν ιστότοπο, όπου τα ονόματα των συμμαθητών βρίσκονται σε λίστα και οι μαθητές γράφουν κακά και δυσάρεστα σχόλια για τους μαθητές που αποτελούν στόχο.

➤ *Προσωποποίηση (impersonation)*

Με την προσωποποίηση ο δράστης κάνει αναρτήσεις χρησιμοποιώντας τον κωδικό πρόσβασης του θύματος, έτσι ώστε να κερδίσει πρόσβαση στους λογαριασμούς του, και κατόπιν να στείλει αρνητικές, σκληρές και ακατάλληλες πληροφορίες στους άλλους, σαν να εκφράζει ο ίδιος ο στόχος αυτές τις σκέψεις. Σε μια περίπτωση, για παράδειγμα, ο κωδικός κλάπηκε από το στιγμιαίο λογαριασμό του μαθητή και στάλθηκαν σαφή σεξουαλικά μηνύματα στους συμμαθητές του από κάποιον που παρουσιαζόταν ως ο ίδιος ο μαθητής. Ο μαθητής ταπεινώθηκε και έχασε πολλούς φίλους μετά από αυτό το επεισόδιο. Επίσης, ο δράστης μπορεί να κλέψει τον κωδικό πρόσβασης του στόχου, έτσι ώστε να μπορεί να αλλάξει το προσωπικό προφίλ στις λίστες φίλων ή σε έναν ιστότοπο κοινωνικού δικτύου, με σκοπό να συμπεριληφθούν ακατάλληλες και προσβλητικές πληροφορίες. Μπορεί επίσης ο θύτης να στέλνει γράμματα παρενόχλησης στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε άλλους σαν να προέρχονται από τον ίδιο το στόχο.

➤ *Εξοδος και απάτη (outing and trickery)*

Η έξοδος αναφέρεται στο προσωπικό μοίρασμα πληροφοριών που φέρνουν σε αμηχανία άλλους, με τους οποίους δεν υπήρχε η διάθεση να μοιραστεί η πληροφορία. Αυτό μπορεί να πάρει τη μορφή λήψης γραμμμάτων στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή στιγμιαίων μηνυμάτων από ένα στόχο που περιέχει ιδιωτικές πληροφορίες ή φωτογραφίες, τα οποία προωθούνται σε άλλους. Η απάτη αναφέρεται στο να εξαπατήσει κανείς κάποιον, έτσι ώστε να αποκαλύψει προσωπικές πληροφορίες γύρω από τον εαυτό του, και τότε ο θύτης να μοιραστεί τις πληροφορίες αυτές με άλλους.

➤ *Καταδίωξη στο Internet (cyberstalking)*

Η καταδίωξη στο Internet αναφέρεται στη χρήση ηλεκτρονικής επικοινωνίας, έτσι ώστε να καταδίωξει κανείς κάποιο άλλο άτομο μέσω της επαναλαμβανόμενης παρενόχλησης και της απειλητικής επικοινωνίας. Αν και σχετίζεται ξεκάθαρα με την παρενόχληση, η καταδίωξη στο Internet συμπεριλαμβάνει περισσότερες απειλές απ' ό,τι η καθαρή παρενόχληση.

➤ *Το χαρούμενο χαστούκισμα (happy slapping)*

Το χαρούμενο χαστούκισμα είναι μία σχετικά καινούρια μέθοδος εκφοβισμού στο Internet, η οποία πρωτοεμφανίστηκε στα τρένα και στο μετρό, κυρίως στην Αγγλία. Άτομα, συνήθως έφηβοι, περπατούν και χαστουκίζουν κάποιον, ενώ ένα άλλο άτομο, επίσης συνήθως έφηβος, καταγράφει τη βία χρησιμοποιώντας την κάμερα του τηλεφώνου. Η μαγνητοσκόπηση του επεισοδίου αναρτάται στο Internet, έτσι ώστε να μπορούν αν το δουν χιλιάδες χρήστες. Το θύμα μπορεί να είναι κάποιος γνωστός ή άγνωστος στο δράστη. Σε ένα επεισόδιο, ο Triston Christmas πέθανε ως αποτέλεσμα του χαρούμενου χαστουκίσματος. Ο Triston ήταν 18 ετών όταν του επιτέθηκαν με τέτοια σφοδρότητα ώστε, πέφτοντας πίσω, χτύπησε το κεφάλι του σε ένα συγκεκριμένο σημείο στο πάτωμα. Οι εικόνες του κινητού τηλεφώνου τον έδειχναν να αιμορραγεί ενώ προσπαθούσε να μιλήσει (Watt,2006). Πέθανε μία εβδομάδα αργότερα. Ενώ

βρισκόταν στο πάτωμα, αφού είχε δεχτεί την επίθεση, ο δράστης και οι φίλοι του πήγαν σε ένα πάρτι και έστειλαν την εικόνα του Triston στο Internet.

Ακολουθούν μερικές ακόμη πραγματικές ιστορίες Cyber-bullying, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα την αυτοκτονία των παιδιών που είχαν πέσει θύματα και απασχόλησαν την κοινή γνώμη:

1. Υπόθεση Ryan Halligan (1989-2003)

Ο Ryan Halligan αντιμετώπιζε κάποιες αναπτυξιακές καθυστερήσεις που επηρέαζαν την ομιλία και τον σωματικό συντονισμό. Αυτές τις δυσκολίες άρχισε να τις ξεπερνά μετά την τετάρτη τάξη. Τα προβλήματα αυτά, τον έκαναν τακτικό στόχο ενός συγκεκριμένου νταή του σχολείου. Τον Φεβρουάριο του 2003, μια μάχη μεταξύ του Ryan και του νταή, όχι μόνο τελείωσε τη σχολική παρενόχληση, αλλά οδήγησε και σε μια υποτιθέμενη φιλία.

Ωστόσο, αφού ο Ryan του εκμυστηρεύτηκε μια προσωπική ντροπιαστική ιστορία, ο νέος αυτός φίλος άρχισε να τον ξαναενοχλεί και χρησιμοποιώντας πληροφορίες από αυτή την ιστορία, διέδωσε ότι ο Ryan είναι ομοφυλόφιλος. Ο χλευασμός συνεχίστηκε μέχρι το καλοκαίρι του 2003. Ήταν τότε που ο Ryan είχε γνωρίσει ένα όμορφο, δημοφιλές κορίτσι, μέσω Instant Messenger. Αργότερα, έμαθε ότι το κορίτσι θεώρησε αστείο το γεγονός, να κάνει τον Ryan να πιστεύει ότι της αρέσει και έκανε αντιγραφή-επικόλληση τα μηνύματα που τις έστειλε και τα μοιραζόταν με τους φίλους της. Στις 7 Οκτωβρίου 2003, ο Ryan βρέθηκε κρεμασμένος στο μπάνιο του σπιτιού του.

2. Υπόθεση Megan Meier (1992-2006)

Η Megan πάλευε με διαταραχή ελλειμματικής προσοχής και κατάθλιψη, πέρα από τα θέματα που είχε με το βάρος της. Πέντε εβδομάδες πριν τον θάνατό της, ένας δεκαεξάχρονος εν ονόματι Josh Evans, της έστειλε αίτημα φιλίας στο MySpace. Οι δυο τους άρχισαν να επικοινωνούν τακτικά μέσω Internet, αν και ποτέ δεν είχαν συναντηθεί ή μιλήσει στο τηλέφωνο.

Στα μέσα Οκτωβρίου, ο Josh ξεκίνησε να της λέει ότι θέλει να είναι πια φίλοι, και τα μηνυμάτά του έγιναν πιο σκληρά στις 16 Οκτωβρίου 2006, λέγοντάς της συγκεκριμένα «ο κόσμος θα ήταν καλύτερος χωρίς εσένα». Είκοσι λεπτά μετά, η Megan πήγε και κρεμάστηκε στη ντουλάπα του δωματίου της. Η Megan πέθανε την επόμενη μέρα, τρεις εβδομάδες πριν κλείσει τα 14.

Ήταν αργότερα, εκείνο το φθινόπωρο όταν ένας γείτονας ενημέρωσε τους γονείς της Megan ότι ο Josh δεν ήταν υπαρκτό πρόσωπο. Αντ' αυτού, ο λογαριασμός είχε δημιουργηθεί από μια γειτόνισσα την Lori Drew και την κόρη της, για να ανακαλύψουν για πιο λόγο η Megan διέδιδε αναλήθειες για την κόρη της Drew.

3. Υπόθεση Jessica Logan (1990-2008) και Hope Witsell (1996-2009)

Η Jessica Logan ήταν ένα δεκαοχτάχρονο κορίτσι που έστειλε γυμνή φωτογραφία του εαυτού της, στο αγόρι της. Αφού το ζευγάρι χώρισε, η φωτογραφία στάλθηκε σε εκατοντάδες εφήβους σε τουλάχιστον επτά γυμνάσια της περιοχής Σινσινάτι.

Σύμφωνα, με ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου της Αλαμπάμα, η παρενόχληση συνεχίστηκε μέσω Facebook, MySpace αλλά και μηνυμάτων κειμένου. Η Jessica κρεμάστηκε, αφότου είχε παρευρεθεί στην κηδεία ενός άλλου αγοριού που είχε αυτοκτονήσει.

Ένα χρόνο και κάτι αργότερα, η δεκατριάχρονη Hope Witsell κρεμάστηκε αφού φωτογραφία του στήθους της που είχε σταλεί στο αγόρι της από την ίδια, μοιράστηκε μεταξύ μαθητών σε έξι διαφορετικά σχολεία στην περιοχή Ράσκιν της Φλόριντα.

4. Υπόθεση Tyler Clementi (1991-2010)

Ήταν κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, μετά την αποφοίτησή του, όταν ο δεκαοχτάχρονος Tyler Clementi άρχισε να διαδίδει ότι είναι ομοφυλόφιλος.

Ο συγγάτοικος του Clementi, κατά το πρώτο έτος φοίτησής του στο Πανεπιστήμιο Rutgers, Dharun Ravi, χρησιμοποίησε μια κάμερα τον Σεπτέμβριο του 2010 για να κοινοποιήσει πλάνα του Clementi να φιλάει έναν άλλο άντρα. Ο Clementi έμαθε από τον συγγάτοικό του ότι μέσω Twitter είχε γίνει « το θέμα κοροϊδίας στο νέο του κοινωνικό περιβάλλον». Στις 22 Σεπτεμβρίου του 2010, ο Clementi αυτοκτόνησε, πηδώντας από την γέφυρα George Washington.

Σε έρευνα που διενεργήθηκε από το μη κερδοσκοπικό οργανισμό NEOI σε τελικό δείγμα 422 παιδιών ηλικίας 13-18 ετών (275 αγόρια και 147 κορίτσια) διαπιστώθηκε ότι:

- το 16% των αγοριών και το 22% των κοριτσιών ηλικίας 13-18 ετών δηλώνουν ότι έχουν πέσει θύμα κυβερνοεκφοβισμού (όπως αποδίδεται στα ελληνικά ο όρος Cyber-bullying),
- το 32% είχαν δεχτεί εκφοβισμό με δημοσίευση στο Internet προσωπικών φωτογραφιών τους, το 11% λεκτικό εκφοβισμό -αποκάλυψη συμβάντων προσωπικού ενδιαφέροντος –κι ένα 3,5% δήλωσε ότι ο εκφοβισμός έγινε με χυδαίο λεξιλόγιο-ύβρεις,
- το 10% των αγοριών απάντησε θετικά στην ερώτηση εάν έχουν εκφοβίσει μέσω Internet ή με τη χρήση άλλων νέων τεχνολογιών κάποιον συμμαθητή, φίλο ή γνωστό τους,
- το 42% απάντησε ότι ξέρουν ή έχουν ακούσει για κάποιον γνωστό που έχει πέσει θύμα εκφοβισμού μέσω Internet και νέων τεχνολογιών.

Το Internet, με τις άπειρες δυνατότητες που προσφέρει, δίνει την ευκαιρία σε άτομα με ιδιαίτερες ικανότητες και, ταυτόχρονα, εγκληματική προσωπικότητα να τελέσουν εντυπωσιακά και ιδιαίτερα επικίνδυνα εγκλήματα. Αυτό όμως δε σημαίνει με κανέναν τρόπο ότι πρέπει να πάψουμε να το χρησιμοποιούμε. Όσο ακολουθούμε τους κανόνες ασφαλούς πλοήγησης και ενημερωνόμαστε διαρκώς για τυχόν νέες απειλές, μπορούμε να αισθανόμαστε ασφαλείς. Και φυσικά, αν κάποιος πέσει θύμα ενός εγκλήματος μέσω Internet, πρέπει αμέσως και χωρίς καθυστέρηση να το καταγγείλει στη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος. Τα στελέχη της, με την πολύχρονη εμπειρία τους στην επίλυση τέτοιων υποθέσεων, είναι εκεί για να σας προστατεύουν, ώστε τα παιδιά με τη σειρά τους, να απολαμβάνουν μόνο τα θετικά που προσφέρει το Internet.

5. Ο ρόλος των γονέων και η επιρροή τους- συμβολή- παρακολούθηση

Έρευνα του I-SAFE America κατά τη χρονική περίοδο 2005-2006 έδειξε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των γονέων δεν έχει επίγνωση για το τι κάνουν τα παιδιά τους, κατά το σερφάρισμά τους στο Internet, ποσοστό που αγγίζει το 93%. Όπως επίσης, για πολλούς ανήλικους το Internet είναι άγνωστη και ξένη έννοια για την κουλτούρα τους. Επίσης, από αναφορές παιδιών ηλικίας 5-10 χρόνων, μαθαίνουμε ότι οι γονείς τους σε ποσοστό 41% δεν γνωρίζουν τα site που επισκέπτονται. Βάση αυτών, συμπεραίνουμε ότι τα περισσότερα παιδιά, προτιμούν να επισκέπτονται τα site που επιθυμούν, όταν βρίσκονται μόνα τους.

Οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί, είναι υποχρεωμένοι να είναι άρτια ενημερωμένοι για το Internet και να παρακολουθούν συνεχώς τις εξελίξεις αυτού του μαγικού κόσμου, μέσα στον οποίο “σερφάρουν” καθημερινά τα παιδιά. Είναι αδιανόητο οι σημερινοί γονείς να μην γνωρίζουν στοιχειώδη στοιχεία σχετικά με το Internet, γιατί αυτόματα χάνουν την επικοινωνία με τα παιδιά τους, καθώς αυτά νιώθουν ότι δεν μιλάνε την ίδια γλώσσα.

Κάποιοι γονείς επειδή δεν γνωρίζουν ή δεν τους αρέσει να ασχοληθούν με τη χρήση του Internet, θεωρούν εύκολη λύση να απαγορεύουν στα παιδιά τους την πρόσβαση τους σε αυτό. Αν ενεργήσουν έτσι θα έχουν απομακρύνει το παιδί τους από τις νέες τεχνολογίες, που στις μέρες μας είναι απαραίτητο προσόν μαζί με το απολυτήριο λυκείου και τις ξένες γλώσσες, για την αγορά εργασίας.

Άλλωστε το Internet αποτελεί καλό μέσο επικοινωνίας, αρκεί το παιδί να έχει μάθει να το αξιοποιεί υπεύθυνα. Επίσης, πολλά παιδιά βρίσκουν δελεαστικό το απαγορευμένο, οπότε από το να τους απαγορεύετε με αυστηρό τρόπο την πρόσβαση τους στο Internet, θα ήταν προτιμότερο οι γονείς με περισσή φροντίδα να τα καθοδηγουν και να τα ενημερώνουν για ασφαλή χρήση.

Από την άλλη, όσων αφορά τους γονείς που είναι ήδη χρήστες, θα πρέπει να εξετάσουν το πόσο καλό παράδειγμα είναι οι ίδιοι για τα παιδιά τους. Και επειδή όλα τα παιδιά έχουν ως πρότυπο τους γονείς τους, οι γονείς θα πρέπει να σκεφτούν αν η σχέση που έχουν οι ίδιοι με το Internet είναι το μοντέλο που θα άξιζε να ακολουθήσουν τα παιδιά τους.

Ταυτόχρονα δεν αρκεί απλά οι γονείς να γνωρίζουν τα βασικά για το Internet. Θα πρέπει να κάνουν κοινή και ταυτόχρονη χρήση με τα παιδιά τους και να τα ενθαρρύνουν να τους ρωτούν τυχόν απορίες, αμφιβολίες, φόβους, επιθυμίες και σκέψεις. Η ταυτόχρονη χρήση του υπολογιστή από παιδιά και γονείς, είναι πολύ ωφέλιμη για την σχέση που θα αναπτύξουν τα παιδιά με το Internet, και ταυτόχρονα τα κάνει να νιώθουν αυτοπεποίθηση για σωστή διαχείριση.

Με αυτό τον τρόπο τα παιδιά νιώθουν ότι έχουν ίδια ενδιαφέροντα με τους γονείς τους, κι έτσι τους είναι πιο εύκολο να τους εμπιστευθούν. Ταυτόχρονα οι γονείς θα πρέπει να είναι σε πλήρη ετοιμότητα για να μπορέσουν να καλύψουν οποιαδήποτε απορία ή βοήθεια θελήσουν τα παιδιά, σχετικά με το Internet.

Από τα πρώτα παιδικά χρόνια, οι γονείς θα πρέπει να θέσουν «τους όρους του παιχνιδιού». Θα πρέπει να ενημερώσουν τα παιδιά τους για τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του Internet, να ξεκαθαρίσουν ότι ο υπολογιστής θα είναι τοποθετημένος σε κοινόχρηστο χώρο και όχι στα υπνοδωμάτια, να φτιάξουν καθημερινό ωράριο χρήσης και να συζητήσουν για το ποιες ψυχαγωγικές και επιμορφωτικές ιστοσελίδες μπορούν να επισκέπτονται τα παιδιά.

Όσον αφορά τον τελευταίο όρο, θα πρέπει να δώσουν στα παιδιά να καταλάβουν ότι απαγορεύεται η γενική πρόσβαση στο Internet για την δική τους ασφάλεια. Όπως δεν επιτρέπεται στα παιδιά να

μιλάνε με αγνώστους, έτσι και στο Internet δεν επιτρέπεται η επικοινωνία με άτομα που δεν γνωρίζουν.

Θέτοντας αυτούς τους όρους σε μικρή ηλικία, τα αποτελέσματα είναι μονιμότερα και πιο σίγουρα καθώς τα παιδιά δέχονται χωρίς αμφισβητήσεις (π.χ. όπως στην εφηβεία) τους γονείς τους. Ταυτόχρονα, οι γονείς δεν θα πρέπει να θέτουν ως επιβράβευση ή τιμωρία τη χρήση του Internet, γιατί έτσι καταπατούν τους όρους που έχουν βάλει.

Το Internet θα πρέπει να ενταχθεί στα καθημερινά θέματα συζήτησης μεταξύ γονιών και παιδιών έτσι ώστε τα παιδιά να μοιράζονται τις εμπειρίες, τις σχέσεις, τις επικοινωνίες, τις δραστηριότητες και γενικά οτιδήποτε αφορά την επαφή τους με το Internet. Οι γονείς θα πρέπει να έχουν την άνεση να ρωτήσουν, με διακριτικότητα πάντα, τα παιδιά τους για τυχόν ύποπτα μηνύματα που λαμβάνουν ή για το τι θέματα μπορεί να συζητούνται στα chat-rooms καθώς και το περιεχόμενο των ιστοσελίδων που επισκέπτονται.

Οι γονείς, μπορούν να διαπιστώσουν οι ίδιοι την καταλληλότητα των ιστοσελίδων, τα μηνύματα που περνούν ή τυχόν βία ή σεξ που παρουσιάζονται ζητώντας σε τακτά χρονικά διαστήματα από τα παιδιά τους να τους δείχνουν τις αγαπημένες τους ιστοσελίδες ή να παίζουν από κοινού τα διαδικτυακά παιχνίδια που τους αρέσουν. Διαφορετικά, μπορούν από το ιστορικό οι γονείς να δουν τα Διαδικτυακά βήματα των παιδιών τους.

Ακόμη, οι γονείς πρέπει να έχουν γνώση ότι από την στιγμή που τα παιδιά τους μπαίνουν σε chat-rooms, ανταλλάσσουν άμεσα μηνύματα και χρησιμοποιούν το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, δεν είναι απίθανο να τα προσεγγίσει κάποιο επικίνδυνο άτομο. Για το λόγο αυτό, πρέπει να επιτρέψουν την είσοδο σε κοινωνικά δίκτυα και chat-rooms, μόνο με την έγκρισή τους. Και επίσης να κάνουν χρήση του οικογενειακού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου παρά να έχουν αποκτήσει ατομικό από μικρή ηλικία.

Ταυτόχρονα, θα πρέπει να κατανοηθεί από τα παιδιά ότι, πολλοί άνθρωποι εντός του Internet εμφανίζονται με αναληθή ή ψευδή στοιχεία, και δεν υπάρχει ουσιαστικά κάποιος τρόπος για να το εξακριβώσουν. Έτσι, απαιτείται να προστατεύουν την ιδιωτική τους ζωή και να μην δίνουν προσωπικές πληροφορίες καθώς και γενικές σε άτομα που συναντούν στο Internet.

Αυτό επισημαίνεται, τόσο για μεμονωμένα άτομα όσο και για ιστοσελίδες εμπορικού περιεχομένου που δελεάζουν τα ανύποπτα παιδιά με μικροδωράκια σε εύκολους διαγωνισμούς με απώτερο σκοπό την συλλογή προσωπικών δεδομένων για να προωθήσουν προϊόντα.

Παράλληλα, οι γονείς μιλώντας με επιχειρήματα πρέπει να πείσουν τα παιδιά τους να μην έχουν επικοινωνία με αγνώστους και να τονίσουν ότι δεν πρέπει ποτέ να συναντήσουν μόνα τους, από κοντά κάποιον που γνώρισαν στο Internet. Επίσης, πρέπει να ρωτούν τα παιδιά, αν πιέζονται από κάποιους για να συναντηθούν μαζί τους ή να έρχονται σε δύσκολη θέση από ανήθικες, εκφοβιστικές, ακατανόητες ή προσβλητικές προτάσεις μέσω Internet.

Στην περίπτωση που ισχύει κάτι τέτοιο, οι γονείς θα πρέπει να απευθυνθούν στις αρμόδιες αρχές για οποιαδήποτε διαδικτυακή παρενόχληση, έτσι ώστε αυτές να διερευνήσουν βαθύτερα το θέμα. Για να μπορέσει όμως να καταγγελθεί μια παρενόχληση, θα πρέπει προηγουμένως, τα παιδιά να έχουν μάθει πώς να κρατούν αντίγραφα των ύποπτων συνομιλιών τους.

Ταυτόχρονα, πρέπει να δοθεί η απαιτούμενη προσοχή στην χρήση των πλέον ενσωματωμένων καμερών στους υπολογιστές. Τα παιδιά πρέπει να γνωρίζουν ότι δεν πρέπει ποτέ να γδυθούν μπροστά στην κάμερα, όπως δεν θα έκαναν ποτέ μπροστά απ'το παράθυρο του δωματίου τους, έτσι ώστε να μην τα δει κάποιος. Σημαντικό είναι επίσης, ότι οι κάμερες δεν πρέπει να είναι σε λειτουργία όταν δεν χρησιμοποιούνται.

Κρίνεται σκόπιμο, εφόσον οι γονείς επιθυμούν να προστατέψουν τα παιδιά τους από τους κινδύνους που ελλοχεύουν στο Internet, να εγκαταστήσουν ειδικά φίλτρα που μπορούν να αποτρέψουν την συνειδητή ή ασυνείδητη είσοδο σε ιστοσελίδες με επικίνδυνο περιεχόμενο. Όπως δεν θα αφήναμε το

παιδί μας τη νύχτα με το παράθυρο ανοιχτό, έτσι δεν το αφήνουμε να σερφάρει στο Internet ανεξέλεγκτα χωρίς φίλτρο προστασίας.

Τα φίλτρα απευθύνονται κυρίως σε παιδιά ηλικίας έως 14 ετών ρυθμίζοντας την πρόσβαση βάση προεπιλεγμένων κριτηρίων. Στόχος των φίλτρων είναι να παρέχουν μια ασφαλή πλοήγηση έτσι ώστε να αποφεύγονται ιστοσελίδες με βλαβερό και παράνομο περιεχόμενο που δεν είναι επιτρεπτές για τα παιδιά. Επίσης, τα φίλτρα αποτρέπουν την αποστολή προσωπικών δεδομένων.

Το πόσο αποτελεσματικό είναι ένα φίλτρο, εξαρτάται από τα κριτήρια του σχεδιαστή του καθώς και από το πόσο ενημερωμένες είναι οι λίστες των ανεπιθύμητων ιστοσελίδων που έχουν εισαχθεί. Παρότι κανένα τέτοιο φίλτρο δεν προσφέρει 100% ασφάλεια, μπορούμε τουλάχιστον να διαλέξουμε ανάμεσα σε έξι διαφορετικούς τύπους φίλτρων:

1. **Φίλτρο Προτάσεων:** Επιτρέπεται η είσοδος μόνο σε ιστοσελίδες που έχουν κριθεί κατάλληλες για παιδιά, και είναι ενσωματωμένες στη λίστα.
2. **Φίλτρο Έρευνας:** Επιτρέπεται η διερεύνηση των περιεχομένων μιας ιστοσελίδας βάση ορισμένων λέξεων-κλειδιά.
3. **Φίλτρο Καταγραφής:** Κρατάει λίστα με όλες τις κινήσεις του παιδιού στο Internet καθώς και από ποιους λαμβάνει και σε ποιους στέλνει μηνύματα.
4. **Φίλτρο Πληροφοριών:** Περιέχει εργαλεία που εμφανίζουν πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο των ιστοσελίδων, όταν το παιδί αρχίσει την αναζήτηση.
5. **Φίλτρο Προειδοποίησης:** Προειδοποιεί το παιδί για το τι περιέχει η ιστοσελίδα που πρόκειται να επισκευθεί.
6. **Φίλτρο Μπλοκαρίσματος:** Απαγορεύει την είσοδο σε ακατάλληλες ιστοσελίδες, οι οποίες είτε περιλαμβάνονται στην ενσωματωμένη λίστα, είτε βάση των λέξεων-κλειδιά. Επίσης, δεν επιτρέπει καμία άλλη ενέργεια στις απαγορευμένες ιστοσελίδες.

Αν εντέλει, τα παιδιά παραβούν «τους όρους του παιχνιδιού», οι γονείς με φιλική διάθεση, προσεκτικό λόγο και αληθινή αγάπη, θα πρέπει να επισημάνουν στα παιδιά το λάθος τους. Θα πρέπει η αντίδραση των γονιών να είναι σε φυσιολογικά πλαίσια, όπως για παράδειγμα θα έκαναν αν το παιδί τους, συναντούσε κάποιο άγνωστο άτομο, γυρνώντας από το σχολείο.

Αν ένα παιδικό Διαδικτυακό παραστράτημα αντιμετωπιστεί με φωνές, επιπλήξεις και υπέρμετρες δραματοποιήσεις απ' τους γονείς, μπορεί να φθείρει τον ευαίσθητο ψυχολογικό κόσμο των παιδιών, να τα αποχυνώσει και να τα κάνει να κλειστούν στον εαυτό τους. Δεν είναι λίγα τα περιστατικά που παιδιά, μετά από καυγά με τους γονείς τους, υπέπεσαν σε «διαδικτυακές κολακείες άγνωστων, οι οποίοι έδειχναν να τα καταλαβαίνουν και να συμερίζονται τα προβλήματά τους, με απώτερο σκοπό, την ικανοποίηση τους».

Ο καλύτερος τρόπος για να προστατευτούν τα παιδιά απ' τους κινδύνους του Internet, είναι να έχουν γνώση, που θα αποκτήσουν έγκαιρα απ' τους γονείς τους. Η καθοδήγηση και υποστήριξη των γονιών, θα πρέπει να έχει ως στόχο να αναπτύξουν τα παιδιά δημιουργική διαδραστική χρήση με υπευθυνότητα σε αυτό το καταπληκτικό μέσο επικοινωνίας.

Αν οι γονείς αντιληφθούν μικρό ή μεγάλο βαθμό εθισμού και δουν ότι αδυνατούν να ελέγξουν τα παιδιά τους όσον αφορά τη σχέση τους με το Internet, καλό θα είναι να καταφύγουν σε κάποιον ειδικό για να τον συμβουλευτούν και να ζητήσουν τυχόν συμβουλές για την έγκαιρη αντιμετώπιση του εθισμού στο Internet.

Ακόμη, αν οι γονείς βλέπουν ότι τα παιδιά ξεπερνούν τα χρονικά όρια που τους έχουν συστηθεί, μπορούν να τα ενθαρρύνουν να κάνουν νέους φίλους, εκτός Internet, με τους οποίους θα συναντώνται συχνά και θα ασκούν κοινές δραστηριότητες (π.χ κάποιο άθλημα ή κάποιο μουσικό όργανο).

Ανακεφαλαιώνοντας τα όσα είπαμε παραπάνω, θα προχωρήσουμε σε μια συμφωνία 25 σημείων που θα μπορούσε να κάνει ένα παιδί με τους γονείς του, για ασφαλή χρήση του Internet:

1. Δεν δίνω σε κανέναν προσωπικά στοιχεία όπως ονοματεπώνυμο, κωδικούς πρόσβασης που χρησιμοποιώ για το Internet, τη διεύθυνση μου και γενικά πληροφορίες για την οικογένειά μου.
2. Δεν στέλνω προσωπικές φωτογραφίες δικές μου ή των οικείων μου, αν δεν πάρω πρώτα άδεια.
3. Δεν γνωστοποιώ τη θέση μου, χωρίς να έχω πάρει άδεια απ' τους γονείς μου.
4. Προτιμώ να συζητάω προσωπικά και οικογενειακά θέματα μόνο με τους γονείς μου και όχι στο Internet.
5. Δεν εμπιστεύομαι κατευθείαν ότι συναντήσω στο internet
6. Δεν παίρνω μέρος σε διαγωνισμούς ή ερωτηματολόγια χωρίς να έχω πάρει έγκριση απ' τους γονείς μου.
7. Δεν δέχομαι ποτέ δώρο από άτομο που έχω γνωρίσει στο Internet.
8. Δεν εισέρχομαι σε chat-rooms και δεν επικοινωνώ με άμεσα μηνύματα, αν δεν έχουν συμφωνήσει οι γονείς μου.
9. Δεν αλληλογραφώ με αγνώστους.
10. Δεν ανοίγω ποτέ συνδέσμους (links) ή συνημμένα αρχεία από άτομα που δεν γνωρίζω.
11. Δεν κανονίζω ποτέ συνάντηση με άτομο που έχω γνωρίσει στο Internet εκτός αν με συνοδεύσουν οι γονείς μου και η συνάντηση γίνει σε δημόσιο χώρο.
12. Δεν απαντώ ποτέ σε προσβλητικά ή απειλητικά μηνύματα.
13. Πάντα ενημερώνω τους γονείς μου για το στιδήποτε δω και με κάνει να νιώσω άσχημα. Άλλωστε, τυχαία το είδα, δεν φταίω εγώ.
14. Δεν στέλνω ούτε εγώ περίεργα, προσβλητικά ή απειλητικά μηνύματα.
15. Δεν υποδύομαι ποτέ κάποιον τρίτο πρόσωπο και φυσικά δεν δίνω προσωπικά του στοιχεία, γιατί το θέτω σε κίνδυνο.
16. Δεν αποκαλύπτω σε κανέναν την οικονομική κατάσταση των γονιών μου και φυσικά δεν δίνω τους κωδικούς των πιστωτικών καρτών.
17. Δεν αγοράζω τίποτα απ' το Internet χωρίς την ενημέρωση των γονιών μου.
18. Δεν δυσανασχετώ για την τοποθέτηση του Η/Υ σε κοινόχρηστο χώρο. Άλλωστε, όπως όλες οι ηλεκτρονικές συσκευές, έτσι και ο Η/Υ, δεν βρίσκεται στο δωμάτιο μου.
19. Ξέρωντας ότι οι γονείς μου με αγαπούν με ανιδιοτέλεια, δεν ενοχλούμε για τον περιορισμό και την επιλογή των ιστοσελίδων που έχω πρόσβαση.
20. Δεν ενοχλούμαι όταν οι γονείς μου παρακολουθούν τη δραστηριότητα μου στο Internet. Ούτως ή άλλως το ίδιο μπορούν να φανούν όταν διαβάζω ή παίζω.
21. Όπως οι γονείς μου, μου βάζουν ζώνη ασφαλείας στο αυτοκίνητο έτσι μπορούν να εγκαταστήσουν και κάποιο φίλτρο προστασίας στον υπολογιστή μου. Αυτό με κάνει να νιώθω ασφάλεια.
22. Δεν μπαίνω ποτέ σε ιστοσελίδες που έχουν την ένδειξη "Άνω των 18". Αυτό με προειδοποιεί για κάτι κακό που είναι πιθανό να πάθω, αν εισέλθω.
23. Δεν ξεχνάω ποτέ την κάμερα του υπολογιστή μου ανοιχτή. Και την απενεργοποιώ όταν δεν τη χρησιμοποιώ. Επίσης ποτέ δεν αλλάζω ή μένω γυμνός μπροστά σε αυτή.
24. Δεν παρατείνω την παραμονή μου στο Internet, πάνω από τον συμφωνημένο χρόνο με τους γονείς μου.
25. Δεν χρησιμοποιώ το Internet, σε άλλο χώρο, πέρα απ' το σπίτι μου, χωρίς την έγκριση των γονιών μου.

Επειδή, απ' ότι φαίνεται, πολλοί γονείς δεν έχουν τις απαιτούμενες γνώσεις σχετικά με το Internet και την ασφαλή χρήση του καλό θα είναι να ενημερωθούν επισκέπτοντας τις παρακάτω ιστοσελίδες:

- Ελληνική Εταιρεία Μελέτης της Διαταραχής Εθισμού στο Internet (www.hasiad.gr).
- I-SAFE Inc. (www.isafe.gr).
- WiredSafety (www.wiredsafety.org).

- NetSmartz (www.netsmartz.org).
- Stop Bullying Now (www.stopbullyingnow.hrsa.gov).
- CyberBully Help (www.cyberbullyhelp.com).
- Ασφαλής Πλοήγηση στο Internet (www.safeinternet.gr).

Επίσης, οι γονείς μπορούν να κάνουν σε τακτά χρονικά διαστήματα αναζήτηση στο Google (www.google.gr), βάζοντας το όνομα των παιδιών τους για να βλέπουν τι έχει αναρτηθεί on-line σε σχέση με αυτά.

6. Πρόληψη – Αντιμετώπιση-Προτάσεις-Εφαρμογές

Είναι σημαντικό να εξετάσει κανείς τι μπορούν να κάνουν οι γονείς από την πλευρά τους ώστε να προφυλάξουν και να προστατεύσουν τα παιδιά τους από την κακή χρήση του Internet. Ακολουθούν κάποιες συμβουλές :

- Συνεχή ενημέρωση για τους ιστοτοπους που επιλεγεί να επισκεφτεί το παιδί μας.
- Συχνή προσέγγιση του παιδιού, με φιλική διάθεση, για τη δραστηριότητα του στο Internet.
- Η θέση του υπολογιστή είναι σε κοινόχρηστο χώρο του σπιτιού.
- Βάζουμε όρο στο παιδί να μην διακινεί προσωπικές πληροφορίες στο Internet.
- Αναφερόμενοι σε πραγματικά παραδείγματα αποπλανήσεων, αποτρέπουμε το παιδί από συνάντηση με άτομο που γνώρισε στο Internet.
- Απαιτούμε την ενημέρωση απ' το παιδί, σε περίπτωση που κάποιος του έστειλε προσβλητικό υλικό ή το προσέγγισε με ύποπτο τρόπο.
- Δεν “ανεβάζουμε” φωτογραφίες με τα παιδιά μας στο internet.
- Εγκαθιστούμε ειδικά προγράμματα λογισμικού που απαγορεύουν την είσοδο σε ιστοσελίδες με παράνομο-βλαβερό περιεχόμενο για τα παιδιά.

Μερικά σημάδια που μπορεί να είναι ανησυχητικά και να υποδηλώνουν ότι το παιδί έχει πέσει θύμα εκφοβισμού ή είναι θύτης είναι τα εξής (Kowalski et al.,2008) :

- Ξαφνική αποχή χρήσης από τον υπολογιστή.
- Δείγματα νευρικότητας και αναστάτωσης όταν εισέρχεται ένα μήνυμα.
- Φοβία για το αν βρεθεί εκτός σπιτιού ή όταν πάει σχολείο
- Μετά την σύνδεση παρατηρείται θυμός, θλίψη, απογοήτευση.
- Αποφυγή συζητήσεων για τις κινήσεις του στο Internet.
- Αποστασιοποιείται από τα μέλη της οικογενείας του και τους φίλους του.
- Μείωση των σχολικών επιδόσεων.
- Όταν πλησιάζει κάποιος την οθόνη του ηλεκτρονικού του υπολογιστή αλλάζει γρήγορα σελίδα ή ακόμα την κλείνει τελείως.
- Χρήση του Ηλεκτρονικού Υπολογιστή ακόμα και πολύ αργά τη νύχτα.
- Κατα τη χρήση του Ηλεκτρονικού Υπολογιστή, γελάει υπερβολικά.
- Χρήση πολλαπλών λογαριασμών ή ακόμα και λογαριασμών που δεν του ανήκουν.
- Αρνητικότητα στην απαγόρευση χρήσης του Ηλεκτρονικού Υπολογιστή ή του κινητού του.

- Υποτιμητικά σχόλια εις βάρος των συνομηλικών του.

Εδώ θα πρέπει φυσικά να αναφερθεί ότι αυτά τα πιθανά συμπτώματα μπορεί να σχετίζονται και με άλλα προβλήματα γενικότερα που ενδέχεται να έχει το παιδί, οπότε θα πρέπει να είναι κανείς ιδιαίτερα προσεκτικός στους χειρισμούς.

Να υπογραμμίσουμε επίσης, πως οι γονείς που γνωρίζουν για το Internet καλό θα είναι να μην διαβάζουν τα μηνύματα και e-mail των παιδιών τους γιατί έτσι παραβιάζουν την ιδιωτική τους ζωή και ίσως να αποφέρουν τα αντίθετα αποτελέσματα. Η καλύτερη ίσως συμβουλή είναι να εμπνέουν στα παιδιά τους εμπιστοσύνη, τέτοια ώστε να μιλήσουν για οποιοδήποτε ανησυχητικό περιστατικό.

Στην περίπτωση που οι γονείς αντιληφθούν ότι το παιδί τους έχει πέσει θύμα εκφοβισμού, μπορούν να προβούν σε μια σειρά ενεργειών :

- Πολύ σημαντική είναι η ενημέρωση πως απειλητικά ή προσβλητικά μηνύματα, δεν τα διαγράφουμε αλλά τα αποθηκεύουμε ως αποδεικτικά στοιχεία. Ακόμα, τα εκτυπώνουμε και σίγουρα τα δείχνουμε στους γονείς.
- Στην περίπτωση που ο αποστολέας είναι άγνωστος, τότε καλό θα είναι οι γονείς να ζητήσουν τη βοήθεια της Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος.
- Επίσης, καλό είναι να μην απαγορεύουμε την είσοδό τους σε συγκεκριμένα site γιατί ναι μεν τα προφυλάσσουμε αλλά από την άλλη μεριά εμποδίζουμε την προσωπική τους ανάπτυξη καθώς και εξοικειώσή τους με την εξέλιξη της τεχνολογίας.
- Στην περίπτωση που ο αποστολέας είναι «διαδικτυακός φίλος», υπάρχει η επιλογή του αποκλεισμού.
- Σε περιπτώσεις που ο θύτης είναι γνωστός, πρέπει άμεσα να ενημερωθούν οι γονείς του και το σχολείο του (αν είναι το ίδιο με του θύματος) με αποτέλεσμα το αίσθημα ασφάλειας του θύματος αλλά και τον έλεγχο του θύτη.
- Στην περίπτωση που οι γονείς του θύτη δεν προβούν στις απαραίτητες ενέργειες, τότε καλό είναι οι γονείς του θύματος να απευθυνθούν είτε στην αστυνομία είτε στην Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος με τα κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία.
- Τέλος σημαντική είναι η βοήθεια ενός ψυχολόγου ή ειδικού για να μιλήσει με το παιδί και να το οδηγήσει στην ψυχική του ηρεμία.

Ας δούμε τώρα τα πράγματα απ' την οπτική γωνία του θύτη. Τι γίνεται αν ένα παιδί εμπλέκεται σε περιστατικό εκφοβισμού. Για να είμαστε ειλικρινής, είναι ελάχιστοι οι γονείς που θα παραδεχόντουσαν ότι το παιδί τους είναι ικανό για τέτοια ανάρμοστη συμπεριφορά και γι' αυτό πο εκπαιδευτικοί διστάζουν να αναφερθούν στον εκφοβισμό μέσω του Internet. Παρόλα αυτά, οι γονείς πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι όσο καλή αγωγή και αν έχουν δώσει στο παιδί τους, αυτό μπορεί έστω και για μια φορά να εμπλακεί σε περιστατικό εκφοβισμού, χωρίς να σημαίνει απαραίτητα ότι θα είναι θύτης για όλη του τη ζωή. Κάποια παιδιά εκμεταλλεύονται την ανωνυμία που προσφέρει το Internet και μπορεί να συμμετέχουν σε on-line αρνητικές δηλώσεις, πράγμα το οποίο δεν θα έκαναν ποτέ στην πραγματική τους ζωή.

Οι γονείς πρέπει να έχουν σε στενή παρακολούθηση τα παιδιά τους γιατί, αν έχουν συμμετάσχει σε περιστατικά εκφοβισμού μέσω του Internet, αυτό μπορεί να σημαίνει ότι ενδεχομένως εμπλέκονται και σε άλλες μορφές εκφοβισμού και αυτό χρήζει βοήθειας από κάποιον ειδικό. Κατόπιν συζήτησεως, ο θύτης μπορεί να αντιληφθεί το λάθος του και να ζητήσει συγνώμη απ' το θύμα. Ύστερα, από ένα τέτοιο γεγονός, το παιδί θα πάρει το μάθημά του. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να ξανασυζητηθούν η έννοια του σεβασμού, οι αξίες και οι αρχές και να οριστούν νέοι κανόνες χρήσης του Internet.

Παράλληλα, υπάρχουν κάποιοι ιστότοποι οι οποίοι για να σου επιτρέψουν την είσοδο, πρέπει να είσαι πάνω από ένα συγκεκριμένο όριο ηλικίας. Για παράδειγμα, το Myspace δεν επιτρέπει τη χρήση από

παιδιά κάτω των δεκατεσσάρων ετών. Ωστόσο, πολλά παιδιά εισέρχονται δηλώνοντας ψεύτικη ηλικία. Είναι λοιπόν σημαντικό, ένας γονέας να παρακολουθεί εν γνώση του παιδιού του, τις διάφορες ιστοσελίδες που αυτό επισκέπτεται για να διαπιστώσει αν είναι κατάλληλες για την ηλικία του.

Ταυτόχρονα, τα παιδιά πρέπει να γνωρίζουν ότι ακόμα και ως παρατηρητές ενός φαινομένου εκφοβισμού, συμμετέχουν αυτόματα στη δράση. Οι γονείς πρέπει να εξηγήσουν στο παιδί τους ότι οι θύτες του εκφοβισμού επιδιώκουν την προσοχή και το ενδιαφέρον των άλλων, οπότε όντας παρατηρητής του φαινομένου, ενισχύει τη συμπεριφορά του εκφοβιστή, οπότε αποτελεί και αυτό μέρος του προβλήματος.

Ταυτόχρονα, οι γονείς θα πρέπει να δώσουν στα παιδιά να καταλάβουν πως δημιουργώντας μια ιστοσελίδα, αυτή αυτόματα εμφανίζεται και επισκέπτεται όχι μόνο από φίλους αλλά από τον οποιονδήποτε οπότε, θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικά στο τι στοιχεία καταχωρούν για τους εαυτούς τους αλλά και για τους άλλους.

Όλοι οι γονείς θα πρέπει να είναι ενημερωμένοι για τα νομικά θέματα που προκύπτουν στην περίπτωση που το παιδί τους παρενοχλήσει ή απειλήσει άλλο συμμαθητή του on-line, αλλά να υπάρχει και ενημέρωση από το σχολείο (προς τους γονείς) για ιστοσελίδες που αφορούν στην ασφαλή χρήση του Internet και μπορούν να διδάξουν πράγματα στο παιδί τους.

Οι επιστολές ή τα ενημερωτικά δελτία προς τους γονείς μπορούν να περιλάβουν τις ακόλουθες πληροφορίες (Kowalski,2008) :

- Οδηγίες για την ασφαλή πλοήγηση στο Internet.
- Ορισμός της έννοιας του εκφοβισμού μέσω του Internet.
- Παραδείγματα εκφοβισμού.
- Πως να αναφέρει το παιδί ένα τέτοιο περιστατικό στο σχολείο.
- Πως να αντιμετωπίσει ένα τέτοιο φαινόμενο.
- Πότε θα πρέπει να ειδοποιηθεί η αστυνομία.
- Τη γονική ευθύνη για την διαδικτυακή συμπεριφορά του παιδιού.
- Με ποιούς μπορεί να έρθει σε επαφή για περισσότερες πληροφορίες ή βοήθεια.

Εάν υποπέσει στην αντίληψή του παιδιού ένα τέτοιο περιστατικό. Θα πρέπει:

- Να μην προωθήσει ή διαδώσει τις φήμες on-line.
- Εάν γνωρίζει το θύτη να το αναφέρει σε κάποιον ενήλικο.
- Να αποθηκεύσει και να εκτυπώσει τα στοιχεία και να τα παραδώσει σε κάποιον ενήλικο.
- Να καταστήσει γνωστό στο συμμαθητή του για τον οποίο γνωρίζει ότι είναι θύτης ότι διαφωνεί με αυτή τη συμπεριφορά.

7. Ασφάλεια του υπολογιστή σας

Είναι πολύ σημαντικό να μην ανοίγεται e-mail που λαμβάνετε από άγνωστο αποστολέα. Κάποια από αυτά, για να σας κεντρίσουν το ενδιαφέρον, μπορεί να έχουν ως τίτλο «Συγχαρητήρια κερδίσατε ένα κουπόνι ή Χρόνια Πολλά, σου έχω ένα δώρο». Επίσης, τα συνημμένα αρχεία που μπορεί να περιέχοντε σε αυτά τα e-mail, είναι πολύ πιθανό να εγκαταστήσουν αυτόματα κάποιον ιό στον υπολογιστή σας. Εγκαταστήστε κάποιο πρόγραμμα antivirus, το οποίο μπορεί να σας προστατέψει από ιούς και οποιαδήποτε πιθανή απειλή. Ταυτόχρονα, εγκαθιστώντας firewall, γίνεται έλεγχος των αρχείων που εισέρχοντε ή εξέρχοντε από τον υπολογιστή σας. Αποφύγετε ύποπτες ιστοσελίδες. Αν μπείτε καταλάθος σε κάποια, φύγετε αμέσως και μην πατάτε κουμπιά που βρίσκοντε σε τυχόν αναδυόμενα παράθυρα.

Βασικά βήματα για την ασφάλεια του υπολογιστή σας.

- Εγκατάσταση προγραμμάτων προστασίας από ιούς (anti-virus) και συχνή ενημέρωση αυτών.
- Συχνό back-up των αρχείων, έτσι ώστε αν συμβεί κάτι στον υπολογιστή σας, να είναι εφικτή η ανάκτηση τους.
- Προστασία και απόκρυψη των κωδικών ασφαλείας από τον οποιονδήποτε.
- Δεν πατάμε σε αναδυόμενα παράθυρα ή σε συνδέσμους που μας αναγκάζουν να κατεβάσουμε κάποιο άγνωστο αρχείο. Επίσης, δεν παραχωρούμε προσωπικές πληροφορίες σε ιστοσελίδες άγνωστου προορισμού.
- Συχνά up-date του λειτουργικού συστήματος.

7.1 Εγκατάσταση προγραμμάτων ασφαλείας

Για να κρατάμε προστατευμένο τον υπολογιστή μας, συστήνεται η εγκατάσταση, χρήση καθώς και συχνή αναβάθμιση των παρακάτω προγραμμάτων:

- Εγκατάσταση και χρήση firewall στον υπολογιστή του σπιτιού. Στις νεότερες εκδόσεις των Windows, είναι ήδη εγκατεστημένο κάποιο πρόγραμμα firewall.
- Χρησιμοποιήστε φίλτρο ανεπιθύμητων μηνυμάτων (spam). Ρυθμίζοντας το πρόγραμμα προστασίας από ιούς (antivirus), ανιχνεύονται όλα τα εισερχόμενα αρχεία πριν ανοιχτούν.
- Μπορείτε να εγκαταστήσετε πρόγραμμα για τον εντοπισμό και την αφαίρεση προγραμμάτων υποκλοπής (anti-spyware). Κάποιοι παροχές υπηρεσιών Internet, περιέχουν πακέτα λογισμικού προστασίας από υποκλοπή. Εάν ο παροχέας σας, δεν σας το προσφέρει, εξετάστε την περίπτωση του Microsoft Windows Anti-Spyware ή λογισμικό άλλων εταιριών.
- Εγκατάσταση και χρήση φίλτρου Ηλεκτρονικού “ψαρέματος”. Τέτοιο διατίθεται στον Windows Internet Explorer 8 για τα Windows XP(SP2), Windows Vista και Windows 7.

7.2 Υπηρεσία ελεγχόμενης πρόσβασης(*web-filtering*)

Τα εργαλεία Web-filtering δίνουν τη δυνατότητα, βάζοντας κάποιες λέξεις κλειδιά, να εμποδίσετε το παιδί σας να μπει σε βλαβερές ιστοσελίδες. Ο έλεγχος περιέχει τις παρακάτω κατηγορίες :

- Aggressive (σελίδες που αφορούν την επιθετική συμπεριφορά και τον ρατσισμό)
- Drugs (σελίδες προώθησης ναρκωτικών)
- Gambling (σελίδες προώθησης τυχερών παιχνιδιών)
- Porn (σελίδες που περιέχουν πορνογραφικό υλικό)
- Violence (σελίδες που προωθούν –διαφημίζουν τη βία)

8. Ερωτηματολόγιο

Επιλέξαμε να χρησιμοποιήσουμε ερωτηματολόγιο γιατί έτσι θα ρωτούσαμε περισσότερο κόσμο για το Internet. Οι ερωτήσεις είναι 43 και απαντήθηκαν από διάφορες ηλικίες. Έπειτα δημιουργήθηκαν τα στατιστικά αποτελέσματα των ερωτήσεων. Στο ερωτηματολόγιο απάντησαν 53 αγόρια και 42 κορίτσια. Η τέταρτη ερώτηση ήταν αν χρησιμοποιούν το διαδίκτυο, το 23,40% απάντησε μόνο αν είναι απαραίτητο, το 76,60% καθημερινά και το 0% ποτέ. Η αμέσως επόμενη ερώτηση ήταν σε ποια ηλικία άρχισαν να χρησιμοποιούν το internet και από πού. Το 72% απάντησαν ότι συνδέονται από το σπίτι, το 27% από το κινητό, το 1,10% από internet café και κανένας από αλλού. Η 16^η ερώτηση αφορούσε το πόσο συχνά γίνεται χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Το 62% μπαίνει κάθε μέρα και το 20% πολλές φορές τη μέρα ενώ, το 17,50% από 1 έως 2 φορές την εβδομάδα. Η 36^η ερώτηση αφορούσε τον κυριότερο λόγο που μπαίνει ο χρήστης στο διαδίκτυο .Το 54,80% για ψυχαγωγία, το 36,60% για πληροφορίες και το 8,60% για άλλους λόγους. Ακόμα μια ερώτηση ήταν αν είχαν ποτέ πρόβλημα στην απόδοσή τους στο σχολείο λόγω εκτεταμένης χρήσης του internet(εθισμός) οι περισσότεροι με ποσοστό 80,90% απάντησαν όχι, ενώ το 19,10%, απάντησε ναι. Η επομένη ερώτηση, η 38^η, αφορά το ποσοστό των παιδιών που γνωρίζουν έστω και ένα εθισμένο άτομο με το internet(π.χ. Διαδικτυακά παιχνίδια). Το 53,80% απάντησε ότι γνωρίζει ενώ, το 46,20% δεν γνωρίζει. Η ερώτηση είναι εάν θεωρείται το internet ασφαλές. Το 75% απάντησε όχι και το 25% ναι. Ακόμα 39^η ερώτηση είναι αν τα παιδιά έχουν επισκεφθεί ποτέ ιστοσελίδες ηλεκτρονικού τζόγου το 81,90% απαντά αρνητικά και το 18,10% θετικά. Τελευταία ερώτηση είναι αν το παιδί έχει κάνει γνωριμίες μέσω internet. Το 81,70% απάντησαν όχι ενώ, το 18,30% απάντησε ναι.

Στο σημείο αυτό σας παραθέτουμε τα αποτελέσματα από την διεξαγωγή του ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε μέσω φόρμας του Google Drive και μοιράστηκε μέσω, μέσων κοινωνικής δικτύωσης σε άτομα που διανύουν κυρίως την εφηβική και προεφηβική ηλικία.

Εικόνα 1

Στο παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι, το 90,40% των παιδιών έχουν υπολογιστή.

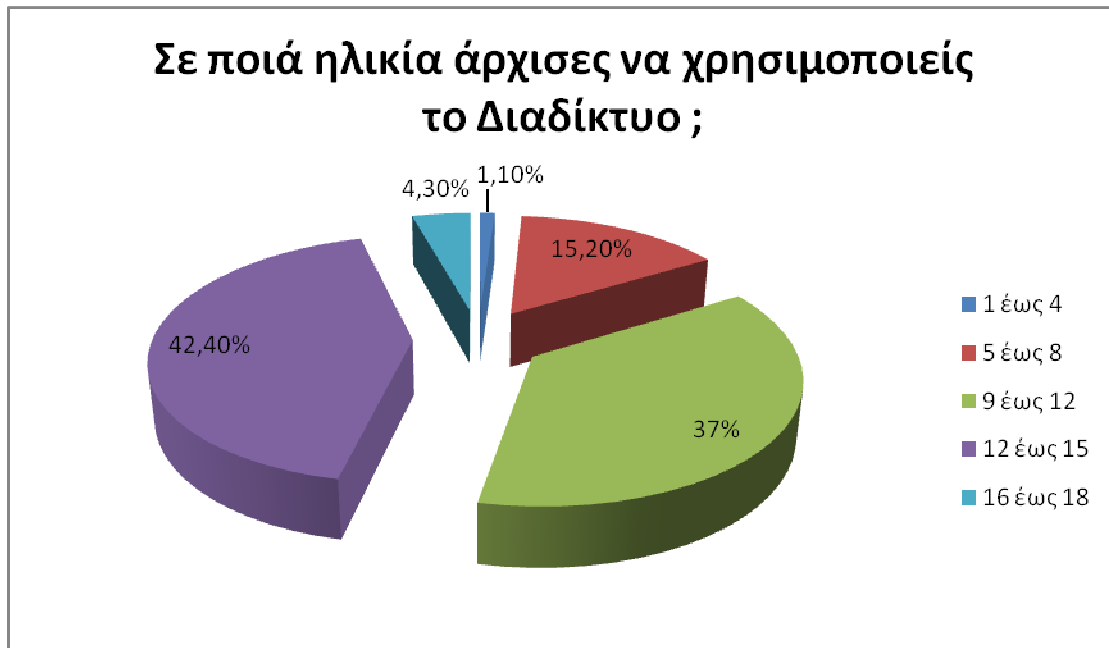
Εικόνα 2

Από το οποίο, το 41,30% έχει περισσότερους από έναν υπολογιστές.

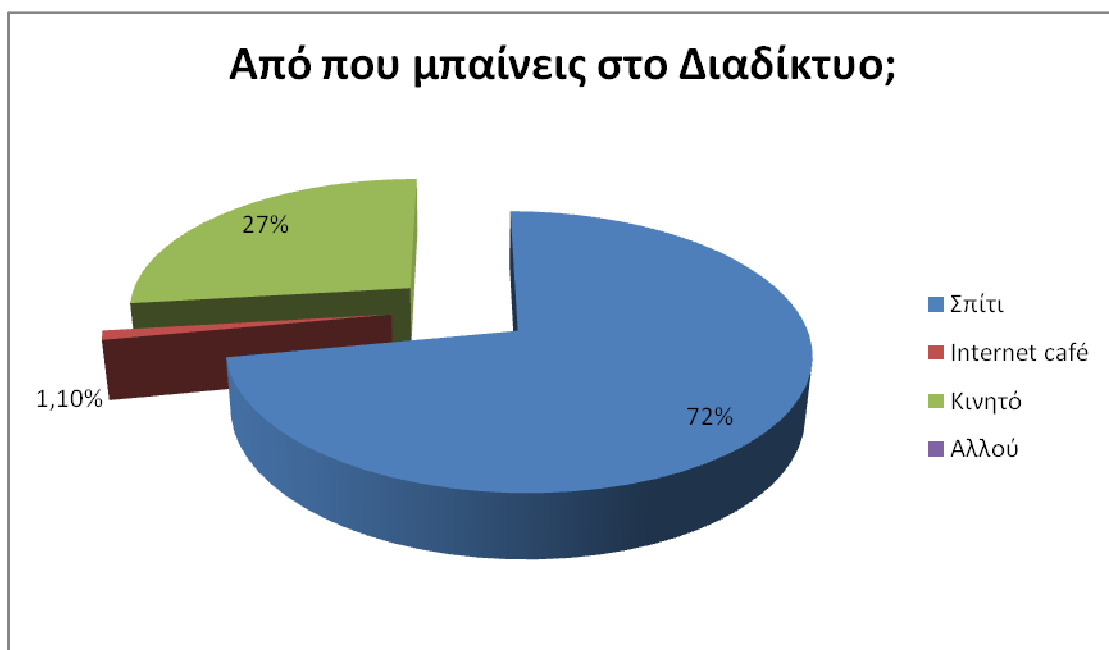
Εικόνα 3

Το 76,60% των παιδιών δήλωσε ότι «είναι καθημερινοί χρήστες» του διαδικτύου.

Εικόνα 4

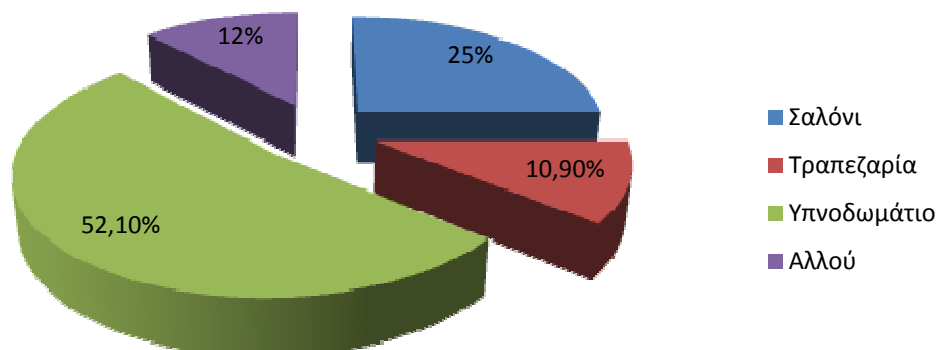
Το 42,40% δήλωσε ότι ξεκίνησε τη χρήση του διαδικτύου σε ηλικία 12-15 ετών.

Εικόνα 5

Όπως φαίνεται στην παραπάνω εικόνα, το 72% των παιδιών που πήραν μέρος στο ερωτηματολόγιο μας έχει πρόσβαση στο internet από το σπίτι.

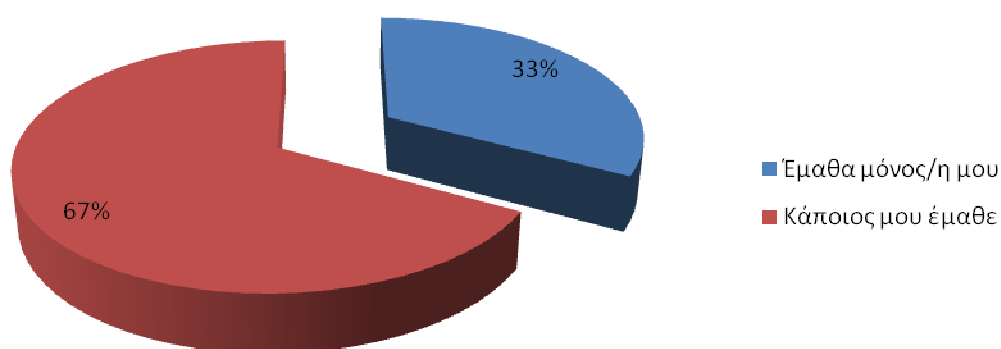
Αν σερφάρεις απ'το σπίτι, ο υπολογιστής σου βρίσκεται:

Εικόνα 6

Από το 72% των παιδιών που δήλωσαν ότι μπαίνουν στο internet από το σπίτι, το 52,10% έχει τοποθετημένο τον υπολογιστή στο υπνοδωμάτιο του.

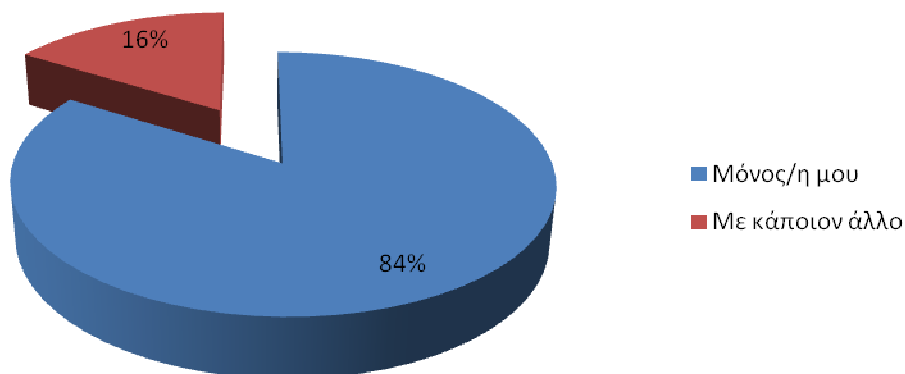
Πως έμαθες να χρησιμοποιείς το Διαδίκτυο;

Εικόνα 7

Τα παιδιά αναφέρουν ότι την πρόσβαση και την χρήση του διαδικτύου τη μαθαίνουν ως επί το πλείστον με τη βοήθεια κάποιου άλλου. Αυτό σημαίνει ότι στο μεγαλύτερο βαθμό υπάρχει κάποιος που δείχνει στα παιδιά πώς να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο και δε φαίνεται να ξεκινούν μόνα τους τον πειραματισμό με το Μέσο.

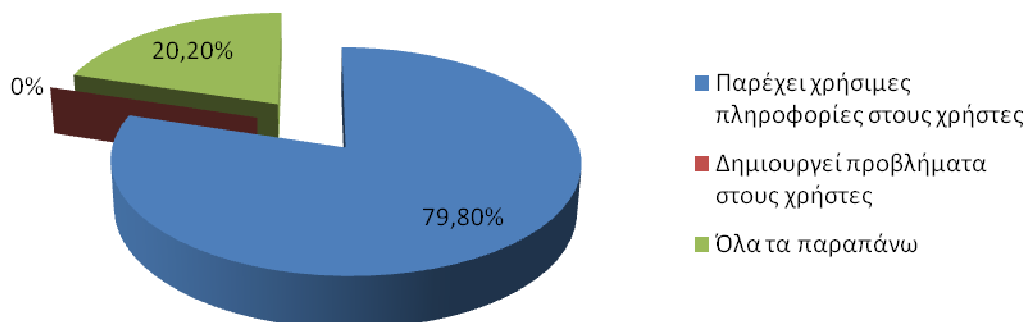
Χρησιμοποιείς το Διαδίκτυο μόνος/η ή με κάποιον άλλο;

Εικόνα 8

Πάρα ταύτα, χρησιμοποιούν σε μεγάλο βαθμό μόνοι τους το διαδίκτυο και όχι μαζί με κάποιον. Αυτό ενδεχομένως δείχνει ότι η χρήση του Μέσου μπορεί να είναι και ιδιωτική.

Το Διαδίκτυο είναι χρήσιμο διότι :

Εικόνα 9

Στην ερώτηση για ποίο λόγο είναι χρήσιμο το διαδίκτυο, το 79,80% μας απάντησε διότι παρέχει χρήσιμες πληροφορίες.

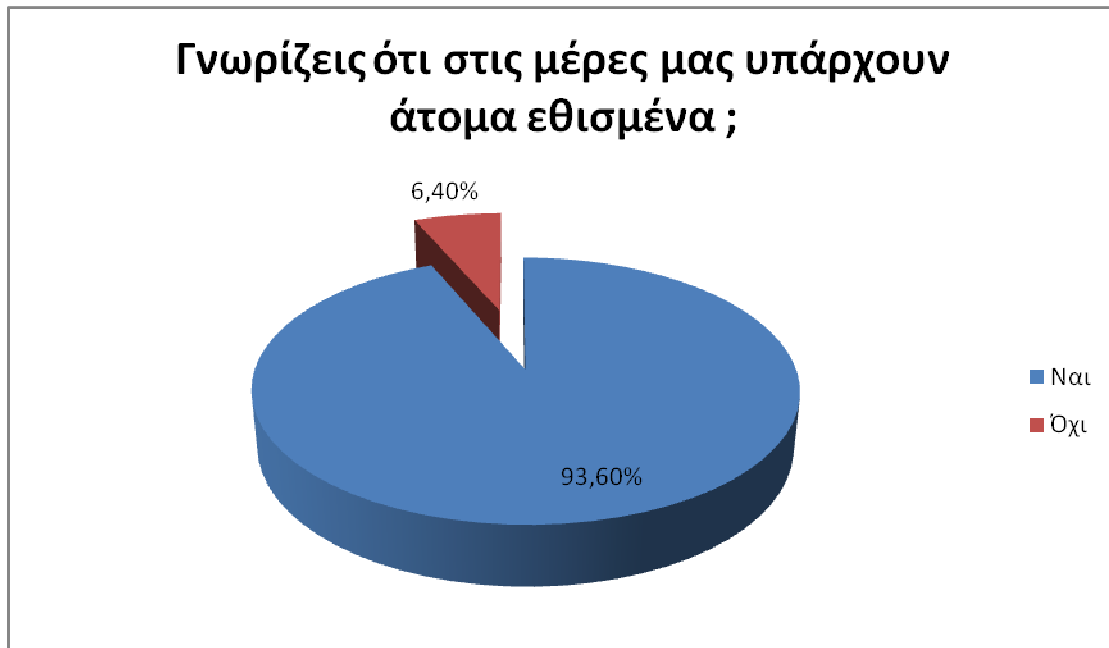
Εικόνα 10

Ενώ ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι το 52,70% που πήρε μέρος στην έρευνά μας, κάθετα στον Η/Υ μέχρι τις βραδινές ώρες.

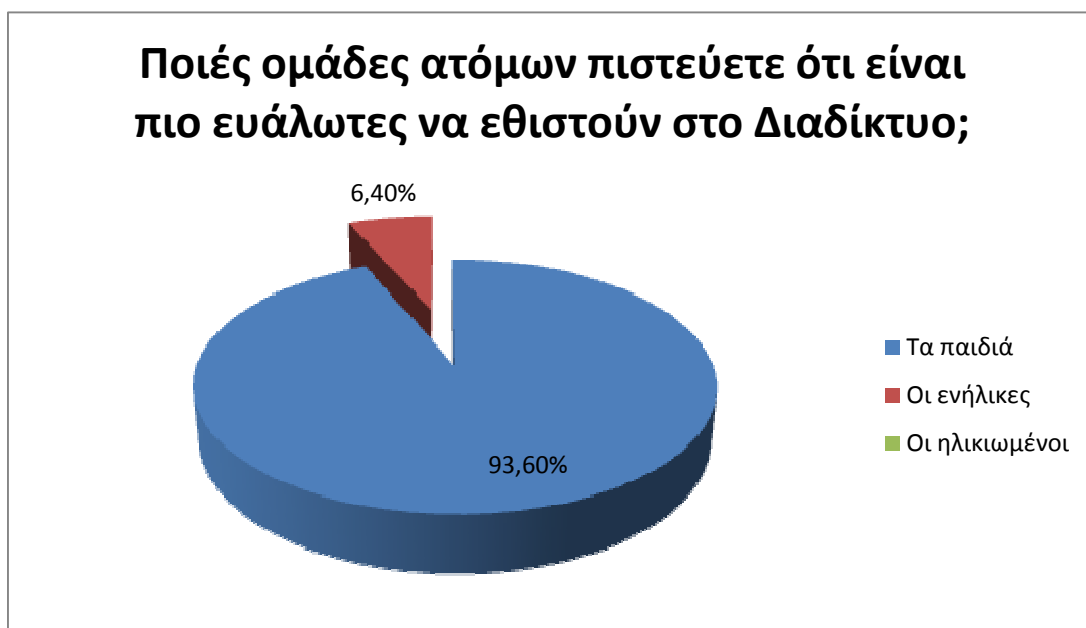
Εικόνα 11

Στην πιο πάνω εικόνα 11, βλέπουμε το ποσοστό των παιδιών (45,70%) που απάντησαν ότι σπάνια έχουν αισθανθεί δυσάρεστα επειδή δεν είχαν κάποια στιγμή πρόσβαση στο internet.

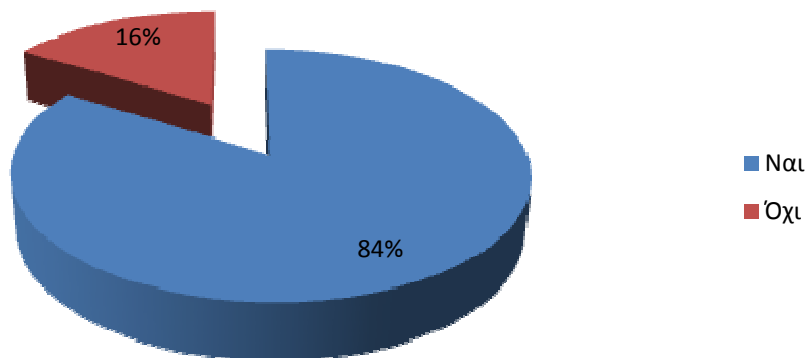
Εικόνα 12

Στην εικόνα 12, το 93,60% των παιδιών γνωρίζει ότι υπάρχουν στις μέρες μας εθισμένα άτομα. Επίσης, στην πιο κάτω εικόνα βλέπουμε ότι το 93,60% θεωρεί τα παιδιά πιο ευάλωτα στο να εθιστούν στο internet.

Εικόνα 13

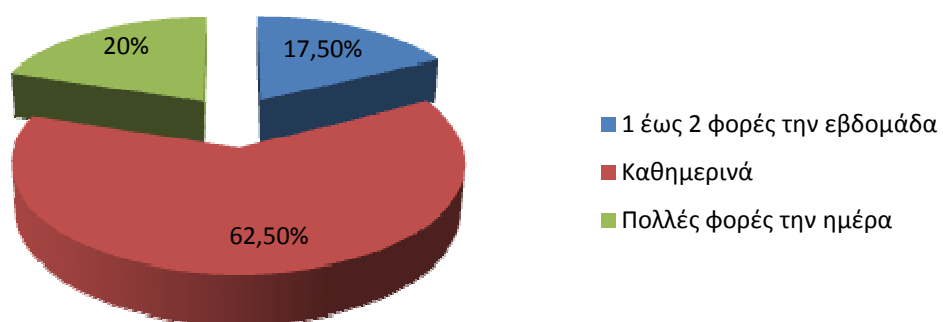
Χρησιμοποιείτε τα Social Media (facebook-twitter) ;

Εικόνα 14

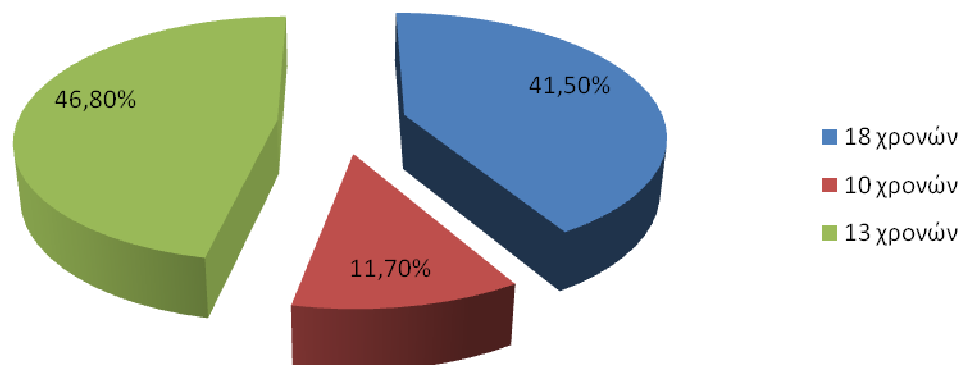
Το 84% χρησιμοποιεί τα social media και από αυτό το 62,50%(εικόνα 15) κάνει καθημερινή χρήση.

Αν τα χρησιμοποιείτε, πόσο συχνά κάνετε χρήση ;

Εικόνα 15

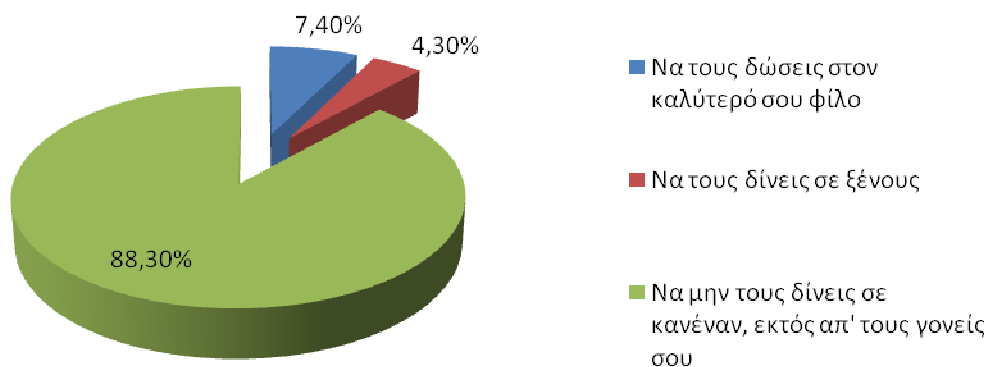
Σε τι ηλικία θα έπρεπε να δημιουργήσεις τον δικό σου λογαριασμό στο Facebook ;

Εικόνα 16

Ακόμη, το 46,80% πιστεύει ότι η ιδανική ηλικία χρήσης του Facebook είναι 13 ετών.

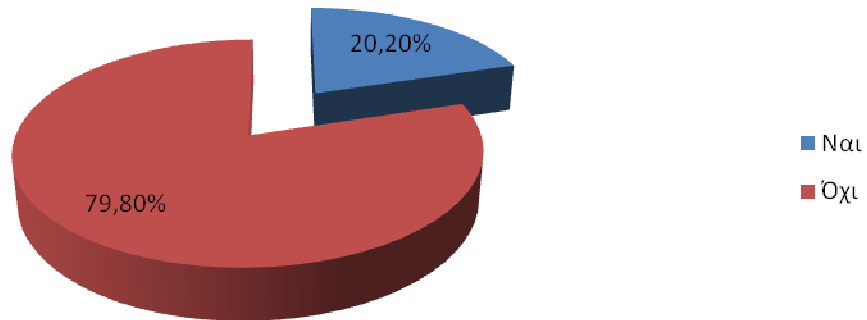
Τους κωδικούς σου, πρέπει :

Εικόνα 17

Το 88,30% γνωρίζει ότι οι κωδικόι του Facebook και οποιουδήποτε άλλου κοινωνικού μέσου επικοινωνίας, πρέπει να δίνονται αποκλειστικά και μόνο στους γονείς.

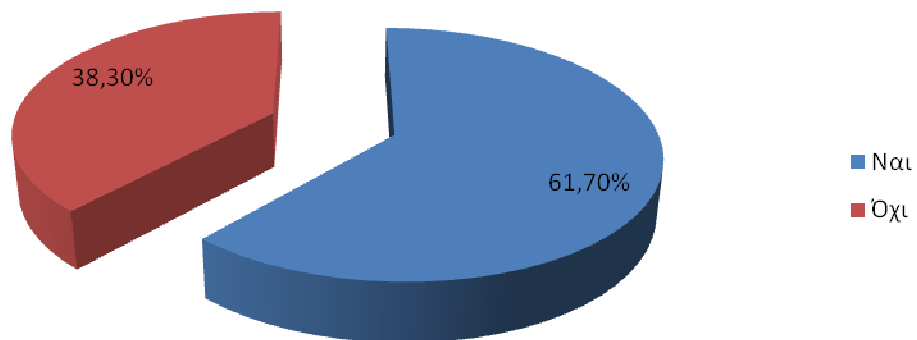
Έχεις δει προσωπικά σου στοιχεία δημοσιευμένα στο Διαδίκτυο χωρίς την έγκρισή σου ;

Εικόνα 18

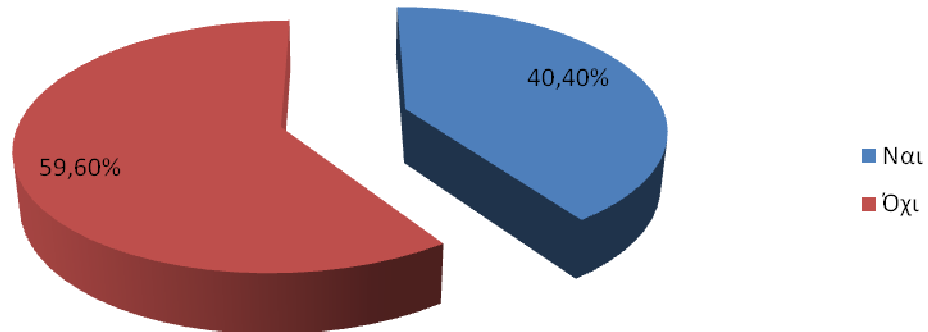
Στην εικόνα 18, βλέπουμε ότι το 79,80% δεν έχει δει προσωπικά του στοιχεία δημοσιευμένα στο διαδίκτυο χωρίς την έγκρισή του. Επιπροσθέτως, πιο κάτω στην εικόνα 19, βλέπουμε ότι το 61,70% ανεβάζει προσωπικές του φωτογραφίες σε site κοινωνικής δικτύωσης.

Ανεβάζετε προσωπικές φωτογραφίες σας σε site κοινωνικής δικτύωσης ;

Εικόνα 19

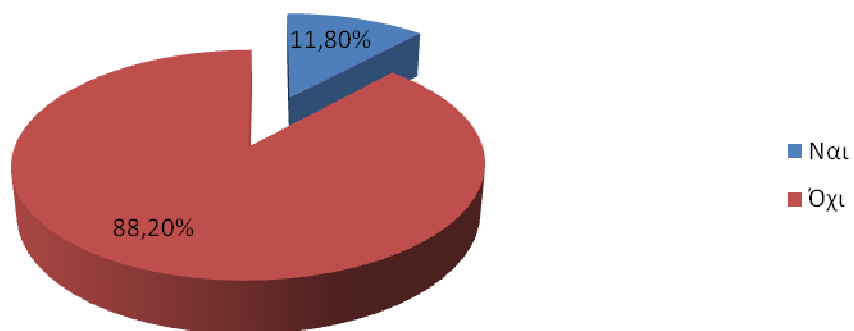
Έχετε συνομιλήσει ποτέ με κάποιον/κάποια άγνωστο/άγνωστη ;

Εικόνα 20

Το ποσοστό των παιδιών (59,60%) δηλώνει ότι δεν έχει συνομιλήσει ποτέ με κάποιον άγνωστο/άγνωστη μέσω του διαδικτύου.

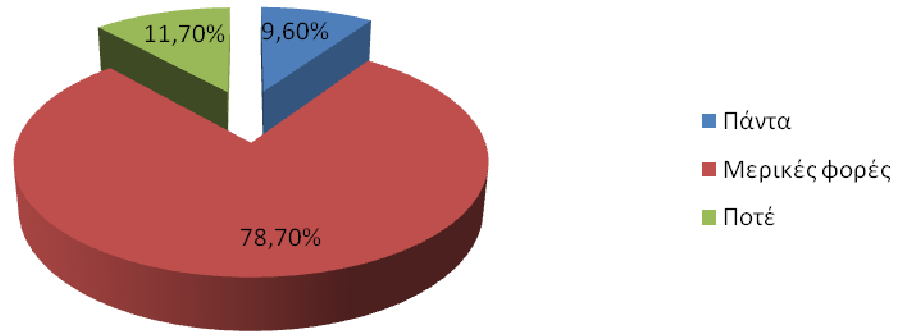
Έχετε δεχτεί παρενόχληση, εκφοβισμό ή σας έχουν γίνει ύποπτες ερωτήσεις μέσω του Διαδικτύου ;

Εικόνα 21

Ακόμη, το 88,20% δεν έχει δεχτεί παρενόχληση, εκφοβισμό ή ύποπτες ερωτήσεις μέσω του internet.

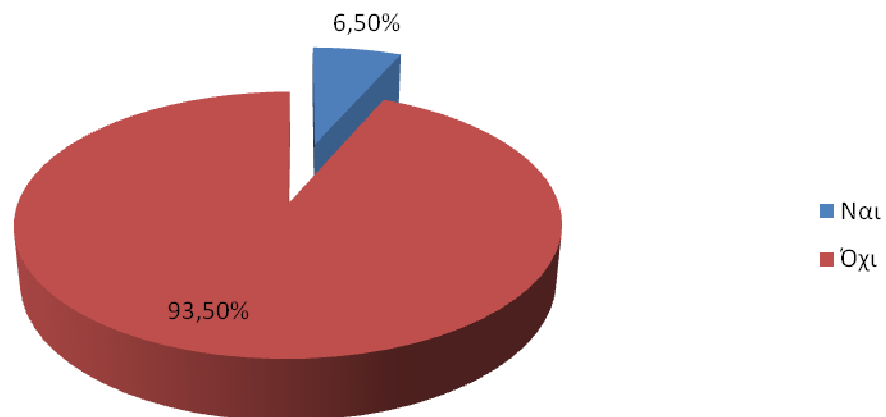
**Πιστεύετε ότι με τα άτομα που
επικοινωνείτε μέσω του Διαδικτύου σας
λένε την αλήθεια ;**

Εικόνα 22

Το 78,70% πιστεύει ότι τα άτομα που επικοινωνεί μέσω του internet μερικές φορές λένε την αλήθεια.

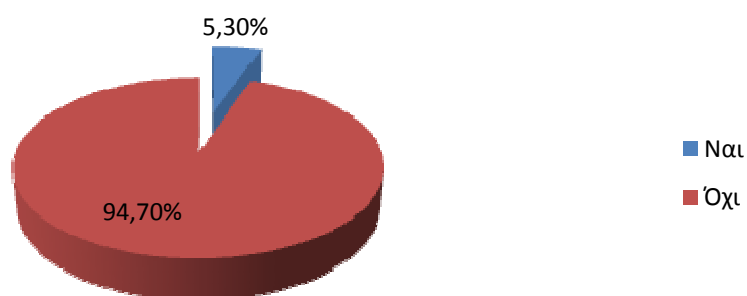
**Αν κάποιος άγνωστος σου στείλει ένα
'link', θα το πατήσεις ;**

Εικόνα 23

Καθώς επίσης, και το συντριπτικό ποσοστό 93,50% δηλώνει ότι δεν θα ανοίξει το link που θα στείλει κάποιος άγνωστος.

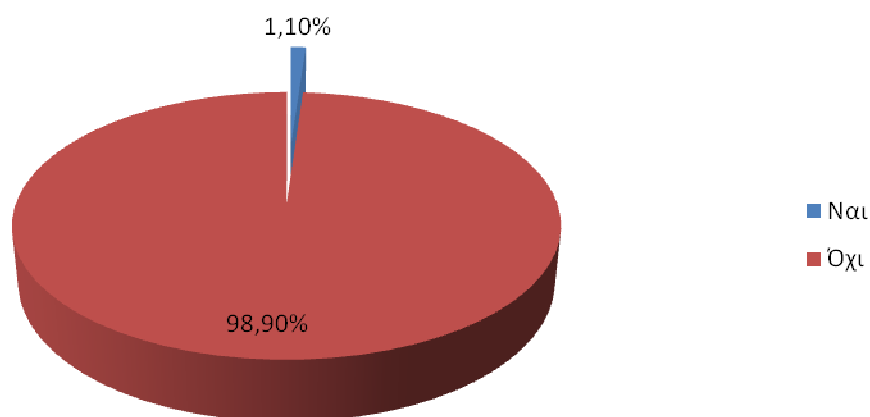
**Αν σου ζητήσει κάποιος που γνώρισες
σε κάποιο μέσο κοινωνικής δικτύωσης
να βρεθείτε στην πραγματικότητα, εσύ
τι θα απαντήσεις ;**

Εικόνα 24

Ανησυχητικό είναι το γεγονός, ότι το 5,3% των παιδιών που συμμετείχαν στην έρευνα δηλώνουν ότι θα βρίσκονταν με κάποιον που γνώρισαν μέσω του διαδικτύου.

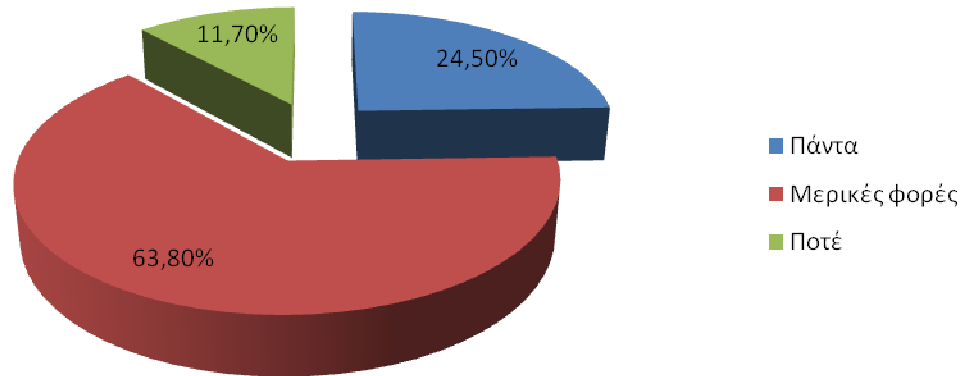
**Στέλνεις φωτογραφίες σε αγνώστους στο
Διαδίκτυο ;**

Εικόνα 25

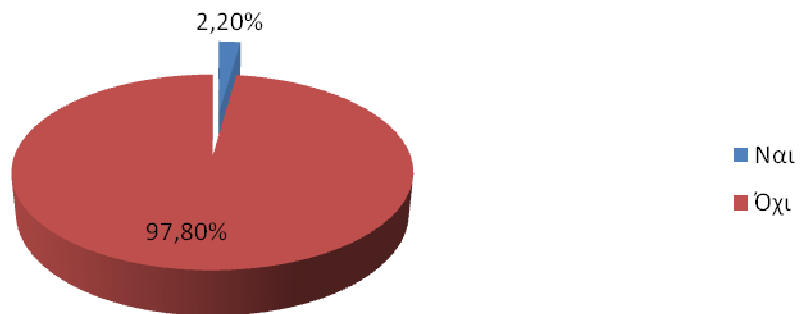
Το 98,90% δηλώνει ότι δεν στέλνουν φωτογραφίες σε αγνώστους στο διαδίκτυο. Ενώ πιο κάτω, στην εικόνα 26, το 63,80% μερικές φορές δίνει αληθινές πληροφορίες για θέματα που τα αφορούν.

Εσύ δίνεις αληθινές πληροφορίες σε θέματα που σε αφορούν ;

Εικόνα 26

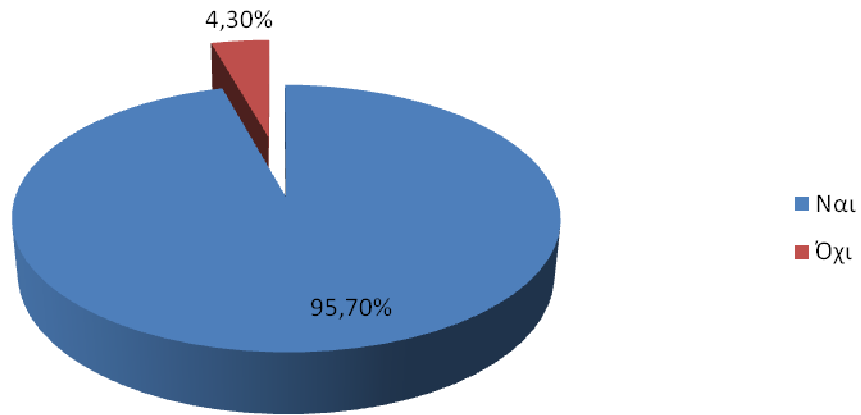
Ξαφνικά εμφανίζεται μια σελίδα στον υπολογιστή σας που ζητά το όνομά σας και το τηλέφωνό σας για να συμμετέχετε σε ένα διαγωνισμό. Θα τα δώσετε ;

Εικόνα 27

Το 97,80% δεν θα έδινε τα προσωπικά του στοιχεία σε μια σελίδα που θα εμφανιζόταν στον υπολογιστή του.

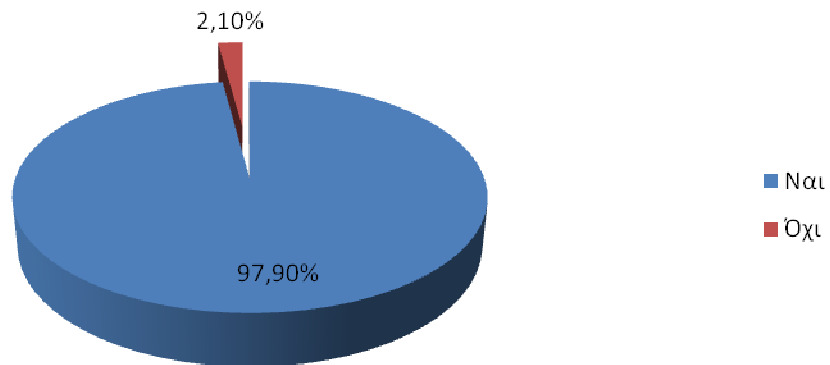
Μπορεί να υπάρξει υποκλοπή προσωπικών δεδομένων στο Διαδίκτυο ;

Εικόνα 28

Στην εικόνα 28, το 95,70% απάντησε θετικά στην ερώτηση για το αν μπορεί να υπάρξει υποκλοπή προσωπικών δεδομένων στο internet.

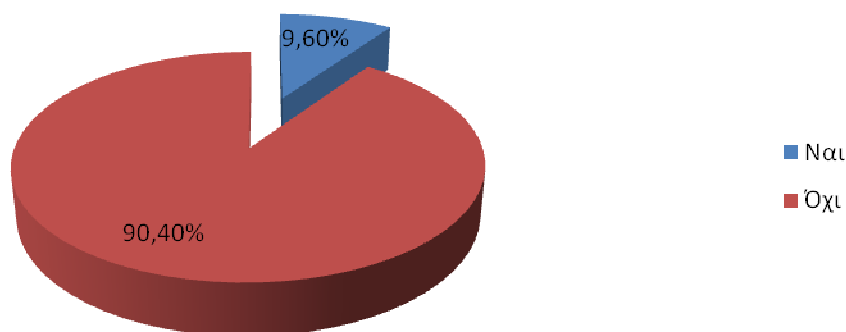
Πιστεύεις ότι έχει αναπτυχθεί η εκμετάλλευση ανηλίκων μέσω του Διαδικτύου τα τελευταία χρόνια ;

Εικόνα 29

Ποσοστό 97,90% πιστεύει ότι τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί η εκμετάλλευση ανηλίκων μέσω του internet.

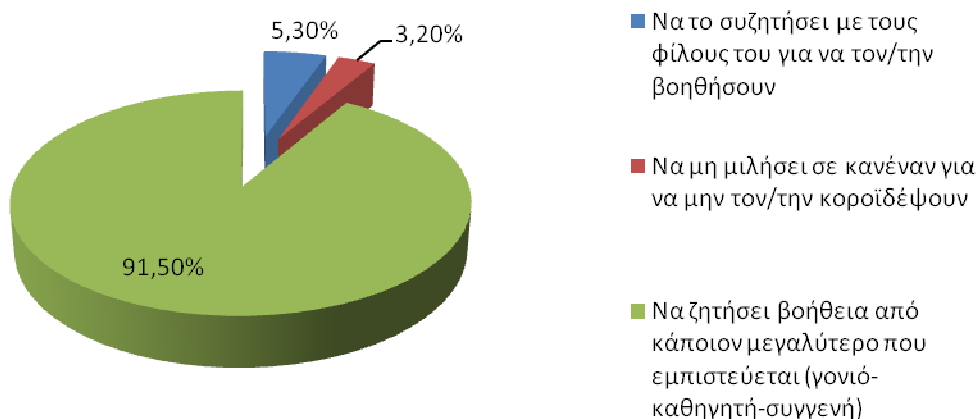
Μιλάς με κάποιον στο Chat και σου ζητάει να του δώσεις μια φωτογραφία σου, θα την δώσεις ;

Εικόνα 30

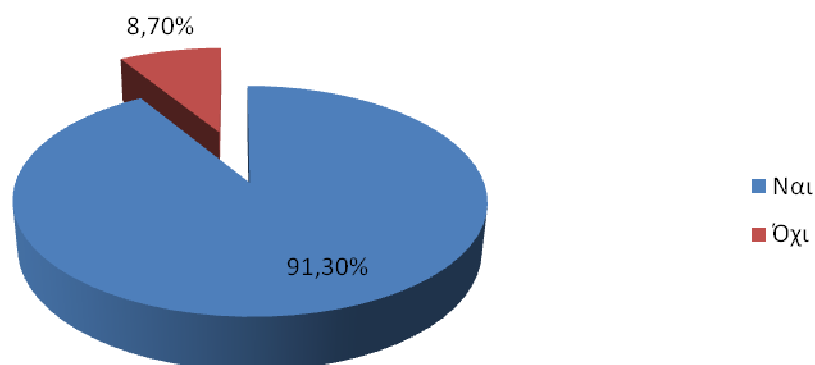
Σε αυτό το σημείο έχει ενδιαφέρον να δούμε ότι οι έφηβοι (ποσοστό 90,40%) δεν θα έδιναν φωτογραφία τους σε κάποιον που επικοινωνούν μέσω chat. Όπως επίσης ενδιαφέρον έχει και το γεγονός ότι στην περίπτωση που ένα άτομο νεαρής ηλικίας δεχτεί παρενόχληση μέσω του διαδικτύου (εικόνα 31) η άποψη των εφήβων (91,50%) είναι ότι πρέπει να ζητήσει βοήθεια από κάποιον μεγαλύτερο που εμπιστεύεται.

Αν ένα άτομο νεαρής ηλικίας δεχτεί παρενόχληση μέσω του Διαδικτύου (σεξουαλική ή εκφοβιστική συμπεριφορά), τι πιστεύεις πως πρέπει να κάνει ;

Εικόνα 31

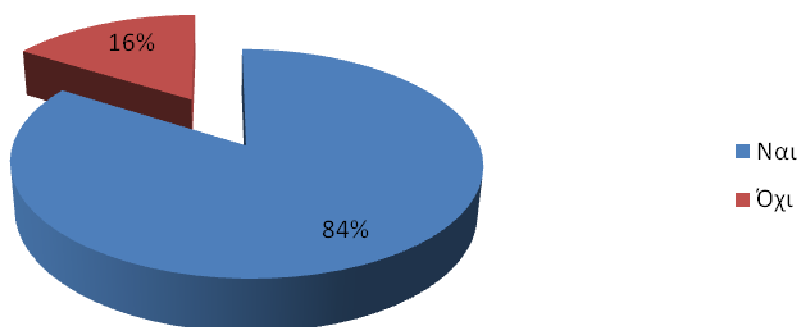
Η πολύωρη χρήση του Η/Υ, πιστεύεται πως μπορεί να επιδράσει αρνητικά στην υγεία του ανθρώπου ;

Εικόνα 32

Το 91,30% απάντησαν θετικά, στην αρνητική επίδραση της πολύωρης χρήσης του Η/Υ.

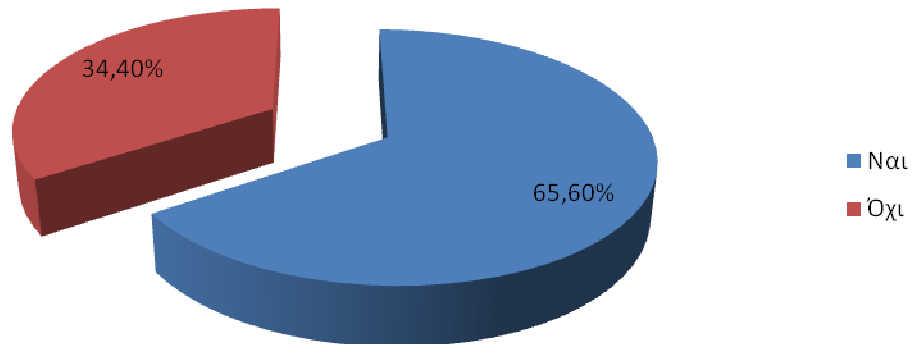
Πιστεύεται πως το Διαδίκτυο και η χρήση του θα φανούν ωφέλιμοι παράγοντες στη ζωή σας ;

Εικόνα 33

Στην εικόνα 33 το 84% θεωρεί το διαδίκτυο ως ωφέλιμο παράγοντα στη ζωή του.

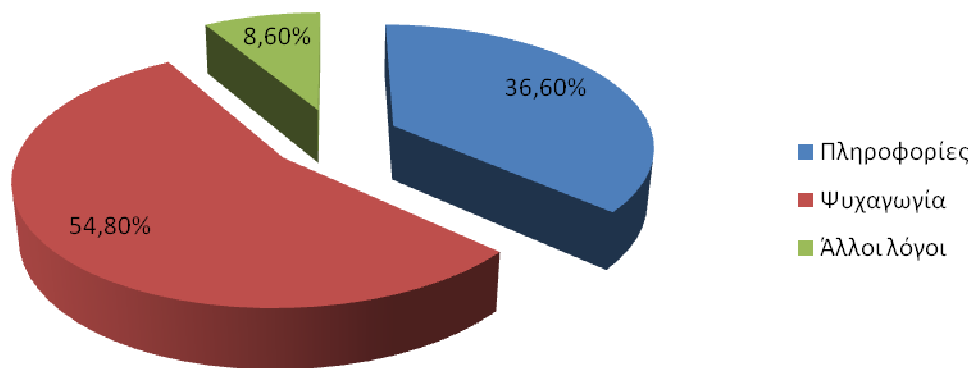
Νομίζετε πως ο οποιοσδήποτε μπορεί να κάνει χρήση του Διαδικτύου ;

Εικόνα 34

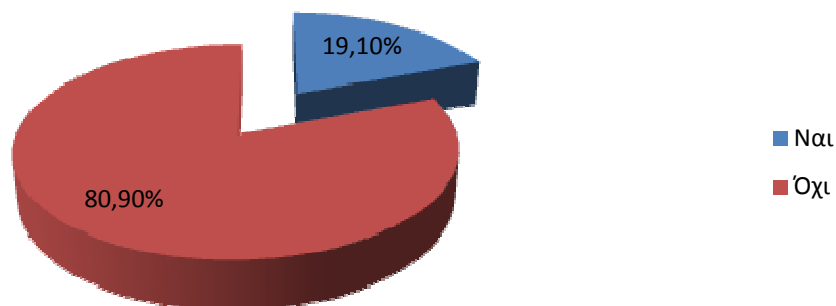
Στην εικόνα 34, το 65,60% των ερωτηθέντων μας πιστεύει ότι ο οποιοσδήποτε μπορεί να κάνει χρήση του διαδικτύου και στην αμέσως επόμενη ερώτησή μας (εικόνα 35), το 54,80% έχει ως την ψυχαγωγία σύνηθες αναζήτηση.

Ποιές είναι οι πιο συνήθεις αναζητήσεις σας στο Διαδίκτυο ;

Εικόνα 35

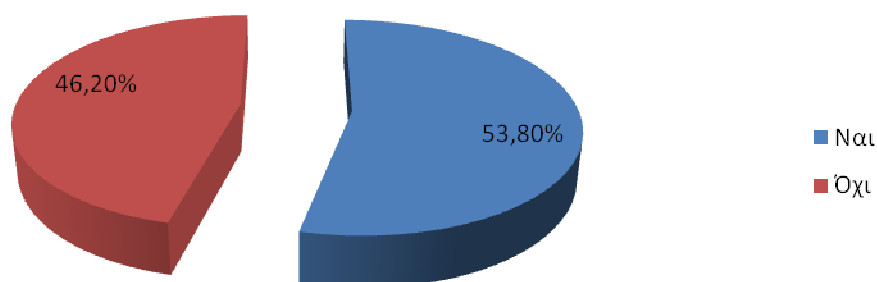
Είχατε ποτέ πρόβλημα στην απόδοσή σας στο σχολείο λόγω εκτεταμένης χρήσης του Διαδικτύου (εθισμός) ;

Εικόνα 36

Το 80,90% δεν είχε ποτέ πρόβλημα στην απόδοσή του στο σχολείο λόγω της πολύωρης χρήσης του διαδικτύου.

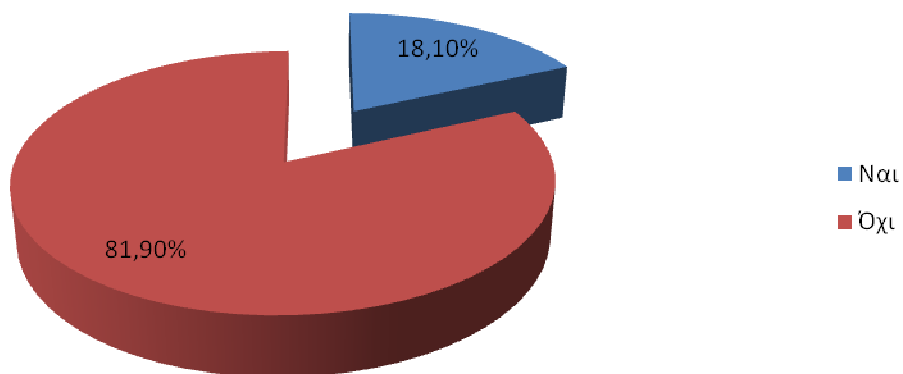
Έχεις γνωστούς οι οποίοι είναι εθισμένοι με το Διαδίκτυο (π.χ. Διαδικτυακά παιχνίδια) ;

Εικόνα 37

Επίσης, το 53,80% γνωρίζει έστω και ένα εθισμένο άτομο με το διαδίκτυο.

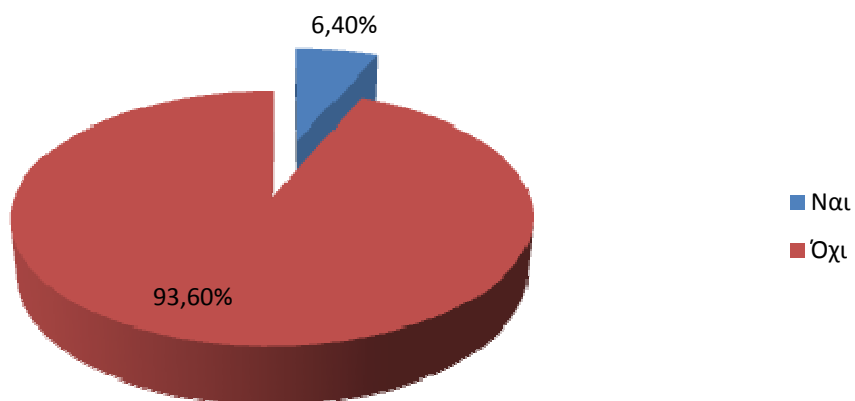
Έχεις επισκεφτεί ποτέ ιστοσελίδες ηλεκτρονικού τζόγου ;

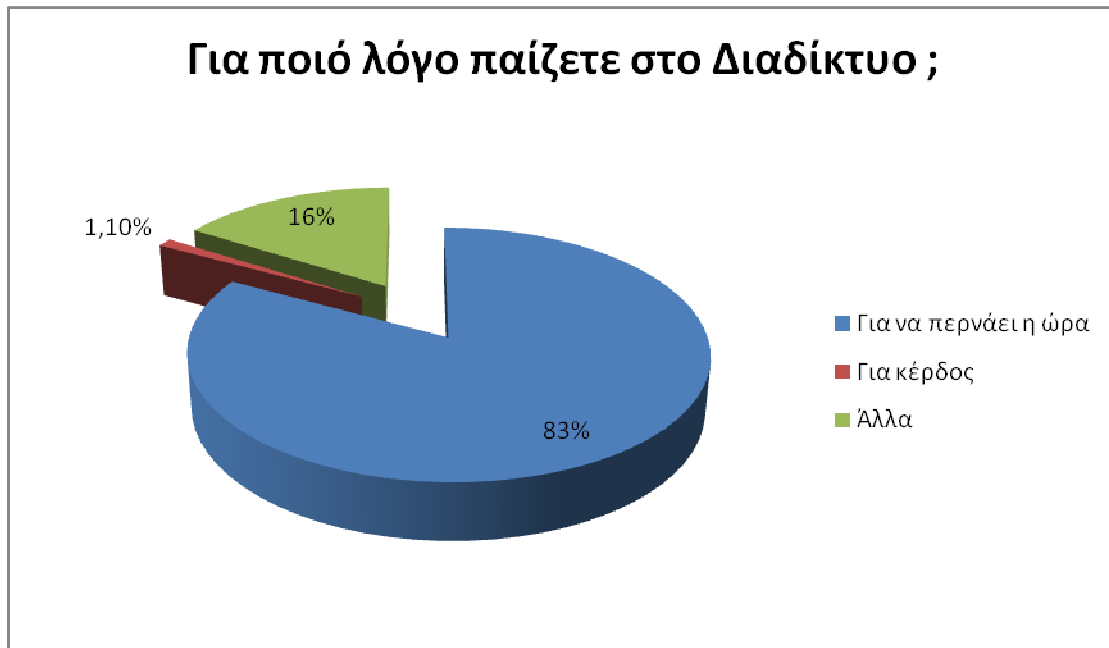
Εικόνα 38

Το 81,90% δηλώνει, ότι δεν έχει επισκεφτεί ποτέ ιστοσελίδες ηλεκτρονικού τζόγου. Στην παρακάτω εικόνα 39, το 93,60% δεν έχει στοιχηματίσει ποτέ πραγματικά χρήματα.

Έχεις στοιχηματίσει πραγματικά χρήματα ;

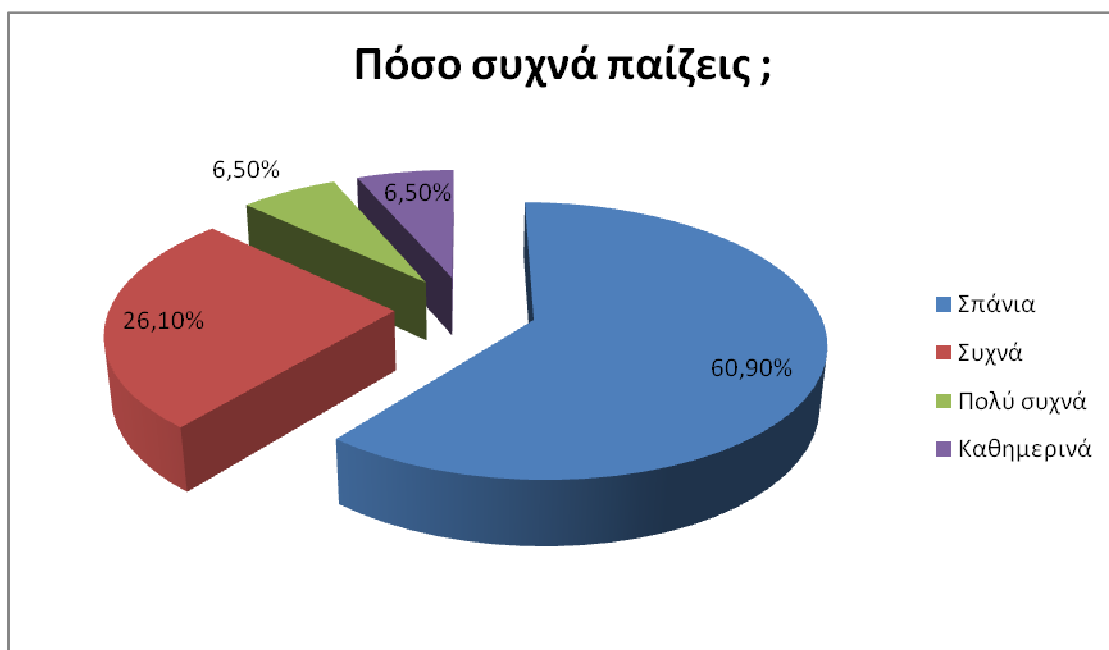

Εικόνα 39

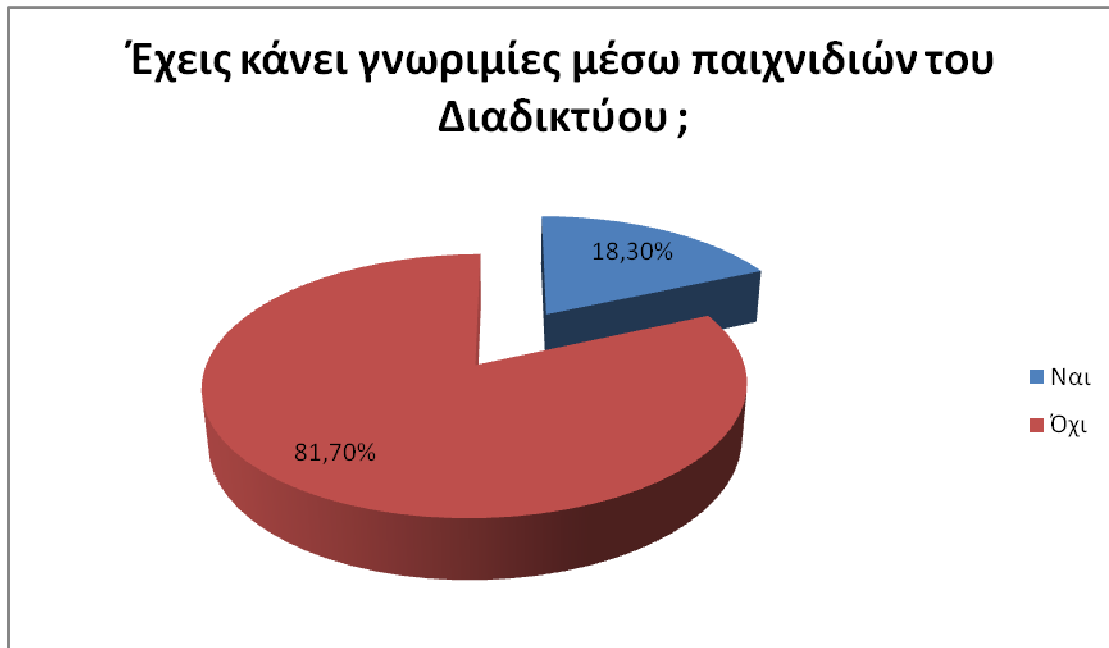
Εικόνα 40

Όπως βλέπουμε πιο πάνω, το 83% των παιδιών παίζει για να περνάει η ώρα.

Εικόνα 41

Το 60,90% παίζει σπάνια, ενώ τέλος βλέπουμε ότι το 81,70% δεν έχει κάνει γνωριμίες μέσω διαδικτυακών παιχνιδιών.

Εικόνα 42

Από τα προηγούμενα προκύπτουν πολύ σημαντικά συμπεράσματα, ορισμένα από τα οποία είναι τα εξής : τα πολύ υψηλά ποσοστά των εφήβων που έχουν Η/Υ και χρησιμοποιούν Internet στο σπίτι τους (75-90%), ενώ από αυτούς πάνω από τους μισούς έχουν τον υπολογιστή στο υπνοδωμάτιό τους. Συνηθέστερες χρήσεις του διαδικτύου είναι η κοινωνική δικτύωση και τα παιχνίδια όπου μάλιστα παρατηρείται ένα 54,80% να ασχολούνται με την ψυχαγωγία, απ' όπου μόλις το 18,10% έχει επισκεφθεί ιστοσελίδες ηλεκτρονικού τζόγου.

Από την στατιστική ανάλυση πρόεκυψε πως υπάρχει υπερβολική χρήση του διαδικτύου.

Συνοπτικά λοιπόν προκύπτει ένα προφίλ παιδιών σύμφωνα με το οποίο τα μισά και πάνω από αυτά έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο, το οποίο συνήθως κάποιος άλλος τους έμαθε να χρησιμοποιούν, αφιερώνουν πολλές ώρες καθημερινά στη χρήση του. Κατά τη διάρκεια μιας εργάσιμης μέρας, όσο χρόνο αφιερώνουν στο διαδίκτυο, συνήθως αυτός είναι τις βραδινές ώρες. Επίσης, ανησυχία προκαλεί το γεγονός ότι το 84% των παιδιών έχει το δικό του προφίλ σε σελίδες κοινωνικής δικτύωσης.

Ολοκληρώνοντας πρέπει να επισημάνουμε ότι ο υπολογιστής και το διαδίκτυο είναι απαραίτητα για μας και τα χρησιμοποιούμε συνέχεια σε όλους τους τομείς της καθημερινότητας μας. Πρέπει όμως να χρησιμοποιούμε τον υπολογιστή με μέτρο και να μην υπερβαίνουμε τα λογικά όρια της χρήσης του. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο υπολογιστής είναι ένα εργαλείο με άπειρες δυνατότητες και πλεονεκτήματα αρκεί να τον χρησιμοποιούμε με σύνεση και προσοχή.

9. Συμπεράσματα

Το internet έχει αναδειχτεί σε ένα εξαιρετικά σημαντικό μέσο για προσωπική επικοινωνία, ακαδημαϊκή έρευνα, ανταλλαγή πληροφοριών και ψυχαγωγία. Ενώ, όμως, τα θετικά στοιχεία είναι πασιφανή, αυξάνεται διαρκώς η ανησυχία για την ανάπτυξη παθολογικών συμπεριφορών σε σχέση με αυτό.

Καταλήγουμε ότι εν έτη 2015 το Internet και η χρήση του, έχει γίνει «ανάγκη» για ανθρώπους όλων των ηλικιών. Καθώς η χρήση του αποτελεί καθημερινή ασχολία των ανηλίκων, καλό θα ήταν από την μεριά της Πολιτείας, η ένταξη μαθημάτων χρήσης Η/Υ και του Διαδικτύου στο κανονικό ωρολόγιο πρόγραμμα, από τις πρώτες τάξεις ακόμα του Δημοτικού, έτσι ώστε να μαθαίνουν τα παιδιά τη σωστή και ασφαλή χρήση του, από την παιδική ηλικία. Με τον τρόπο αυτό, θα μπορούσαν να αποφευχθούν πολλά αρνητικά συμβάντα. Σίγουρα οι περιπτώσεις εκφοβισμού θα είχαν μικρότερη εμφάνιση και οι αυτοκτονίες των θυμάτων θα είχαν εξαλειφθεί.

Καθώς για το παιδί η χρήση του internet είναι εξαιρετικά απαραίτητη και η γνώση του είναι ένα απολύτως αναγκαίο εφόδιο, ο εθισμός και οι αρνητικές επιδράσεις του μπορούν να αποφευχθούν με την ενεργό παρέμβαση γονέων και εκπαιδευτικών. Η αλήθεια είναι ότι ο σύγχρονος τρόπος ζωής δεν επιτρέπει πλέον σε πολλούς γονείς να αφιερώνουν τον απαραίτητο χρόνο στα παιδιά τους.

Εφησυχάζονται με το να τα αφήνουν στο σπίτι, θεωρώντας ασφαλή επιλογή τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή, με αποτέλεσμα να οδηγούνται σταδιακά στην έλλειψη επικοινωνίας και τα παιδιά να αναζητούν αγάπη, φροντίδα και ζεστασιά μέσα από τις εικονικές συνομιλίες. Αυτοί, και όχι κάποιοι άγνωστοι, θα μάθουν στα παιδιά τους την ωφέλιμη και εποικοδομητική χρήση του internet, θα τα πληροφορήσουν για τους κινδύνους που υπάρχουν σ' αυτό, και θα διασφαλίσουν ότι η σχέση των παιδιών με αυτό το πολύτιμο εργαλείο θα γίνει δημιουργική και ασφαλής.

Μέσα από την πτυχιακή αυτή εργασία, βλέπουμε τον καθοριστικό ρόλο που έχουν οι φίλοι των παιδιών, η οικογένεια καθώς και το εκπαιδευτικό του περιβάλλον. Αν δείξουμε όλοι, το ελάχιστο ενδιαφέρον, το internet θα μπορούσε να αποτελεί, απλά έναν μαγικό κόσμο πληροφόρησης και ψυχαγωγίας.

10. Χρήσιμες Πληροφορίες

❖ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ, ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου

www.saferinternet.gr

e-mail: info@saferinternet.gr

Το Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Internet και η εκστρατεία ενημέρωσης και επαγρύπνησης, που διεξάγει στη χώρα μας από το 2004, εντάσσεται στο πρόγραμμα Safer Internet της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κύριοι στόχοι της δράσης του είναι η προώθηση των θετικών πλευρών του Internet και γενικά των διαδραστικών τεχνολογιών στην καθημερινή ζωή, καθώς και η ενημέρωση των γονέων και των εκπαιδευτικών για τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να προστατευθούν, αλλά και να προστατεύσουν αποτελεσματικά τα παιδιά από τους κινδύνους, που εγκυμονεί η μη ορθή χρήση του Internet. Επιπλέον, το Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Internet στοχεύει στην προστασία των ανήλικων χρηστών από ακατάλληλο ή επιβλαβές γι' αυτούς περιεχόμενο ή συμπεριφορά, στην ενθάρρυνση του διαλόγου μεταξύ παιδιών και γονέων σχετικά με τη χρήση του Internet, και στην προώθηση του ψηφιακού αλφαριθμητισμού και της κριτικής διαδραστικής σκέψης.

❖ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Γραμμή Βοηθείας ΥποΣΤΗΡΙΖΩ

Τηλ. 800 11 800 15

www.saferinternet.gr

e-mail: help@saferinternet.gr

Η Γραμμή Βοηθείας ΥποΣΤΗΡΙΖΩ ανήκει στο Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου και λειτουργεί με την ευθύνη της Μονάδας Εφηβικής Υγείας (Μ.Ε.Υ.) της Παιδιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, που εδρεύει στο νοσοκομείο Παιδών «Π. & Α. Κυριακού». Η Γραμμή αυτή απευθύνεται σε παιδιά, εφήβους και τις οικογένειές τους, παρέχοντας υποστήριξη και συμβουλές για θέματα που σχετίζονται με τη χρήση του Internet, του κινητού τηλεφώνου και των ηλεκτρονικών παιχνιδιών (παρενόχληση, εξάρτηση, επιβλαβές περιεχόμενο, παιδοφιλία, κ.ά.). Στελεγχώνεται από εξειδικευμένους παιδοψυχολόγους σε θέματα χρήσης και κατάχρησης του Internet από τα παιδιά και τους εφήβους. Λειτουργεί στο Παράρτημα του Νοσοκομείου Παιδών «Π. & Α. Κυριακού», Μεσογείων 24, Γουδί, Αθήνα, από Δευτέρα έως Παρασκευή, και ώρες 09.00-15.00.

Γραμμή-Σύνδεσμος (για ενηλίκους)

Τηλ. 801 801 1177

www.tilefonikiagrammi.gr

Η τηλεφωνική συμβουλευτική Γραμμή-Σύνδεσμος ανήκει στην Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου και απευθύνεται αποκλειστικά σε ενήλικες. Επιστήμονες της ψυχικής υγείας απαντούν εμπιστευτικά και ανώνυμα στις ερωτήσεις και τα προβλήματα, που αντιμετωπίζουν οι

γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οποιοσδήποτε ενήλικος, σχετικά με το Internet και τα παιδιά, και δίνουν κατάλληλες συμβουλές και κατευθύνσεις για τις επόμενες κινήσεις. Η Γραμμή λειτουργεί από Δευτέρα έως Παρασκευή, από τις 9.30 το πρωί έως τις 8.30 το βράδυ, και κάθε Σάββατο, από τις 9.30 το πρωί έως τις 2.00 το μεσημέρι.

Γραμμή Στήριξης Παιδιών και Εφήβων

Τηλ. 116 111

www.tilefonikiagrammi.gr

Η Γραμμή Στήριξης Παιδιών και Εφήβων ανήκει στην Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου και απευθύνεται αποκλειστικά σε παιδιά και εφήβους. Με ένα τηλεφώνημα, ανώνυμα και εχέμωθα, παιδιά και έφηβοι έχουν δίπλα τους ειδικούς συμβούλους ψυχικής υγείας για τα ζητήματα, που προκύπτουν από τη σχέση τους με το Internet. Η Γραμμή λειτουργεί από Δευτέρα έως Παρασκευή, από τις 2.00 το μεσημέρι έως τις 8.30 το βράδυ.

❖ ΜΟΝΑΔΕΣ ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΘΙΣΜΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Μονάδα Εφηβικής Υγείας (Μ.Ε.Υ)

Λειτουργεί στο Παράρτημα του Νοσοκομείου Παιδών «Π. & Α. Κυριακού», Μεσογείων 24, Γουδί, Αθήνα, 6^{ος} όροφος («Πτέρυγα Ελένης Δαλακούρα»), από Δευτέρα έως Παρασκευή, από τις 10:00 έως τις 14:00.

Τηλ. 210 7710825

www.youth-health.gr

e-mail: info@youth-health.gr

18 Άνω-Τμήμα Προβληματικής Χρήσης Διαδικτύου

Ανήκει στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής και λειτουργεί στην Αθήνα. Βουρνάζου 37, Αμπελόκηποι.

Τηλ. 210 6448980

www.users.otenet.gr/~psux87/.

Ειδικό Τακτικό Εξωτερικό Ψυχιατρικό Ιατρείο

Λειτουργεί στη Θεσσαλονίκη, κάθε Πέμπτη, από τις 9.00 έως τις 14.00, στον χώρο των εξωτερικών ιατρείων της Ψυχιατρικής Κλινικής Παιδιών και Εφήβων του Ιπποκράτειου Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης.

Τηλ. 2310 892417

Ελληνική Εταιρία Μελέτης της Διαταραχής στο Internet

Λειτουργεί στη Λάρισα. Καραϊσκάκη 60

Τηλ. 2410 549690

www.hasiad.gr

e-mail: information@hasiad.gr

❖ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

SafeLine

Η SafeLine είναι η Ελληνική Ανοικτή Γραμμή για το παράνομο περιεχόμενο στο Internet. Είναι μια από τις δράσεις του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου και δέχεται καταγγελίες για περιεχόμενο, που εντοπίζεται στο Internet και δέχεται καταγγελίες για περιεχόμενο, που εντοπίζεται στο Internet και περιέχει εικόνες κακοποίησης παιδιών σε οποιοδήποτε σημείο του κόσμου, ρατσιστικό και ξενοφοβικό υλικό, που παραβαίνει την ελληνική νομοθεσία, και οτιδήποτε άλλο παράνομο. Οι καταγγελίες γίνονται τηλεφωνικά, από Δευτέρα έως Παρασκευή, από τις 9.00 έως τις 16.00.

Τηλ. 2811 391615

www.safeline.gr

e-mail: report@safeline.gr.

Ελληνική Αστυνομία

Τμήμα Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος Αθηνών, Λεωφ. Αλεξάνδρας 173, Αθήνα.

Τηλ: 210 6476464, 6476000

e-mail: www.ccu@ath.forthnet.gr

Τμήμα Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος Θεσσαλονίκης, Μοναστηρίου 326, Θεσσαλονίκη.

Τηλ: 2310 388370(-5), 388000

e-mail: www.info@cybercrime.gr

11. Βιβλιογραφία-Δικτυογραφία

- ❖ Παιδί και Internet : Όλα όσα πρέπει να γνωρίζουμε για μια δημιουργική ασφαλή χρήση του διαδικτύου . Μάκης Παπαγεωργίου . Έκδοση Νοέμβριος 2010.
- ❖ ΕΘΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ και άλλες διαδικτυακές συμπεριφορές υψηλού κινδύνου. Εμμανουήλ Σφακιανάκης . Κωνσταντίνος Σιώμος. Γεώργιος Φλώρος. Έκδοση 2012.
- ❖ Οδηγός Ασφαλούς Χρήσης του Διαδικτύου (Microsoft) : www.schools.ac.cy/asfaleia_diadiktyo/pdf/odigos_asfalous_chrisis.pdf
- ❖ Safer Internet : www.saferinternet.gr
- ❖ Αληθινές ιστορίες cyber-bullying : www.nobullying.com/six-unforgettable-cyber-bullying-cases/

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

Τριανταφύλλου Κωνσταντίνα – Σολδάτου Χρυσούλα, [2015]